

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Συνέντευξη

Στον **ΣΤΥΡΟ ΜΟΥΡΕΛΑΤΟ**
s.mourelatos@realnews.gr

«**Η** απαίτηση των πολιτών να επιστραφούν τα χρήματα από τις παράνομες επιδοτήσεις είναι σωστή και η ευθύνη της κυβέρνησης να επιστραφούν είναι στο αθέρηστο δεδομένο», τονίζει ο Αδωνις Γεωργιάδης, μιλώντας στη Realnews. Σε ό,τι αφορά το μεταναστευτικό, ο υπουργός Υγείας υπογραμμίζει ότι «από την ώρα που η Ελλάδα ξεκίνησε να αλλάζει γραμμή επί το αυστηρότερο, οι ροές μειώθηκαν», ενώ προσθέτει: «Λιπούμαι και αυτή τη μάχη η κυβέρνησή μας τη δίνει μόνη της και που η αξιωματική αντιπολίτευση έμεινε στο "παρών"».

■ **Μήπως η επιλογή της εξεταστικής για τον ΟΠΕΚΕΠΕ υποστήριξε πραγματικές διαστάσεις της υπόθεσης; Τι απαντάτε στην αντιπολίτευση που σας κατηγορεί για συγκάλυψη ευθυνών των υπουργών σας; Δεν υπάρχει κίνδυνος παραγραφής;**

Θέλω να πω σε όσους είναι καλόπιστοι ένα απλό πράγμα. Ο φάκελος που έχει διαβιβαστεί από την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία δεν έχει για κανέναν από τους δύο υπουργούς ούτε καν αποκρίσεις ενδείξεις εννοχώ. Η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ είναι εξοργιστικά γελοία, καθώς κατηγορεί τον κύριο Βορίδη για μια πράξη που καθιέρωσε η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ, για μια υπουργική την οποία είχε εκδώσει υπουργός του ΣΥΡΙΖΑ, για μια απόφαση διοικητικού συμβουλίου την οποία έβγαλε το διοικητικό συμβούλιο του ΣΥΡΙΖΑ και ο κύριος Βορίδης σε όλα αυτά έγραψε τη λέξη «συμφωνώ». Δηλαδή, ο κύριος Βορίδης κατηγορείται γιατί συμφωνεί με τον ΣΥΡΙΖΑ. Για πρώτη φορά ένα κόμμα λέει στην ελληνική κοινωνία ότι, «αν συμφωνείς μαζί μου, πρέπει να πας φυλακή». Δεν το έχω ξανακούσει.

Και αν με θεωρείτε υπερβολικό, μπορείτε να ακούσετε τον πρώην υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης του ΣΥΡΙΖΑ και προκάτοχο του κυρίου Βορίδη, τον κύριο Αραχωβίτη, ο οποίος στις 4 Ιουλίου είπε στην κυρία Λιμπεράκη ότι σας λέω εγώ τώρα. Αρα, δεν υπάρχει κίνδυνος παραγραφής των αδικημάτων διότι δεν υπάρχουν αδικήματα για να παραγραφούν. Είναι ντροπή ότι για πολιτικούς σκοπούς θέλουν να πάνε ανθρώπους στο σκαμνί. Το θεωρώ βαθιά ανήθικο.

■ **Πώς μπορείτε να εγγυηθείτε την επιστροφή των παρανόμων καταβληθεισών αγροτικών επιδοτήσεων;**

Η απαίτηση των πολιτών είναι σωστή και η ευθύνη της κυβέρνησης να επιστραφούν αυτά τα χρήματα είναι στο αθέρηστο δεδομένο. Ο κύριος πρωθυπουργός ανακοίνωσε ειδική task force με επικεφαλής τον αντιπρόεδρο κύριο Χατζηδόκη για να επιστραφούν τα κλεμμένα. Αυτά τα λεφτά θα επιστραφούν γιατί έτσι πρέπει.

■ **Θεωρείτε επαρκή τα μέτρα για την αντιμετώπιση της νέας έξαρσης του μεταναστευτικού;**

Η πολιτική είναι εφαρμοσμένη τέχνη. Αυτό που μετρά στο τέλος είναι το αποτέλεσμα. Ο υπουργός Μεταναστευτικής Πολιτικής Θάνος Πλεύρης ήρθε σε μια έκτακτη συνθήκη στη Βουλή και εισήχθησαν μια σειρά μέτρων που

Αδωνις Γεωργιάδης
Υπουργός Υγείας

«Τα κληεμμένα θα επιστραφούν γιατί έτσι πρέπει»

«Δεν υπάρχει κίνδυνος παραγραφής των αδικημάτων διότι δεν υπάρχουν αδικήματα για να παραγραφούν.

Είναι ντροπή ότι για πολιτικούς σκοπούς θέλουν να πάνε ανθρώπους στο σκαμνί. Το θεωρώ βαθιά ανήθικο»

συμφώνησαν με τον κύριο πρωθυπουργό.

Από την ημέρα αυτής της νέας πολιτικής, συνεχίζονται οι αυξημένες ροές από τη Λιβύη ή έχουν μειωθεί; Σας διαβεβαιώ, έχουν μειωθεί πολύ. Από την ώρα που η Ελλάδα ξεκίνησε να αλλάζει γραμμή επί το αυστηρότερο, οι ροές μειώθηκαν. Λιπούμαι και αυτή τη μάχη η κυβέρνησή μας τη δίνει μόνη της και που η αξιωματική αντιπολίτευση έμεινε στο «παρών». Δηλαδή, ο κύριος Ανδρουλάκης όταν περνούν οι βάρκες θα φωνάζει από κάποιον βράχο «παρών». Αν είναι δυνατόν.

■ **Προσπάτως ασκήσατε κριτική για προηγούμενους κυβερνητικούς χειρισμούς στις σχέσεις μας με τη Λιβύη. Θα μπορούσε η Ελλάδα να επιτύχει μια συνεννόηση με την ανατολική Λιβύη δεδομένης της προσέγγισης Ερντογάν - Χαφτάρ;**

Δεν ξέρω αν μπορούμε να έχουμε εμπιστοσύνη στην πλευρά της Λιβύης. Το κράτος αυτό είναι υποχείριο της Τουρκίας. Πρέπει μόνο μας να λαμβάνουμε τα μέτρα μας και να τα βρούμε με τους Λιβύους έχει καλώς. Η Ελλάδα δεν είναι ούτε ανίσχυρο ούτε αδύναμο κράτος, όπως κάποιοι νομίζουν.

■ **Σας ανησυχούν οι νέες απειλές του Ντόναλντ Τραμπ για επιβολή δασμών; Θα επηρεαστεί αρνητικά ο οικονομικός σχεδιασμός της κυβέρνησης ενόψει ΔΕΘ;**

Η ελληνική οικονομία είναι χτισμένη πλέον σε γερά θεμέλια. Τα δημοσιονομικά μας μεγέθη είναι από τα καλύτερα σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Εγώ δεν πιστεύω ούτε ότι θα υπάρξει τέτοια ύφεση, ούτε ότι τελικά θα επιβληθούν αυτοί οι δασμοί. Πιστεύω ότι στο τέλος θα βρεθεί συμφωνία μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης - Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, αλλά μπορεί να πέφτω και έξω.

Πάντως, μεγάλη ύφεση τέτοιου μεγέθους που να αντρείψει τα οικονομικά δεδομένα της Ελλάδας δεν τη βλέπω πιθανή. Αλλωστε, αν έμπαιναν σε μια τόσο μεγάλη οικονομική κρίση, άλλες χώρες της Ευρώπης που εξάγουν πάρα πολλά προϊόντα στις Ηνωμένες Πολιτείες θα είχαν να αντιμετωπίσουν πολύ μεγαλύτερα προβλήματα από εμάς και, άρα, πάλλ θα μπαίναμε σε μια πανευρωπαϊκή λύση.

■ **Σας προβληματίζουν η ειδική σχέση Τραμπ - Ερντογάν και η επιδίωξη της Τουρκίας για την επαναφορά της στο πρόγραμμα των F-35;**

Δεν με προβληματίζει καθόλου η σχέση Τραμπ - Ερντογάν και θα σας πω αμέσως και το γιατί. Ο Πρόεδρος Τραμπ, ασχέτως των χειρισμών που κάνει, παραμένει ένας μεγάλος πατριώτης Πρόεδρος της Αμερικής. Και τα αμερικανικά συμφέροντα, όπως εξελίσσεται η κατάσταση στη Μέση Ανατολή, δεν συμβαδίζουν με τα τουρκικά. Αυτός που το γνωρίζει καλύτερα από όλους είναι ο ίδιος ο Πρόεδρος Τραμπ. Αφήστε τον να κάνει τη δουλειά του.

Εάν καταφέρει να έχει την Τουρκία εγγύτερα στη Δύση, είναι καλό για όλους μας. Εάν δεν το καταφέρει, είμαι βέβαιος πως, όπως και στην προηγούμενη θητεία του, ξέρει πολύ καλά να χρησιμοποιεί και την άλλη γλώσσα για την Τουρκία. Θυμίζω ότι το πρώτο μιλκ των F-35 έγινε στην πρώτη θητεία του Προέδρου Τραμπ. Δεν χρειάζεται να του πούμε εμείς κάτι παραπάνω.

Γενικά δεν ανησυχώ γιατί η Ελλάδα έχει αποκτήσει τα τελευταία χρόνια, με σκληρή δουλειά πολλών διαδοχικών ελληνικών κυβερνήσεων, τον πιστότερο και πολυτιμότερο σύμμαχο που θα μπορούσε να έχει στην περιοχή, το Ισραήλ. Μακάρι να συνεχιστεί αυτή η στρατηγική σχέση μας και να εμβαθύνει ακόμα περισσότερο.

■ **Εγκαινιάσατε το «1566», μια δωρεάν τηλεφωνική γραμμή για όλα τα θέματα υγείας. Τι προσδοκάτε να πετύχετε;**

Είμαστε πάρα πολύ υπερήφανοι στο υπουργείο Υγείας. Παρέχουμε στους συμπολίτες μας μια νέα υπηρεσία που θα κάνει τη ζωή τους ευκολότερη και θα τους βοηθήσει να έχουν καλύτερες υπηρεσίες υγείας. Όπως γνωρίζετε, η προηγούμενη θητεία μου ήταν στο υπουργείο Εργασίας και είχα ήδη την εμπειρία του «1555», το οποίο αποδείχθηκε ένα εξαιρετικό χρήσιμο εργαλείο. Από την πρώτη εβδομάδα που έγινα υπουργός Υγείας είπα στους συνεργάτες μου ότι πρέπει να φτιάξουμε ένα «1555» για την υγεία και έτσι γεννήθηκε το «1566». Ένας μοναδικός τηλεφωνικός αριθμός για τα θέματα της υγείας στην Ελλάδα. Καταργήσαμε περισσότερες από 100 γραμμές και πλέον όλα είναι συγκεντρωμένα στο «1566». Αρα, τελειώνει η ταλαιπωρία. Ο κόσμος δεν χρειάζεται να ψάχνει πού θα πάει τηλεφωνικά και τι θα κάνει.

■ **«Τρέχει» και το νέο φαρμακό εργαλείο αξιολόγησης της επιμέλειας του ασθενούς στα νοσοκομεία του ΕΣΥ.**

Δίνοντας φωνή στους πολίτες, θα βελτιωθεί η κατάσταση στα νοσοκομεία;

Εχω πολύ μεγάλη προσδοκία ότι για να βγάζω ωραίες ιστορίες για το ΕΣΥ από τους συμπολίτες μου, αλλά για να μάθω καλύτερα ποια είναι τα πραγματικά προβλήματα των νοσοκομείων. Αυτά που η διοίκηση των νοσοκομείων δεν μας μεταφέρει. Αυτά που δεν γνωρίζουμε. Είναι όλα τα συμπτώματα των συνδικαλιστών, αλλά τα συμφέροντα των δικηγόρων και άλλα τα συμπτώματα των ασθενών. Από άλλη πλευρά το βλέπει ο καθένας στο νοσοκομείο. Μέχρι στιγμής, είχαμε εικόνα από τις δύο πλευρές, αλλά όχι από την τρίτη. Τώρα, θα έχουμε καθαρή εικόνα από τους ίδιους τους ασθενείς. Θέλω επιθέσει μου, το ΕΣΥ να βάλει τον ασθενή στο επίκεντρο και ευχαριστώ για αυτό ιδιαίτερα την Ένωση Ασθενών Ελλάδας που μας βοήθησε να συντάξουμε σχετικά ερωτηματολόγια. Είμαι βέβαιος ότι το εργαλείο αυτό θα αποδείξει, όχι μόνο για τη δική μου θητεία αλλά και για το μέλλον, ένα πολύ ισχυρό εργαλείο διοίκησης.

Αποψίλωση μονάδων του ΕΣΥ λόγω κάλυψης κενών

Της **ΠΕΝΝΥΣ ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ**

«Στο νοσοκομείο Ρόδου, οι συνεχείς μετακινήσεις γιατρών προς μικρότερα γειτονικά νησιά έχουν αφήσει το Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών χωρίς ειδικευμένους γιατρούς. Στα Τρίκαλα, ενώ προσλαμβάνουν ιδιώτη παιδίατρο με μπλοκάκι, ταυτόχρονα μετακινούν μόνιμους παιδίατρος για εφημερίες στο νοσοκομείο Λαμίας. Αγροτικοί γιατροί από τη Θεσσαλία μετακινούνται σε νησιά των Σποράδων, με αποτέλεσμα να αποψιλώνονται κρίσιμες δομές πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας στην ηπειρωτική χώρα». Τα παραδείγματα αυτά παραθέτει ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Ενώσεων Νοσοκομειακών Γιατρών Ελλάδος (ΟΕΝΓΕ) Γιάννης Γαλανόπουλος, για να καταγράψει για άλλο ένα καλοκαίρι μια πρακτική που έχει φέρει στα όριά τους τους γιατρούς του ΕΣΥ: τις μετακινήσεις γιατρών από τις μονάδες στις οποίες υπηρετούν σε άλλες μονάδες υγείας για να καλύψουν «έκτακτες ανάγκες».

Το πρόβλημα περιγράφουν και οι γιατροί των νοσοκομείων και των Κέντρων Υγείας Καρδίτσας και Τρικάλων. Όπως αναφέρουν, «για άλλη μία χρονιά, γιατροί από τα κέντρα υγείας των νομών της Καρδίτσας και των Τρικάλων καλούνται με το “έτσι θέλω” να καλύψουν με μετακινήσεις τα τεράστια και διαχρο-

κομείο, σε άλλη πόλη. Ο κατάλογος των μετακινήσεων στην περιοχή μας είναι μακρύς: από το Πανεπιστημιακό Ιωαννίνων εντατικολόγοι μετακινούνται σταθερά εδώ και τουλάχιστον ενάμιση χρόνο προς τη ΜΕΘ του νοσοκομείου Αγρινίου, χειρουργός στο νοσοκομείο Πρέβεζας, ακτινολόγος στο νοσοκομείο Αρτας, παθολόγοι τόσο από το Πανεπιστημιακό Ιωαννίνων και το νοσοκομείο Λευκάδας στο νοσοκομείο Πρέβεζας, ιατροί υπηρεσίας υπαίθρου από το Κέντρο Υγείας (ΚΥ) Καναλακίου προς το ΚΥ Πάργας και το νοσοκομείο Πρέβεζας, γενικοί γιατροί από το ΚΥ Καλεντινής προς το νοσοκομείο Αρτας, γενικοί γιατροί - παθολόγοι από το ΚΥ Παραμυθιάς στο ΚΥ/νοσοκομείο Φιλιατών και αρκετά άλλα “δρομολόγια”».

Εν τω μεταξύ, σοβαρές ενστάσεις για το νέο σύστημα αξιολόγησης των υπηρεσιών των

Οι γιατροί περιγράφουν τα προβλήματα που δημιουργούνται με τη μετακίνηση προσωπικού στα νησιά – Ενστάσεις για το σύστημα αξιολόγησης των νοσοκομείων.

2. ΑΠΟΨΙΛΩΣΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΥ ΕΣΥ ΛΟΓΩ ΚΑΛΥΨΗΣ ΚΕΝΩΝ

Μέσο:ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ημ. Έκδοσης: ...19/07/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...19/07/2025

Σελίδα:6

νικά κενά που έχει δημιουργήσει η πολιτική των κυβερνήσεων στα νησιά και συγκεκριμένα στις Σποράδες». Μάλιστα οι μετακινήσεις γίνονται από κέντρα υγείας χωριών που «σφύζουν» από ζωή αυτή την περίοδο, όπως στα ορεινά της Καλαμπάκας, της Λίμνης Πλαστήρα, της Πύλης και της Αργιθέας. «Ακόμα πιο προκλητικό είναι ότι οι γιατροί μετακινούνται για επτά μέρες, για επτά συνεχόμενες εφημερίες, δηλαδή για 168 συνεχόμενες ώρες εργασίας, όπως έγινε ήδη με τους αγροτικούς γιατρούς που μετακινήθηκαν στις αρχές του Ιουλίου από το Κέντρο Υγείας Μουζακίου στη Σκιάθο», σημειώνουν. Και αμφισβητούν το γεγονός ότι με τις μετακινήσεις καλύπτονται έκτακτες ανάγκες καθώς, όπως αναφέρουν, η 5η ΥΠΕ νοικιάζει δωμάτια για γιατρούς στα νησιά για το διάστημα από αρχές Ιουνίου έως τέλη Σεπτεμβρίου με διαγωνισμό που προκηρύσσεται μήνες πριν από το καλοκαίρι.

Κινητοποιήσεις

Πριν από δέκα ημέρες οι νοσοκομειακοί γιατροί της Ηπείρου προχώρησαν σε κινητοποιήσεις αρνούμενοι να γίνουν οι μετακινήσεις και τα «εντέλλεσθε» η «κανονικότητά τους». Όπως επισήμαιναν, «δίνονται εντολές σε γιατρούς πριν καν προλάβουν να εγκατασταθούν σε ένα νοσοκομείο, όπως για παράδειγμα ο συνάδελφος επικουρικός παθολόγος στο Πανεπιστημιακό Ιωαννίνων, να μετακινηθούν σε άλλο νοσο-

νοσοκομείων του ΕΣΥ από τους χρήστες τους εκφράζουν οι εκπρόσωποι των νοσοκομειακών γιατρών. Λίγες ημέρες μετά την αποστολή των πρώτων sms που καλούν ασθενείς που έχουν λάβει εξιτήριο από νοσοκομείο του ΕΣΥ να αξιολογήσουν την εμπειρία τους απαντώντας σε ερωτηματολόγιο, η Ένωση Ιατρών Νοσοκομείων Αθηνών - Πειραιώς με ανακοίνωσή της κάνει λόγο για «μέτρο-πυροτέχνημα» και σημειώνει ότι «η αξιολόγηση με sms δεν πρόκειται να βελτιώσει την ποιότητα παροχών υγείας, τις αναμονές και την ταλαιπωρία των ασθενών, την υπερεργασία των υγειονομικών, και δεν φτιάχτηκε για αυτό. Χρειάζονται αξιολόγηση για να ανοίξουν τις κλειστές χειρουργικές αίθουσες ή τα κλειστά νοσοκομεία που εκείνοι έκλεισαν ή για να προσλάβουν μόνιμο προσωπικό».

Στο ίδιο πλαίσιο, ο κ. Γαλανόπουλος (ΟΕΝΓΕ) επισημαίνει ότι είναι ευθύνη του κράτους και της εκάστοτε κυβέρνησης να εξασφαλίσει πρώτα ένα πλήρως στελεχωμένο σύστημα υγείας που να προσφέρει σύγχρονες, απολύτως δωρεάν υπηρεσίες υγείας και ζητεί να γίνουν άμεσα προσλήψεις μόνιμων γιατρών και να σταματήσουν οι μετακινήσεις γιατρών. Υπενθυμίζεται ότι το νέο σύστημα αξιολόγησης ξεκίνησε την περασμένη Δευτέρα. Σε καθημερινή βάση αποστέλλονται περίπου 2.000 με 2.500 sms, και σύμφωνα με τα πρώτα στοιχεία η συμμετοχή των ασθενών στην αξιολόγηση ξεπερνά το 30%.

3. ΓΕΡΝΟΥΝ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΜΑΚΡΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ « ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ »

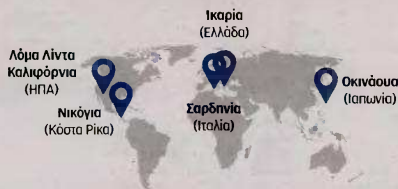
Μέσο:ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . .20/07/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .20/07/2025

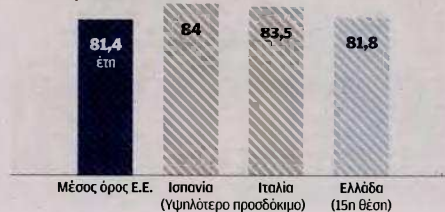
Σελίδα:26

Πέντε περιοχές του πλανήτη που ανήκουν στις μίλε ζώνες (hot spot μακροζωίας)

Προσδόκιμο Ζωής 2023

Το προσδόκιμο ζωής ανά γεωγραφικό διαμέρισμα στην Ελλάδα σε έτη

Του ΓΙΑΝΝΗ ΕΛΛΑΦΡΟΥ

Είναι η γήρανση ένα σύμπτωμα του βιομηχανοποιημένου κόσμου; Γερνούν διαφορετικά οι πληθυσμοί στις πόλεις των εντατικών ρυθμών και της ανχωτικής εργασίας και αυτοί σε πιο απομακρυσμένες κοινότητες ή μέσα σε δασικά οικοσυστήματα; Γιατί οι βιολογικές μετρήσεις σε ανθρώπους από την Ιταλία και τη Σιγκαπούρη είναι τόσο διαφορετικές από εκείνες αυτόχθονων πληθυσμών από τον Αμαζόνιο; Τι κρύβεται πίσω από τις μίλε ζώνες μακροζωίας, όπου συγκαταλέγεται και η Ικαρία; Γιατί τα μεγαλύτερα επίπεδα προσδόκιμου ζωής έχουν στην Ελλάδα οι κάτοικοι των ορεινών περιοχών και των νησιών;

Μια πρωτότυπη έρευνα για τη σχέση γήρανσης και φλεγμονής, που δημοσιεύθηκε πρόσφατα στο «Nature Ageing», έθεσε νέα ερωτήματα στην επιστημονική κοινότητα. Οι ερευνητές της Σχολής Δημόσιας Υγείας του Πανεπιστημίου Κολούμπια ανέλυσαν δείγματα αίματος από περίπου 3.000 άτομα προερχόμενα συνολικά από τέσσερις ομάδες. Από τους κατοίκους δύο βιομηχανοποιημένων περιοχών του πλανήτη, την Ιταλία και τη Σιγκαπούρη, και από δύο αυτόχθονες πληθυσμούς, τους Τσιμάνε από τον Αμαζόνιο της Βολιβίας και τους Οράνγκ Ασλι από τη Μαλαισία.

Όπως σημειώνουν οι ερευνητές, η χρόνια φλεγμονή θεωρείται εδώ και καιρό χαρακτηριστικό της γήρανσης. Αναλύοντας όμως πρωτεΐνες που συνδέονται με τη

Γερνούν καλύτερα μακριά από τον «πολιτισμό»

Πόσο διαφέρουν τα επίπεδα φλεγμονής σε πληθυσμούς βιομηχανοποιημένων περιοχών και αυτόχθονων κοινοτήτων και πώς συνδέονται με τη διαδικασία γήρανσης; Επιστήμονες αναλύουν τα ευρήματα έρευνας του Κολούμπια

χές δεν βρήκαμε τα ίδια στοιχεία γιατί ο κόσμος δεν φτάνει σε μεγάλες ηλικίες. Επίσης, είναι λογικό το ανοσοποιητικό σύστημα στον Αμαζόνιο ή στη Μαλαισία να είναι προσαρμοσμένο στο περιβάλλον», σχολιάζει μιλώντας στην «Κ» ο Στάθης Γκόνης, διευθυντής στο Ινστιτούτο Χημικής Βιολογίας στο Εθνικό Ιδρυμα Ερευνών.

«Είναι σημαντικό, ωστόσο, να αναδείξουμε ως παράγοντες κινδύνου στη διαδικασία της γήρανσης το χρόνο στρες, το άγχος και την πίεση του δυτικού τρόπου ζωής, τη μόλυνση και γενικά το βεβαρημένο περιβάλλον και τη διατροφή», συμπληρώνει ο ίδιος.

Η μακροζωία στην Ελλάδα

«Στην Ελλάδα οι περιοχές με μεγαλύτερο προσδόκιμο ζωής είναι τα ορεινά χωριά και τα νησιά, εκεί όπου καταγράφεται μειωμένο στρες, πιο υγιεινός τρόπος ζωής, μεσογειακή διατροφή, λιγότερη ρύπανση. Μάλιστα, ένα ελληνικό νησί εντάσσεται στις λεγόμενες Μίλε Ζώνες, που είναι πέντε περιοχές στον κόσμο με ασυνήθιστα μεγάλη διάρκεια ζωής: Ικαρία, Σαρδηνία στην Ιταλία, Λόμα Λίντα στην Καλιφόρνια, Νικόγια στην Κόστα Ρίκα και Οκινάουα στην Ιαπωνία».

Σε επίπεδο περιφερειών, οι δύο περιοχές με το υψηλότερο προσδόκιμο ζωής είναι το Βόρειο Αιγαίο και η Ηπειρος, δηλαδή οι δύο φτωχότερες όσον αφορά το κατά κεφαλήν εισόδημα, και ακολουθούν οι επίσης νησιωτικές περιφέρειες του Νότιου Αιγαίου και της Κρήτης.

Αρνητικές επιδράσεις Βλέποντας τις συνθήκες ζωής στις βιομηχανοποιημένες χώρες, παρατηρούμε αρνητικές επιδράσεις στη

Ο τρόπος ζωής

Η χρόνια φλεγμονή, που σχετίζεται με τη γήρανση και εκφράζει χρόνια δυσλειτουργία του ανοσοποιητικού

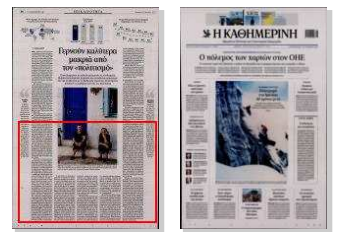

3. ΓΕΡΝΟΥΝ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΜΑΚΡΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ « ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ »

Μέσο:ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: ...20/07/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...20/07/2025

Σελίδα:26

συστήματος, είναι μάλλον δείγμα του λεγόμενου ανεπτυγμένου κόσμου, του τρόπου ζωής και του περιβάλλοντός του, λέει ο Σιάθης Γκόνος, διευθυντής στο Ινστιτούτο Χημικής Βιολογίας στο Εθνικό Ιδρυμα Ερευνών.

φλεγμονή σε δείγματα αίματος από τα άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα διαπίστωσαν πως τα επίπεδα φλεγμονής αυξάνονταν με την ηλικία και συνδέονταν με ασθένειες όπως η χρόνια νεφρική νόσος στις ομάδες της Ιταλίας και της Σιγκαπούρης, ενώ στις δύο ομάδες των ιθαγενών η φλεγμονή δεν αυξανόταν με την ηλικία, ούτε οδηγούσε σε προβλήματα υγείας. Το εύρημα αυτό οδήγησε τους ερευνητές να σημειώσουν πως «τα πράγματα που θεωρούμε καθολικά, με βάση πολλές μελέτες σε δυτικούς βιομηχανικούς πληθυσμούς, πιθανώς αφορούν απλώς συγκεκριμένα το περιβάλλον μας», τόνισε ο συν-συγγραφέας της μελέτης Άλαν Κόεν από το Πανεπιστήμιο Κολούμπια στη Νέα Υόρκη.

«Ένα από τα χαρακτηριστικά της γήρανσης στις ανεπτυγμένες οικονομικά χώρες είναι η ανάπτυξη της χρόνιας φλεγμονής. Η φλεγμονή γενικά είναι μια φυσιολογική αντίδραση του ανοσοποιητικού συστήματος μās προστατεύει, σκοτώνει βακτήρια, παθογόνα. Υπάρχει ωστόσο και η μη φυσιολογική, η υπερβολική ενεργοποίηση του ανοσοποιητικού, που αντί να κάνει καλό, επιτίθεται στα ίδια τα κύτταρα του οργανισμού. Η υπερβολική φλεγμονή μπορεί να οδηγήσει στην καρκινογένεση, σε νευροεκφυλιστικές ασθένειες, στο Αλτσχάιμερ, στην καταστροφή νευρικών κυττάρων, στην παχυσαρκία. Όλα αυτά τα βλέπουμε να αναπτύσσονται κατά τη γήρανση, ειδικά σε βιομηχανοποιημένες κοινωνίες», εξηγεί στην «Κ» ο Νεκτάριος Ταβερναράκης, καθηγητής στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Κρήτης, διευθυντής Ερευνών στο Ινστιτούτο Μοριακής Βιολογίας και Βιοτεχνολογίας του ΙΤΕ και πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Διάσκεψης Μοριακής Βιολογίας (EMBC). «Απεναντίας, αυτό που έδειξε η έρευνα είναι ότι στους αυτόχθονους πληθυσμούς η φλεγμονή δεν αυξάνεται με τη γήρανση, είναι μια σταθερή κατάσταση, που δεν φαίνεται να προκαλεί προβλήματα υγείας. Ξαν να είναι άλλου τύπου», συμπληρώνει.

Δύο κυρίες απολαμβάνουν ένα ήσυχο απόγευμα σε γειτονιά στο Άνω Κουφονήσι. Τα νησιά και τα ορεινά χωριά είναι οι περιοχές με το μεγαλύτερο προσδόκιμο ζωής στην Ελλάδα. Εκεί καταγράφονται μειωμένοι στρες, πιο υγιεινός τρόπος ζωής, μεσογειακή διατροφή, λιγότερη ρύπανση.

Οι ερευνητές του Κολούμπια μέτρησαν τα επίπεδα των πρωτεϊνών που ονομάζονται κυτοκίνες, οι οποίες απελευθερώνονται από τα κύτταρα του ανοσοποιητικού συστήματος και θεωρούνται δείκτες της φλεγμονής. Οι συμμετέχοντες στη μελέτη από την Ιταλία και τη Σιγκαπούρη είχαν σταθερή αύξηση της συγκέντρωσης αυτών των δεικτών στο αίμα τους καθώς γερνούσαν και αυτό συνδεόταν με μια σειρά ασθενειών, όπως η χρόνια νεφρική νόσος και ο διαβήτης. Τα μέλη των δύο αυτόχθονων κοινοτήτων είχαν υψηλά επίπεδα κυτοκινών σε όλες τις ηλικίες, τα οποία παρέμειναν βασικά σταθερά καθώς μεγάλωναν. Στα άτομα από τη Βολιβία και τη Μαλαισία η παρουσία κυτοκινών δεν συνδέθηκε με κάποια ασθένεια που σχετίζεται με τη γήρανση. Όπως σημείωσαν οι ερευνητές, τα αυξημένα επίπεδα κυτοκινών αυτών των ανθρώπων σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους θα μπορούσαν να

αποτελούν απόκριση σε συχνές λοιμώξεις από παράσιτα, βακτήρια ή ιούς. Η φλεγμονή στους οργανισμούς αυτών των κοινοτήτων φαίνεται να έχει άλλες αιτίες ενεργοποίησης και να συνδέεται με την άμυνα του ανοσοποιητικού συστήματος. Ταυτόχρονα, οι ισχυρές κοινωνικές σχέσεις που έχουν οι κοινότητες συμβάλλουν στην ενίσχυση του συλλογικού «ανοσοποιητικού».

«Θα χρειαστεί περαιτέρω έρευνα για να ερμηνεύσουμε τον ρόλο της χρόνιας φλεγμονής σε αυτά τα δύο διαφορετικά περιβάλλοντα. Βλέποντας όμως τις συνθήκες ζωής στις βιομηχανοποιημένες χώρες παρατηρούμε αρνητικές επιδράσεις στη διάρκεια και στην ποιότητα της ζωής. Ακόμη και η αύξηση που είχαμε στο προσδόκιμο ζωής φαίνεται να φρενάρει», σημειώνει ο κ. Ταβερναράκης. «Στις αιτίες πρέπει να συμπεριλάβουμε τη μόλυνση και τη ρύπανση που βιώνουμε, την κακή διατροφή με

την υπερκατανάλωση επεξεργασμένων τροφίμων, την καθιστική ζωή και την έλλειψη άσκησης, καθώς και το διαρκές στρες. Για να μη μιλήσουμε για ακραίες καταστάσεις, όπως με τη θερμότητα στην Κρήτη, με τη βαριά χρήση φυτοφαρμάκων, που οδήγησε σε τεράστια αύξηση των καρκίνων και μείωση του προσδόκιμου ζωής», συμπληρώνει.

«Η έρευνα είναι πολύ ενδιαφέρουσα και η ερευνητική ομάδα πολύ έγκυρη, έχουμε συνεργαστεί στο παρελθόν. Οι ερευνητές συνέκριναν τα επίπεδα των κυτοκινών στις τέσσερις περιοχές και σημείωσαν πως η χρόνια φλεγμονή, που σχετίζεται με τη γήρανση και εκφράζει χρόνια δυσλειτουργία του ανοσοποιητικού συστήματος, είναι μάλλον δείγμα του λεγόμενου ανεπτυγμένου κόσμου, του τρόπου ζωής και του περιβάλλοντός του. Ένας αντίλογος στη μελέτη θα μπορούσε να είναι πως στις αναπτυσσόμενες περιο-

«Έχουμε μελετήσει από κοινού με Ιταλούς συναδέλφους το θέμα της γήρανσης και ειδικά στις περιοχές της Σαρδηνίας και της Ικαρίας, παρότι υπάρχουν πολλές διαφορές, κατ' αρχάς μεγέθους και πληθυσμού. Η μακροβιότητα είναι πολυσχιδής διαδικασία, υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί παράγοντες που επιδρούν, δεν πρέπει να καταλήγουμε σε εύκολα συμπεράσματα. Ένα εντυπωσιακό εύρημα αφορούσε τη σχέση μακροβίων ανθρώπων και γυναικών. Ενώ σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι 1 προς 7, καθώς οι γυναίκες φτάνουν σε μεγαλύτερες ηλικίες, σε Ελλάδα και Νότια Ιταλία είναι ένα 1 προς 3, δηλαδή οι άνδρες είχαν πολύ καλύτερη αναλογία, κάτι που ενδέχεται να οφείλεται στη μεσογειακή διατροφή, καθώς ο άνδρας είναι πιο επιρρεπής σε κακή διατροφή σε άλλες χώρες», σημειώνει ο κ. Γκόνος. Επιβεβαιώνοντας πως στην Ελλάδα τις μεγαλύτερες ηλικίες συναντάμε σε ορεινά χωριά στην περικυκλωτή χώρα (Ήπειρος, Στερεά κ.λπ.) και στο Βόρειο Αιγαίο, υπογραμμίζει το παράδοξο πως εκεί οι κάτοικοι έχουν πολύ χειρότερο υγειονομικό σύστημα από τις πόλεις.

Βεβαίως, στα αστικά κέντρα η μακροβιότητα έχει έντονα ταξικό πρόσημο. «Είναι χαρακτηριστικό ότι στο Νιούκαστλ της Βρετανίας, όπου υπάρχει το αντίστοιχο πανεπιστημιακό τμήμα, μελετήθηκε το προσδόκιμο ζωής σε έναν δρόμο που ήταν κοινωνικό σύνορο: στη μία πλευρά κατοικούσαν εύπορες οικογένειες και στην άλλη φτωχές. Η έρευνα έδειξε σημαντική διαφορά υπέρ των πλουσιότερων: καλύτερη διατροφή, υψηλότερη ποιότητα ζωής, καλύτερη μόρφωση και ενημέρωση για τους κινδύνους, διαφορετική εργασία, ήταν μερικοί από τους παράγοντες που έπαιξαν ρόλο», λέει ο κ. Γκόνος.

Έχουμε πολλά ακόμη να μάθουμε για το μυστήριο της μακροβιότητας και όλα όσα συντελούν στο να ξεδιπλωθεί με όρους ευζωίας. Το σίγουρο είναι πως ένας πιο υγιεινός τρόπος ζωής και ισχυρές δομές κοινωνικής αλληλεγγύης συμβάλλουν ουσιαστικά.

διάρκεια και στην ποιότητα της ζωής. Ακόμη και η αύξηση που είχαμε στο προσδόκιμο ζωής φαίνεται να φρενάρει, λέει ο Νεκτάριος Ταβερναράκης, καθηγητής στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Κρήτης.

ADVERTORIAL

έρευνα

Καινοτομία με αντίκτυπο: Μοχλός ανάπτυξης για την υγεία και την κοινωνία

↳ Kavita Patel, Διευθύνουσα Σύμβουλος Roche Hellas για Ελλάδα & Κύπρο

Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ απλώς ένας δημοφιλής όρος, είναι η κινητήρια δύναμη της προόδου και ο τρόπος να δημιουργείται πραγματική αξία για τον άνθρωπο και την κοινωνία στο σύνολό της.

Η Ελλάδα μπορεί να αναδείχθει σε περιφερειακό ηγέτη στις βιοεπιστήμες. Με εξαιρετικό ιατρικό και επιστημονικό δυναμικό, καθώς και ισχυρή πολιτική βούληση, δύναται να προσελκύσει επενδύσεις στην υγεία και την Έρευνα & Ανάπτυξη. Στη Roche Hellas πιστεύουμε στη δυνατότητα αυτή και επενδύουμε για την υλοποίησή της.

Η καινοτομία βρίσκεται στον πυρήνα της αποστολής μας. Καθοδηγεί το όραμά μας να δημιουργούμε αξιόπιστες και πρωτοποριακές λύσεις που αλλάζουν τις ζωές των ανθρώπων, παρέχοντας θεραπείες αιχμής που κάνουν τη διαφορά.

Η δέσμευσή μας ξεπερνά την ανάπτυξη θεραπειών και εκτείνεται στον επαναπροσδιορισμό της υγειονομικής περίθαλψης. Συμμετέχουμε σε συμπράξεις ιδιωτικού - δημοσίου τομέα, όπως το πρόγραμμα «ΟΙΚΟΘΕΝ», μια πρωτοβουλία του νοσοκομείου «Άγιος Σάββας», που δίνει τη δυνατότητα χορήγησης θεραπειών στο σπίτι, και επεκτείνεται πλέον σε περισσότερα νοσοκομεία και θεραπευτικές κατηγορίες, βελτιώνοντας τη φροντίδα και την ποιότητα ζωής των ασθενών.

Διατηρούμε, επίσης, σταθερή δέσμευση για την προώθηση της κλινικής έρευνας στην Ελλάδα. Με 144 ενεργά ερευνητικά κέντρα και τη συμμετοχή πάνω από 2.325 ασθενών σε κλινικές μελέτες από το 2015, επενδύουμε σταθερά στην ανάπτυξη νέων, καινοτόμων θεραπειών.

Για εμάς στη Roche, η καινοτομία δεν είναι κόστος. Είναι επένδυση στην υγεία, στους ανθρώπους και στο μέλλον. Είναι η δύναμη πίσω από ένα σύγχρονο, βιώσιμο και ανθρωποκεντρικό σύστημα υγείας και είμαστε περήφανοι που συμβάλλουμε ενεργά προς αυτή την κατεύθυνση. ●

5. « ΦΥΤΩΡΙΟ » ΝΕΩΝ STARTUPS ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ Η

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡ_ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 20/07/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 20/07/2025

Σελίδα: 15

«Φυτώριο» νέων startups στην υγεία η Ελλάδα

Συνέργειες φαρμακοβιομηχανιών με νεοφυείς εταιρείες και υψηλής κατάρτισης επιστήμονες δημιουργούν τις ιδανικές συνθήκες

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ

Καθώς οι επενδύσεις παγκοσμίως στον κλάδο της τεχνολογίας σκαρφάλωσαν στο δεύτερο τρίμηνο στα 91 δισ. δολ., την πρωτοκαθεδρία—πέρα από την αναμενόμενη κυριαρχία της τεχνητής νοημοσύνης—διεκδίκησε και ο κλάδος της υγείας (healthcare - biotech), προσελκύοντας επενδύσεις άνω των 14 δισ. δολ. Και μπορεί στην Ελλάδα η ανάπτυξη εφαρμογών AI από καινοτόμες εταιρείες να βρίσκεται σε σχετικά εμβρυϊκό στάδιο, σε σύγκριση τουλάχιστον με άλλες χώρες, ωστόσο η μακρά παράδοση της χώρας στον κλάδο του φαρμάκου έχει δημιουργήσει πρόσφορο έδαφος για συνεργείες εταιρειών τεχνολογίας με φαρμακευτικές εταιρείες.

Στελέχη της αγοράς παρατηρούν το τελευταίο διάστημα την εμφάνιση νέων startups σε αυτόν τον κλάδο. «Η καινοτομία στις βιοεπιστήμες που άλλοτε ταυτιζόταν μόνο με μόρια και χημεία, πλέον ενσωματώνει και δεδομένα και αλγόριθμους. Αυτός ο συνδυασμός, δηλαδή η προσέγγιση κλάδων όπως η βιολογία με πιο υπολογιστικούς τρόπους, θα ανοίξει μεγάλες πόρτες τα επόμενα χρόνια και στην Ελλάδα».

Η χώρα μας βρίσκεται ήδη σε πολύ καλό σημείο», εξηγεί στην «Κ» ο Νίκος Καλλιαγκόπουλος, εταίρος στο ελληνικό επενδυτικό venture capital fund, Big Pi Ventures. Στο χαρτοφυλάκιο των επενδύσεων, το fund προσέθεσε νωρίτερα αυτή την εβδομάδα και τη χρηματοδότηση ύψους 60 εκατ. δολ. της νεοφυούς εταιρείας Numan, που αν και δραστηριοποι-

είται στη Βρετανία, έχει παρουσία και στη χώρα μας. «Η Ελλάδα διαθέτει πολύ ανεπτυγμένη φαρμακοβιομηχανία. Με κάποιες από τις εταιρείες που παράγουν γενόσημα σε θεραπευτικές κατηγορίες όπως η σεξουαλική υγεία και η δερματολογία, συνεργαζόμαστε», επισημαίνει στην «Κ», από την πλευρά του, ο Σωκράτης Παπαφλωράτος, ιδρυτής και διευθύνων σύμβουλος της Numan. Η εταιρεία αναπτύ-

σσει online πλατφόρμα που παρέχει υπηρεσίες προσωποποιημένης και προληπτικής ιατρικής για την αντιμετώπιση προβλημάτων υγείας, όπως η απώλεια βάρους, η στυτική δυσλειτουργία κ.ά. Παράλληλα, προσφέρει εξ αποστάσεως ιατρικές υπηρεσίες για την εμφάνιση, την ορμονική υγεία των ανδρών κ.ά. «Διαθέτουμε δικό μας ιατρικό προσωπικό και online φαρμακείο όπου μέσω συνεργα-

τών στελνουμε τα φάρμακα στο σπίτι του ασθενούς. Συνεργαζόμαστε με εργαστήρια και κλινικές, καθώς και με ένα δίκτυο νοσοκόμων με τη δυνατότητα να επισκέπτονται τους ασθενείς στο σπίτι τους». Όπως λέει, «πρόκειται για έναν ολοκληρωμένο πάροχο ιατρικής περιθαλψής». Η εταιρεία έχει προσφέρει τις υπηρεσίες σε πάνω από 650.000 ασθενείς στη Βρετανία, σημειώνοντας φέ-

τος ανάπτυξη 150% λόγω και της αυξημένης ζήτησης για υπηρεσίες που σχετίζονται με την παχυσαρκία. «Το τοπίο στον κλάδο της υγείας έχει αλλάξει ριζικά τα τελευταία 10 χρόνια», παρατηρεί, βλέποντας τις αλλαγές που καταγράφει ο κλάδος.

Την ώρα που οι επενδύσεις σε εταιρείες τεχνολογιών υγείας παγκοσμίως αλλά και στην Ευρώπη βρίσκονται σε ανοδική τροχιά,

φαρμακευτικές εταιρείες συνεργάζονται με πανεπιστημιακά ιδρύματα αλλά και με νεοφυείς εταιρείες για την παραγωγή καινοτομίας.

Σε αυτό μπορεί να συμβάλει και η συνεργασία με startups που παρέχουν τεχνολογικά εργαλεία για να επιτευχθεί η επαναστατική φαρμάκων πιο γρήγορα και αποτελεσματικά. «Παγκοσμίως, πάνω από το 50% των νέων φαρμάκων προέρχονται από startups που έχουν συνεργαστεί με μικρές και μεσαίες βιομηχανίες», εξηγούν τα ίδια στελέχη. Στο πλαίσιο αυτό, η ελληνική φαρμακευτική Rafarm ιδρύσε, με την ισραηλινή startup BNS, την ελληνική BNSO με στόχο την ανάπτυξη οφθαλμικών φαρμάκων, αξιοποιώντας την πλατφόρμα νανοτεχνολογίας της BNS. Το πρώτο φάρμακο που αναπτύσσεται βρίσκεται ήδη σε φάση κλινικών δοκιμών και αφορά τη χρόνια πρόσθια ραγοειδίτιδα, μία αυτοάνοση φλεγμονή που σε κάποιες περιπτώσεις οδηγεί σε τύφλωση.

Κατά τον κ. Καλλιαγκόπουλο, «κλειδί» για την ανάπτυξη νέων ιδεών στον κλάδο του healthtech είναι οι ίδιοι οι επιστήμονες. «Μπορεί να ακούγεται κοινότοπο, αλλά στην Ελλάδα έχουμε καλούς επιστήμονες, όπως βιολόγους, γιατρούς, χημικούς κ.λπ. Επίσης, μην ξεχνάμε πως στην Αμερική έχουμε καταπληκτικούς Έλληνες επιστήμονες που ξεχωρίζουν στον κλάδο της βιοτεχνολογίας και εμπνέουν ο ένας τον άλλον. Πρόκειται για τη λεγόμενη «greek biotech mafia», επισημαίνει, αναφερόμενος σε διακεκριμένους επιστήμονες που έχουν βρεθεί στο τιμόνι μεγάλων εταιρειών βιοτεχνολογίας.

«Κλειδιά» για την ανάπτυξη νέων ιδεών στον κλάδο του healthtech στην Ελλάδα είναι οι υψηλές κατάρτισης επιστημονικό δυναμικό και η ισχυρή εγχώρια φαρμακοβιομηχανία. Σε παγκόσμιο επίπεδο, οι επενδύσεις σε νέες τεχνολογίες στην υγεία ανήλθαν το δεύτερο τρίμηνο στα 14 δισ. δολ.

★ Θέσηση μηχανισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης της σχέσης μισθών - παραγωγικότητας προτείνει το ΚΕΠΕ

ΑΓΟΡΑ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

«Ουραγός» η Ελλάδα στις αυξήσεις μισθών

Μόλις 7%, έναντι 19% του ευρωπαϊκού μέσου όρου, ενισχύθηκαν οι απολαβές στην πενταετία 2018-2023

Κατά την πενταετία 2018-2023, η Ελλάδα κατέγραψε μία από τις χαμηλότερες αυξήσεις μισθών στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 2018-2023 ο μέσος προσαρμοσμένος μισθός πλήρους απασχόλησης (σε όρους αγοραστικής δύναμης - PPS) ενισχύθηκε μόλις κατά 7%, έναντι 19% που ήταν ο ευρωπαϊκός μέσος όρος για τις 27 χώρες-μέλη. Η επίδοση αυτή κατατάσσει τη χώρα στην 26η θέση, επιβεβαιώνοντας την αδύναμη δυναμική του εισοδήματος εργασίας στην ελληνική οικονομία. Και δεν είναι μόνον αυτό: Οι περισσότεροι εργαζόμενοι απασχολούνται σε κλάδους στους οποίους η παραγωγικότητα «τρέχει» με μεγαλύτερο ρυθμό από τον αντίστοιχο μεταβολή των μισθών, διευρύνοντας το συγκεκριμένο «κλάσμα».

Η έκθεση του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ) για το χάσμα παραγωγικότητας - μισθών που υπογράφει ο Βλάσσης Μισός αναδεικνύει ταυτόχρονα δύο μείζονα προβλήματα για την ελληνική αγορά εργασίας: η υπερχρήση του ρυθμού μεταβολής των μισθών έναντι της Ε.Ε. -σε όρους αγοραστικής δύναμης- σημαίνει ότι οι αποκλίσεις με την Ε.Ε. συνεχίζονται, διευρύνοντας ακόμη περισσότερο το μισθολογικό χάσμα. Δηλαδή, την περίοδο που πολλά από τα κόστη συγκλίνουν (π.χ. τρόφιμα, στέγαση κ.λπ.), η ψαλίδα όσον αφορά τις απολαβές διευρύνεται. Επίσης, το «κλάσμα» παραγωγικότητας-μισθών δείχνει ότι π.χ. θεωρία που υπαγορεύει ότι όσο μεγαλύτερη είναι η παραγωγικότητα της εργασίας τόσο υψηλότεροι είναι και οι μισθοί δείχνει να μη βρίσκει εφαρμογή σε μια σειρά από κλάδους της ελληνικής οικονομίας.

Βάσει των ευρημάτων της μελέτης του ΚΕΠΕ, την περίοδο 2018-2023 παρατηρείται ότι σε αρκετούς βασικούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας ο μέσος ρυθμός μεγέθυνσης της παραγωγικότητας της εργασίας υπερβαίνει την αντίστοιχη αύξηση των μισθών, γεγονός που καταδεικνύει την ύπαρξη κενών μεταξύ παραγωγικότητας και αμοιβών. Συγκεκριμένα, αυτό ισχύει για τους κλάδους:

- Μεταποίησης,
- Παροχής ηλεκτρικού ρεύματος

Διάχυτη αποσύνδεση καταγράφεται μεταξύ της παραγωγικής συνεισφοράς των εργαζομένων και των μισθών.

και φυσικού αερίου (ο.σ.: εδώ εμφανίζεται και το μεγαλύτερο χάσμα, ύψους άνω των 4 ποσοστικών μονάδων)

- Χονδρικού εμπορίου,
- Κατασκευών,
- Διαχείρισης ακίνητης περιουσίας,
- Μεταφορών και αποθήκευσης,
- Δραστηριοτήτων παροχής υπηρεσιών διοίκησης και υποστήριξης, καθώς και
- Διοικητικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών.

Το εύρημα αυτό αναδεικνύει τη διάχυτη αποσύνδεση μεταξύ της παραγωγικής συνεισφοράς των εργαζομένων και των μισθολογικών ανταμοιβών τους, ιδίως σε τομείς που έχουν στρατηγική σημασία για την ενχώρα οικονομία.

Η διαχρονική κατάσταση

Σημαντικά στοιχεία αναδεικνύονται και από τη μακροχρόνια παρατήρηση της σχέσης μεταξύ παραγωγικότητας και μισθών στην ελληνική οικονομία. Την περίοδο 1995-2023, υπολογίζεται ότι 29 κλάδοι παρουσίασαν υψηλότερο μέσο ετήσιο ρυθμό μεγέθυνσης της παραγωγικότητας σε σχέση με τους αντίστοι-

χους ρυθμούς αύξησης των μισθών. Το αποτέλεσμα αυτού του «θετικού χάσματος» αποτυπώνεται χαρακτηριστικά στο γεγονός ότι για μεγάλο χρονικό διάστημα (1995-2020) περίπου 45% των μισθωτών εργαζομένων σε κλάδους όπου η παραγωγικότητα αυξανόταν ταχύτερα από τους μισθούς.

26^η

ΣΤΗΝ Ε.Ε. -27

κατατάσσεται η Ελλάδα στις αυξήσεις μισθών την περίοδο 2018-2023

Το ποσοστό αυτό αντανάκλαται και στο μερίδιο της Ακαθάριστης Προσπαθούμενης Αξίας (ΑΠΑ) που δημιουργείται σε αυτούς τους τομείς. Αξιοσημείωτο είναι ότι από το 2021 έως το 2023 τόσο το ποσοστό των εργαζομένων όσο και το ποσοστό της ΑΠΑ σε κλάδους

με θετικό χάσμα καταγράφουν σημαντική αύξηση, φανερόντας ότι το φαινόμενο αυτό εντείνεται τα τελευταία χρόνια, εν μέσω ευρύτερων μετασχηματισμών στην αγορά εργασίας και την κλαδική διάρθρωση της οικονομίας. Με βάση τις μετρήσεις, το ποσοστό έχει ανέβει από το 45% στο 70%.

Οι κακές επιδόσεις είναι αποτέλεσμα μιας σειράς παραγόντων που συνυπάρχουν τα τελευταία χρόνια, απόρροια της πολυετούς οικονομικής κρίσης που πέρασε η Ελλάδα:

- Το χαμηλό επίπεδο κεφαλαιακής έντασης και τεχνολογικής αναβάθμισης πολλών ελληνικών επιχειρήσεων. Το γεγονός ότι η ελληνική αγορά εργασίας κατακλύζεται από πολύ μεγάλο αριθμό μικρών εργοδοτών δεν βοηθάει στο να υπάρξει άμεση σύνδεση της παραγωγικότητας με τους μισθούς στην πράξη. Το μικρό μέγεθος εκατοντάδων χιλιάδων εργοδοτών (ο.σ.: κυρίως οικογενειακές επιχειρήσεις με 1-2 εργαζόμενους) οδηγεί στο να καθορίζονται οι μισθοί με παραμέτρους άλλους, πέραν της παραγωγικότητας. Είναι μάλιστα εντυπωσιακή η μισθολογική ψα-

λίδα ανάμεσα στους μικρούς και στους μεγάλους εργοδότες, κάτι που αποτυπώνεται και στα επίσημα στοιχεία του ΕΦΚΑ και του συστήματος «Εργάνη».

- Η απορρύθμιση της αγοράς εργασίας ειδικά κατά τη μνημονιακή περίοδο, κατά την οποία κυριάρχησαν οι ατομικές συμβάσεις εργασίας. Ένα από τα βασικά ζητήματα που μπαίνουν πλέον επιτακτικά στο «τραπέζι» είναι να αυξηθεί το ποσοστό κάλυψης των εργαζομένων στην Ελλάδα από συλλογικές συμβάσεις, καθώς είναι το μικρότερο πανευρωπαϊκά.
- Η εμπκράτηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης.
- Το υψηλό μη μισθολογικό κόστος εργασίας (ασφαλιστικές εισφορές και φορολογικά βάρη), που περιορίζει τις καθαρές απολαβές των εργαζομένων. Παρά τις μειώσεις φόρων και ασφαλιστικών εισφορών, τα πρόβλημα στην Ελλάδα παραμένει οξύ, ειδικά για τους εργαζόμενους με παιδιά.

Προτάσεις μέτρων

Για τη σταδιακή αποκατάσταση της σχέσης μεταξύ παραγωγικότητας και αμοιβών έχουν πέσει κατά καιρούς διάφορες προτάσεις στο τραπέζι, οι οποίες τώρα επανέρχονται. Η ταχύτερη αύξηση των μισθών συνδέεται ως «ανάγκη» με την επίλυση και του προβλήματος της ακρίβειας αλλά και του στεγαστικού, ζητημάτων που κατατάσσονται αυτή τη στιγμή πολύ ψηλά στη σχετική λίστα με τα κρίσιμα ζητήματα που αντιμετωπίζουν τα νοικοκυριά. Μεταξύ άλλων, έχει προταθεί:

- Η ενίσχυση των συλλογικών διαπραγματεύσεων και η θεσμική σύνδεση της αμοιβής με την παραγωγικότητα,
- Η περαιτέρω μείωση του μη μισθολογικού κόστους, προκειμένου να αυξηθούν οι καθαρές αποδοχές χωρίς να επιβαρύνεται δυσανάλογα το κόστος για τις επιχειρήσεις,
- Η ενισχύση στην τεχνολογική αναβάθμιση των ΜμΕ και
- Η ενίσχυση των προγραμμάτων κατάρτισης για την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού.

Τέλος, προτείνεται η θεσμοθέτηση μηχανισμού παρακολούθησης και αξιολόγησης της σχέσης μισθών-παραγωγικότητας σε κλαδικό επίπεδο, ώστε να τεκμηριώνονται και να υποστηρίζονται οι μισθολογικές εξελίξεις. [112/24/95287]

Η... θεωρία που υπαγορεύει ότι όσο μεγαλύτερη η παραγωγικότητα, τόσο υψηλότεροι οι μισθοί, δείχνει να μη βρίσκει εφαρμογή.

7. DEMO : Η ΠΡΩΤΗ ΒΙΟ - ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Μέσο:ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ

Ημ. Έκδοσης: ...19/07/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...19/07/2025

Σελίδα:27

DEMO: Η πρώτη Βιο-Ακαδημία

ΤΗΝ ΕΠΙΣΗΜΗ έναρξη της πρώτης Βιο-Ακαδημίας στην Ελλάδα ανακοίνωσε η ελληνική φαρμακοβιομηχανία DEMO και η διαδικασία υποβολής αιτήσεων για τους συμμετέχοντες φοιτητές ξεκινά τη Δευτέρα 21 Ιουλίου.

Πρόκειται για το πρώτο εκπαιδευτικό πρόγραμμα στη χώρα που συνδυάζει τη θεωρητική κατάρτιση με την πρακτική εφαρμογή στον ταχέως αναπτυσσόμενο τομέα της βιοτεχνολογίας και έχει στόχο να ενδυναμώσει ουσιαστικά τις δεξιότητες και επιστημονι-

κές γνώσεις των συμμετεχόντων.

Συγκεκριμένα, Έλληνες και ξένοι επιστήμονες και στελέχη υψηλής εξειδίκευσης του Κέντρου Βιοτεχνολογίας της DEMO θα αναλάβουν τη μεταλαμπάδευση της γνώσης σε νέους επιστήμονες, μέχρι 29 ετών, αποφοίτους ή μεταπτυχιακούς/διδακτορικούς φοιτητές σε σχετικό επιστημονικό πεδίο.

Σύμφωνα με τον HR Director της DEMO ABEE, Κωνσταντίνο Κοτσίφη, η Βιο-Ακαδημία αποτελεί ένα μακρόπνοο έργο για την DEMO και ο στόχος είναι μέσα από την

επιχειρηματική λειτουργία της εταιρείας να προσφέρουν τα σωστά εργαλεία στους επιστήμονες του αύριο. Όπως εξήγησε στη «Ν», σε πρώτη φάση το πρόγραμμα θα απορροφήσει 10 με 15 φοιτητές και η εκπαίδευση θα διαρκέσει τουλάχιστον 6 μήνες.

Το πρόγραμμα θα υλοποιηθεί στις υπερσύγχρονες εγκαταστάσεις της Βιοτεχνολογίας της DEMO, στον Άγιο Στέφανο Αττικής, και οι συμμετέχοντες θα έχουν τη δυνατότητα παραλαβής σχετικής πιστοποίησης. **Α. Αγγ.** [SID:24795277]

Σε πρώτη φάση το πρόγραμμα θα απορροφήσει 10 με 15 φοιτητές

Μέσο:ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ

Ημ. Έκδοσης: ...19/07/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...19/07/2025

Σελίδα:2

Προς τα ευρωπαϊκά δικαστήρια ο ΙΣΑ για το clawback

ΣΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ δικαστήρια, ενάντια στο μνημονιακό μέτρο του clawback, ετοιμάζεται να προσφύγει ο Ιατρικός Σύλλογος Αθηνών (ΙΣΑ), με στόχο την προστασία των παρόχων υγείας που βρίσκονται στο χείλος της καταστροφής. **ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ**, όπως ανέφερε ο πρόεδρος του ΙΣΑ, Γιώργος Πατούλης, το μνημονιακό μέτρο επιβολής του clawback λειτουργεί ως ένας άδικος και δυσβάσταχτος μηχανισμός, που οδηγεί εκατοντάδες εργαστήρια (διαγνωστικά εργαστήρια, μικροβιολογικά ιατρεία, πολυϊατρεία κ.λπ.) στην καταστροφή. «Είμαστε αποφασισμένοι να εξαντλήσουμε όλα τα μέσα, για να διασφαλίσουμε την επιβίωση του ιατρικού κόσμου και την προστασία της δημόσιας υγείας» σημείωσε ο ίδιος, συμπληρώνοντας ότι, μετά την πρόσφατη προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας, ο ΙΣΑ αποφάσισε να εξαντλήσει όλα τα νομικά μέσα και σε ευρωπαϊκό επίπεδο για το δυσβάσταχτο μέτρο του clawback.

ΜΕ ΑΠΟΦΑΣΗ του Δ.Σ., ο ΙΣΑ έχει απευθυνθεί σε μεγάλο Δικηγορικό Γραφείο των Αθηνών, προκειμένου να προετοιμάσει την προσφυγή και τα βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν, ώστε να αναδειχθεί η στρέβλωση που προκαλείται από την εφαρμογή του clawback.

ΟΠΩΣ ΔΗΛΩΣΕ ο κ. Πατούλης, «ο Ιατρικός Σύλλογος Αθηνών, τα τελευταία χρόνια, δίνει μάχη για την κατάργηση

ΘΕΜΑ

του clawback. Μετά την προσφυγή στο ΣτΕ, αποφάσισε να προσφύγει και στα ευρωπαϊκά δικαστήρια, προκειμένου να καταγγείλει το άδικο μέτρο του clawback, το οποίο αντίκειται στις αρχές της δίκαιης αποζημίωσης και της βιώσιμης λειτουργίας των μονάδων υγείας».

ΝΑ ΘΥΜΙΣΟΥΜΕ ότι, πριν από λίγο καιρό, ο υπουργός Υγείας, αναφερόμενος στο πρόβλημα των clawback και rebate στα Διαγνωστικά Κέντρα, είχε επισημαίνει ότι, πριν από ενάμιση χρόνο, ξεπερνούσε το 45%, ενώ σήμερα τρέχει με κάτω από 22%, έπειτα από τα μέτρα που έλαβε το υπουργείο Υγείας.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ωστόσο το πρόβλημα των διογκωμένων παλαιών χρεών, είπε ότι, αν και αφορά εξ ολοκλήρου ως θέμα το υπουργείο Οικονομικών, το υπουργείο Υγείας πήρε την πρωτοβουλία και εξήγγειλε μαζί με τον υπουργό Οικονομικών, Κυριάκο Πιερρακάκη, την άμεση ενίσχυση του ΕΟΠΥΥ με 30 εκατ. ευρώ για πληρωμές προς συνεργαζόμενα διαγνωστικά κέντρα, με στόχο την κάλυψη παλαιών οφειλών. Ωστόσο, αναμένεται η ανακοίνωση πρόσθετων μέτρων εντός του 2025, που θα οριστικοποιήσουν το clawback στα διαγνωστικά κέντρα σε απόλυτα βιώσιμο επίπεδο. [SID:24795395]

Της **Ανθής Αγγελοπούλου**
aaggelopoulos@naftemporiki.gr

ΕΝΝΕΑ ΓΕΝΙΚΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ ΣΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ

ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΓΙΑ ΘΕΣΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ ΣΤΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ
– ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΟΥΣ

Του **ΚΩΣΤΑ ΠΑΠΑΧΑΙΜΙΝΤΖΟΥ**, costaspap@gmail.com

Ενας μίνι ανασχηματισμός -σε επίπεδο γενικών γραμματέων- έγινε στην κυβέρνηση προ ημερών, καθώς ο Κυριάκος Μητσοτάκης ήθελε να έχουν ολοκληρωθεί όλες οι αλλαγές στον κυβερνητικό μηχανισμό πριν μπει η κυβέρνηση στη δεύτερη και τελευταία διετία της νέας θητείας της. Τα «Π» αποκωδικοποιούν τον ανασχηματισμό αυτόν και σκιαγραφούν το προφίλ των εννέα νέων γενικών γραμματέων σε υπουργεία, καθώς και το παρασκήνιο της επιλογής τους.

ΔΗΜΗΤΡΙΣ ΚΙΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Αποτελεί προσωπική επιλογή του κυβερνητικού εκπαιδευτικού και υφυπουργού παρά τον πρωθυπουργό Παύλου Μαρινάκη, που «είδε» στο πρόσωπό του τον συνδυασμό τριών χαρακτηριστικών: ευρύτατες σπουδές, σημαντική κομματική διαδρομή, μεγάλη εμπειρία στη δημόσια διοίκηση. Απόφοιτος και του Πανεπιστημίου Αθηνών (Ιστορία) και του Παντείου Πανεπιστημίου (Δημόσια Διοίκηση), ο Κιριakopoulos έχει μεταπτυχιακούς τίτλους στις Ευρωπαϊκές Σπουδές, στο Διεθνές Δίκαιο και στη Στρατηγική Διοίκηση Οργανισμών. Είναι παράλληλα απόφοιτος της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης και υποψήφιος διδάκτορας Ευρωπαϊκών Διακυβερνήσεων στο ΕΚΠΑ, ενώ έχει εργαστεί στην ΑΑΔΕ. Στέλεχος στα φοιτητικά του χρόνια της ΔΑΠ-ΝΔΦΚ και της ΟΝΝΕΔ, έγινε από νεαρή ηλικία επιστημονικός συνεργάτης του Μιλτιάδη Βαρβιτσιώτη και, όταν εκείνος ορίστηκε αναπληρωτής υπουργός Εξωτερικών, το 2019, τον «έκρινε» διευθυντής του υπουργικού γραφείου του, θέση στην οποία παρέμεινε μέχρι το 2023. Παράλληλα, είχε γίνει τομέαρχος διακρίσεως ανθρώπινου δυναμικού δημόσιας διοίκησης στη Νέα Δημοκρατία. Στη συνέχεια ανοίγει πολιτικό βήμασμά και μετά τις εθνικές εκλογές έγινε γενικός γραμματέας Δημόσιας Διοίκησης στο υπουργείο Εσωτερικών. Ο ανασχηματισμός που έκανε ο Κυριάκος Μητσοτάκης μετά τις ευρωεκλογές του 2024 έφερε και τον Κιριakopoulos εκτός ΥΠ.ΕΣ., με τη συνολική του πορεία, ωστόσο, αυτή την πενταετία διακυβέρνησης της Ν.Δ. να αξιολογείται θετικά και να τον οδηγεί τώρα στο πόστο του γενικού γραμματέα Επικοινωνίας και Ενήμερωσης.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΔΟΜΑΡΚΑΚΗΣ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Με 36 χρόνια ενεργού παρουσίας στον χώρο της εκπαίδευσης, ο Γ. Παπαδομαρκάκης ήταν την τελευταία διετία αναπληρωτής περιφερειακός διευθυντής Εκπαίδευσης Νοτίου Αιγαίου, με σημαντικό έργο σε μια δύσκολη περιφέρεια για την εκπαίδευση, με αρκετά μικρά νησιά και πολλές ιδιαιτερότητες, γεωγραφικές και όχι μόνο. Την περιοχή τη γνώριζε, εξάλλου, καλά, καθώς είχε τοποθετηθεί διευθυντής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στα Δωδεκάνησα το 2010, επί υπουργίας Άννας Διαμαντοπούλου, η οποία φέρεται να τον εκτιμά ιδιαίτερα. Ο Γιάννης Παπαδομαρκάκης γεννήθηκε στην Ανω Βιούντο Ηρακλείου το 1963 και εκεί διδάσκει σε δημόσια και ιδιωτικά σχολεία, καθώς και σε φορείς όπως το ΕΚΔΑΔ, Διηλωματούχος Χημικός Μηχανικός Πολυτεχνείου, πτυχιούχος της Παιδαγωγικής Τεχνικής Σχολής (ΣΕΛΕΤΕ Αθηνών) και κάτοχος μεταπτυχιακού, διδακτορικού και μεταδιδακτορικού τίτλου σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου, ήταν ο άνθρωπος την εμπειρία του οποίου αναζητούσε η αρμόδια υπουργός, Σοφία Ζαχαράκη, σε μια περίοδο όπου μάλιστα σε συζήτηση το Εθνικό Απολυτήριο, το International Baccalaureate (I.B.) στα λύκεια, η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών και δρομολογούνται και άλλες αλλαγές στα σχολεία. Ο Γ. Παπαδομαρκάκης είναι συγγραφέας βιβλίων, πληθώρας επιστημονικών άρθρων και παιδαγωγικού υλικού εγκεκριμένου από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Παρότι προέρχεται από το ΠΑΣΟΚ, η εμπειρία και η τεχνογνωσία που διαθέτει ήταν το βασικό «διεσπαστήριο» που του άνοιξε την πόρτα του υπουργείου Παιδείας.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ-ΜΑΡΙΑ ΚΡΑΒΒΑΡΗ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ

Εδώ και σχεδόν τρεις μήνες η Φωφώ Καλύβα είχε παραιτηθεί ουσιαστικά από το πόστο αυτό, για να επιστρέψει στην υπηρεσιακή της θέση στο υπουργείο Υγείας, και αναζητούνταν ο αντικαταστάτης της. Επιλέγη η σημερινή εν αποστράτια Χριστίνα-Μαρία Κραββαρή, με εμπειρία στον χώρο της Υγείας. Εκεί υπηρετεί ως επικεφαλής του Υγειονομικού Τμήματος του υπουργείου Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας από τον Μάρτιο του 2020 -στην αρχή, δηλαδή, της πανδημίας- έως τον Απρίλιο του 2025. Εκεί ορίστηκε ως αναπληρωματική εθνική εκπαιδευτική για τις Συμπεριφορικές και Πολιτισμικές Οπτικές για την Υγεία στον ΠΟΥ. Αποφοίτησε το 2012 ως ανθυποσημηνός από τη Σχολή Αξιωματικών Νοσηλευτικής και εργάστηκε μέχρι το 2020 στο 251 Γενικό Νοσοκομείο Αεροπορίας. Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου στην Κοινωνική και Προληπτική Ιατρική και Ποιότητα στη Φροντίδα Υγείας με εξειδίκευση στην Πρόληψη και Δημόσια Υγεία από την Ιατρική Σχολή του ΑΠΘ. Η μεταπτυχιακή της διατριβή είχε αντικείμενο τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην υγεία και την εκπαίδευση και ενημέρωση των καπνιστών για την πρόληψη και την αντιμετώπιση αυτών των επιπτώσεων. Μάλιστα, με βάση και την εξειδίκευσή της αυτή, είχε τοποθετηθεί το φθινόπωρο του 2023 στην Κοινή Ομάδα Εργασίας για την ανάπτυξη σχεδίων Πολιτικής Προστασίας για τα Νοσοκομεία της Ελληνικής Επικράτειας απέναντι στην κλιματική αλλαγή και τις επιπτώσεις της.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

15

ΠΑΡΑΠΟΛΙΤΙΚΑ // ΣΑΒΒΑΤΟ 19.07.2025

ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΑΚΑΡΕΤΣΙΔΗΣ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Το «success story» του Κτηματολογίου, με την κτηματογράφηση να φτάνει μέσα την τελευταία διετία από το 39% στο 65%, βοήθησε σημαντικά τον Κωνσταντίνο Κυρανάκη να «ψηλώσει» πολιτικά και να αναβηθεί από υφυπουργός στο υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης σε αναπληρωτή υπουργό Μεταφορών. Ένας άνθρωπος-κλειδί στην προσπάθεια αυτή ήταν ο Στέλιος Σακαρέτσιδης, πρόεδρος του Ελληνικού Κτηματολογίου από τον Σεπτέμβριο του 2023 έως την περασμένη εβδομάδα, τον οποίο ήθελε να φέρει ο Κ. Κυρανάκης στο υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών. Ο νέος, λοιπόν, γενικός γραμματέας έχει υπηρετήσει, μεταξύ άλλων, ως προϊστάμενος Ψηφιακών Λειτουργιών στην Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα (HDB) και στον ιδιωτικό τομέα ως σύμβουλος επιχειρήσεων. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πελαίου και κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στην Ψηφιακή Καινοτομία και τη Νεοαριθμητικότητα, από το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και το Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Στην Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα συνέβαλε σε emblematic έργα, όπως η πλατφόρμα «Know Your Customer», που παρέχει πρόσβαση τραπεζικής χρηματοδότησης σε χιλιάδες επιχειρήσεις. Είναι μέλος του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος και διαθέτει πιστοποίηση από την Google σε τεχνολογίες digital marketing. Διαθέτει εξειδίκευση σε έργα πληροφορικής, όπως στην ανάλυση και σχεδίαση σύνθετων συστημάτων λογισμικού, και δηλώνει ένθερμος υποστηρικτής της Τεχνητής Νοημοσύνης στη δημόσια διοίκηση αλλά και στην επιχειρηματικότητα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΠΑΛΗΝΑΡΟΥΤΑ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΡΥΚΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΥΛΩΝ

Πρόκειται για τη μοναδική γενική γραμματέα που έφυγε από τη θέση της, αλλά μετακινήθηκε σε άλλο υπουργείο, καθώς το έργο και τα προσόντα της αξιολογήθηκαν θετικά τόσο από το Μέγαρο Μαξίμου όσο και από τον υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Σταύρο Παπασταύρου. Μηχανολόγος μηχανικός με πολυετή εμπειρία στη διαχείριση έργων, κυρίως στον τομέα της παραγωγής και της εφοδιαστικής αλυσίδας, η Δ. Παληναρούτα ολοκλήρωσε τις σπουδές της στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο το 2011 ως μηχανολόγος μηχανικός και στη συνέχεια έκανε μεταπτυχιακό στο Imperial College του Λονδίνου και δεύτερο μεταπτυχιακό (MBA) στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (πρώην ΑΣΟΕΕ). Προ τριετίας ξεκίνησε τη δική της επιχείρηση, η οποία δραστηριοποιείται στον ιατρικό τομέα. Έκοντας προϋπηρεσία σε θέσεις ευθύνης σε εταιρείες της Ελλάδας -όπως τη Viohalco- και του εξωτερικού -όπως την Amazon-, το καλοκαίρι του 2024, μετά τον ανασχηματισμό που ακολούθησε τις ευρωεκλογές, ανέλαβε γενική γραμματέας Μεταφορών στο υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών. Στην Amazon του Ηνωμένου Βασιλείου, μάλιστα, διετέλεσε και επικεφαλής έργου για τη βελτιστοποίηση του σχεδιασμού του δικτύου παραλαβής της εταιρείας σε όλη την Ευρώπη.

ΙΓΥΡΟΣ ΠΡΗΤΟΦΑΣΑΤΗΣ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Η αναστάτωση που έχει προκληθεί στο υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης με το ζήτημα του ΟΠΕΚΕΠΕ οδήγησε στην αναζήτηση ενός εμπειρογνητικού στελέχους για να αναλάβει το πόστο του γενικού γραμματέα στην ιδιαίτερα απαιτητική αυτή περίοδο. Ως πρόεδρος της ΔΥΠΑ (πρώην ΟΑΕΔ), ο Σπ. Πρωτοφάσης έχει πλέον αρκετά «ένσημο» σε θέση υψηλής ευθύνης στη δημόσια διοίκηση και ήταν ο κατάλληλος άνθρωπος για τον ρόλο αυτό. Απόφοιτος του Κολλεγίου Αθηνών και κάτοχος πτυχίου με άριστα από το Πανεπιστήμιο Northeastern της Βοστώνης, μεταπτυχιακό από το Πανεπιστήμιο New School της Νέας Υόρκης και διδακτορικό από το Πανεπιστήμιο του Colorado στο Ντένβερ, εργάστηκε για 24 χρόνια στις ΗΠΑ: ως αναπληρωτής καθηγητής και διευθυντής του Κέντρου Εκπαιδευτικής Πολιτικής του George Mason University, αναπληρωτής γενικός γραμματέας του υπουργείου Παιδείας των ΗΠΑ (enī προεδρίας Ομπάμα), ανώτερος σύμβουλος πολιτικής του προέδρου της Επιτροπής Υγείας, Παιδείας, Εργασίας και Συντάξεων της Γερμανίας, Τζομ Χάρκιν, και του βουλευτή και νυν κυβερνήτη του Κολοράντο, Τζορτζ Πόλιν, στην Επιτροπή Παιδείας και Εργασίας της Βουλής των Αντιπροσώπων στην Ουάσινγκτον. Από το 2019 υπηρέτησε ως διοικητής της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης και από το 2022 ως πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Δεξιοτήτων Εργαστικού Δυναμικού. Επίσης, έχει διατελέσει πρόεδρος και σ' αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Δημόσιων Υπηρεσιών Απασχόλησης (European Network of Public Employment Services) και εθνικός συντονιστής για το Ευρωπαϊκό Έτος Δεξιοτήτων.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Οικονομολόγος με σπουδές στα διεθνή οικονομικά και μεταπτυχιακή ειδίκευση στην οικονομική πολιτική και ανάπτυξη. Απολαμβάνει της εμπιστοσύνης του Κώστα Τσιάρα, έχοντας διατελέσει επί σειρά ετών επιστημονικός συνεργάτης του και διευθυντής στο γραφείο Τύπου στα δύο υπουργεία όπου έχει θητεύσει ως υφυπουργός. Ο Αντ. Φιλίππιδης έχει πτυχίο στα Οικονομικά από το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, με μεταπτυχιακό στο Εθνικό Κομποδιατρικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, όπου είναι υποψήφιος διδάκτωρ του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών, με αντικείμενο της διδακτορικής διατριβής τη διαχείριση του δημοσίου χρέους. Εργάστηκε ως επιστημονικός συνεργάτης στη Βουλή, για την εκπόνηση και παρακολούθηση δημοσίων πολιτικών που σχετίζονται με το εμπόριο και την αγροτική ανάπτυξη. Από τον Οκτώβριο του 2024 είναι πρόεδρος του Ελληνικού Γεωργικού Οργανισμού ΔΗΜΗΤΡΑ, του κατεχονή αρμόδιου φορέα για την αγροτική εκπαίδευση στην Ελλάδα. Εξορκής ήταν επικεφαλής μιας προσωρινής διοίκησης, με κύρια ευθύνη τη διαδικασία διαβούλευσης για τον νέο εσωτερικό κανονισμό και το οργανόγραμμα του ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ και την εκκίνηση της διαδικασίας εκσυγχρονισμού του οργανισμού. Πλέον, καλείται να φέρει εις πέρας έναν πιο δύσκολο ρόλο - δεν είναι τυχαίο, εξάλλου, ότι εν μέσω των αναταράξεων που προκαλούν τα «σπόνερα» του ΟΠΕΚΕΠΕ, το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ήταν το μοναδικό όπου άλλαξαν και οι τρεις γενικοί γραμματείς.

ΑΡΓΥΡΟ ΖΕΡΒΑ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΚΑΙ
ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΤΟΥ ΥΠ. ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η τρίτη νέα είσοδος στο υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, είναι απόφοιτος του Αρσακείου, αγρονόμος τοπογράφος μηχανικός του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, με πολυχρονη εμπειρία στη διαχείριση έργων ΕΣΠΑ και την υλοποίηση μεγάλων έργων υποδομής. Εκεί εργάστηκε σε κατασκευαστικές εταιρείες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Από το 2007 υπηρέτησε στη ΜΟΔ Α.Ε., με αντικείμενο τη διαχείριση έργων ΕΣΠΑ, ενώ έχει διατελέσει και πρόεδρος στο Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Εργαζομένων στη Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΜΟΔ). Ήταν μέλος του Δ.Σ. του Ελληνικού Κτηματολογίου (2019-2023) και διευθυντής στο γραφείο του υφυπουργού Γιώργου Σταύρου στο υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και στη συνέχεια στο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (2021-2023). Από το 2023 είναι διευθύντρια Ειδικής Υπηρεσίας στην Εθνική Αρχή Συντονισμού του ΕΣΠΑ. Χαίρει εκτίμησης προσωπικά από τον αντιπρόεδρο της κυβέρνησης, Κωστή Χατζηδόκη, και γενικά στο Μέγαρο Μαξίμου, ειδικά για τις γνώσεις και την εμπειρία για τον ευρωπαϊκό προγραμματισμό, ένα στοιχείο πολύτιμο για την τοποθέτησή της στη συγκεκριμένη Γενική Γραμματεία στο υπουργείο αυτό, όπου πλέον δεν υπάρχει περιθώριο να χαθεί ούτε ένα ευρώ από τους διαθέσιμους πόρους από τις Βρυξέλλες. Διαθέτει και κοινοτική διαδρομή, καθώς έχει εκλεγεί το 2016 -και επανεκλεγεί το 2018- στη Β3 ΝΟΔΕ της Νέας Δημοκρατίας, τη νομαρχιακή δηλαδή οργάνωση στα βόρεια της Αθήνας.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΜΥΓΔΑΛΙΔΗΣ
ΕΙΔΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ
ΚΤΙΡΙΩΝ ΤΟΥ ΥΠ. ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Πρόκειται για τη μοναδική νέα ειδική Γραμματεία που δημιουργήθηκε, εν προκειμένω στο υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών. Κρίθηκε απαραίτητη, κυρίως λόγω του σοβαρού προβλήματος λειψυδρίας, αλλά και άλλων συναφών ζητημάτων, που αντιμετωπίζει η χώρα και το οποίο απαιτεί να τρέξουν άμεσα μια σειρά από σκευικά έργα, όπως αρδευστικά, αντιπλημμυρικά κ.ά. Πολιτικός μηχανικός με πτυχίο από το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών από το Imperial College στο Λονδίνο στην Εδαφομηχανική και Περιβαλλοντική Γεωτεχνική, με μεταπτυχιακό από το University of London, ο Χ. Μυγδαλίδης κρίθηκε ότι έχει την τεχνικοεπαγγελματική επάρκεια για να εκπληρώσει τον νέο αυτό ρόλο. Διαθέτει πάνω από 25 χρόνια εμπειρίας στον τομέα της διαχείρισης και κατασκευής έργων, τόσο σε ιδιωτικό όσο και σε δημόσιο έργο. Συγκεκριμένα, έχει εργαστεί για επτά χρόνια σε μεγάλη κατασκευαστική εταιρεία ως εργοταξιαρχής και έχει υλοποιήσει σημαντικά έργα θεμελιώσεων σε υποδομές. Επίσης, ως στέλεχος του υπουργείου Υποδομών επί 15 χρόνια, εκτιμάται ότι απέκτησε σημαντική εμπειρία στη διαχείριση δημοσίων έργων. Διατέλεσε γενικός διευθυντής έργων στην Κατοικία Υποδομής Α.Ε. (από το 2021 έως σήμερα), επιβλέπων μηχανικός σε έργα λιμενικών υποδομών, οδοποιίας και υδραυλικών (2007-2021), ενώ από το 2000 ως το 2007 εργάστηκε στον ιδιωτικό τομέα. Είναι εκλεγμένο μέλος της αντιπροσωπείας του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας από το 2016, με θητεία στη Διοικούσα Επιτροπή του ΤΕΕ (2019-2021).

Δασμοί Τραμπ 30% στην Ευρωπαϊκή Ένωση

ΝΤΟΜΙΝΟ €1,2 ΔΙΣ. ΑΠΕΙΛΕΙ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Τι προβλέπουν ΤτΕ και αγορά εν όψει της 1ης Αυγούστου - Το ήπιο και το δυσμενές σενάριο αν δεν επιτευχθεί συμβιβασμός - Ο κύκλος των έξι επιπτώσεων για την Ελλάδα

Η απόφαση του Ντόναλντ Τραμπ να επιβάλει δασμούς 30% στις αμερικανικές εισαγωγές από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ξεκινώντας από την 1η Αυγούστου

2025, δημιουργεί ένα νέο οικονομικό τοπίο στην Ευρώπη και κατ' επέκταση στην Ελλάδα. Παρά το γεγονός ότι οι ελληνικές εξαγωγές προς τις ΗΠΑ είναι περιορισμένες, οι επιπτώσεις

για τη χώρα μας αναμένεται να είναι σημαντικές όχι μόνο άμεσα, αλλά κυρίως έμμεσα, μέσω της αλυσίδωτης αντίδρασης που θα προκληθεί στην ευρωπαϊκή οικονομία. Η Τράπεζα της

Ελλάδος και οι φορείς της αγοράς εκφράζουν σοβαρές ανησυχίες σκιαγραφώντας ένα δυσοίωνα σενάριο εάν δεν επιτευχθεί συμβιβασμός έως την καθοριστική ημερομηνία

> 4-5

Ρεπορτάζ

Του
Κωστή Χ.
Πλάντζου
kostasplantzou@gmail.com

Δασμοί Τραμπ

ΝΤΟΜΙΝΟ 1,2 ΔΙΣ. ΑΠΕΙΛΕΙ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τι προβλέπουν ΤτΕ και αγορά ενόψει της 1ης Αυγούστου - Το ήπιο και το δυσμενές σενάριο αν δεν επιτευχθεί συμβιβασμός και ο κύκλος των έξι επιπτώσεων για την εθνική οικονομία

Η απόφαση του Ντόναλντ Τραμπ να επιβάλει δασμούς 30% στις αμερικανικές εισαγωγές από την Ευρωπαϊκή Ένωση, με έναρξη την 1η Αυγούστου 2025, δημιουργεί ένα νέο οικονομικό τοπίο στην Ευρώπη και, κατ' επέκταση, στην Ελλάδα. Παρά το γεγονός ότι οι ελληνικές εξαγωγές προς τις ΗΠΑ είναι περιορισμένες, οι επιπτώσεις για τη χώρα μας αναμένεται να είναι σημαντικές, όχι μόνο άμεσα, αλλά κυρίως έμμεσα, μέσω της αλυσιδωτής αντίδρασης που θα προκληθεί στην ευρωπαϊκή οικονομία. Η Τράπεζα της Ελλάδος και οι φορείς της αγοράς εκφράζουν σοβαρές ανησυχίες, σκιαγραφώντας ένα δυσόψιμο σενάριο εάν δεν επιτευχθεί συμβιβασμός έως την καθοριστική ημερομηνία.

ΤτΕ

Όπως όλα δείχνουν, οι επιπτώσεις των δασμών δεν θα είναι άμεσες και καταστροφικές, αλλά θα διαμορφωθούν σταδιακά μέσω μιας «αλυσιδωτής αντίδρασης». Η Ελλάδα, αν και δεν εξαγει μεγάλες ποσότητες αγαθών στις ΗΠΑ, θα επηρεαστεί έμμεσα μέσω των Ευρωπαίων εταίρων της. Όταν οι γερμανικές, παλικές ή γαλλικές εξαγωγές προς την Αμερική μειωθούν λόγω των δασμών, αυτό θα έχει αρνητικό αντίκτυπο στη ζήτηση για ελληνικά προϊόντα και υπηρεσίες εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Τράπεζα της Ελλάδος, σε ειδική ανάλυση, περιγράφει έναν κύκλο έξι

σταδίων που μπορεί να ακολουθήσει η ελληνική οικονομία: Πρώτον, μείωση της εξωτερικής ζήτησης, που θα οδηγήσει σε περιορισμό των ελληνικών εξαγωγών. Δεύτερον, συρρίκνωση της παραγωγής, προκαλώντας πτώση του πραγματικού ΑΕΠ. Τρίτον, μείωση της ζήτησης εργασίας λόγω της πτώσης της παραγωγής, με πίεση στους μισθούς και το κόστος εργασίας. Τέταρτον, πτώση του πληθωρισμού, με μείωση τιμών ως αντίδραση από τις επιχειρήσεις για να αντεπεξέλθουν. Πέμπτον, μείωση απασχόλησης και εισοδημάτων νοικοκυριών με συνακόλουθο περιορισμό της ιδιωτικής κατανάλωσης. Τέλος, αβεβαιότητα στις επενδύσεις και αναβολή επιχειρηματικών αποφάσεων, φρενάροντας την ανάπτυξη.

Οι οικονομολόγοι της κεντρικής τράπεζας εξέτασαν δύο πιθανές εξελίξεις για την περίοδο 2025-2027: το «ήπιο σενάριο», όπου η αβεβαιότητα περιορίζεται σχετικά γρήγορα, και το «δυσμενές σενάριο», όπου η εμπορική ένταση παρατείνεται. Στο δυσμενές σενάριο, η ελληνική οικονομία αναμένεται να συρρικνωθεί κατά 0,5 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, δηλαδή πάνω από 1,2 δις. ευρώ. Πιο ανησυχητικά είναι η πρόβλεψη για πτώση των επενδύσεων κατά 4,5 ποσοστιαίες μονάδες, γεγονός που μεταφράζεται σε αναβολή αναπτυξιακών σχεδίων, αγοράς εξοπλισμού και προμήθειων. Η απασχόληση εκτιμάται ότι θα μειωθεί κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες, που αντιστοιχεί σε χιλιάδες χαμένες θέσεις εργασίας. Στον αντίποδα, στο

Η διαπραγμάτευση παραμένει σε εξέλιξη, με τον πρόεδρο Τραμπ να «φωτογραφίζει» εμμέσως στις δηλώσεις του τα ανταλλάγματα που ζητά, αφήνοντας περιθώρια προσαρμογής

ήπιο σενάριο, αν η αγορά αντιδράσει δημιουργικά, προσαρμοστεί και ξεπεράσει γρήγορα τα εμπόδια ενισχύοντας την εσωτερική αγορά ή βρίσκοντας διέξοδο σε άλλες χώρες (π.χ. της Ασίας αντί των ΗΠΑ), τότε η οικονομία θα κερδίσει 0,3 ποσοστιαίες μονάδες ανάπτυξης και οι επενδύσεις θα ενισχυθούν κατά 2,2 μονάδες.

Ο εμπορικός κόσμος εκφράζει έντονες ανησυχίες μετά τις ανακοινώσεις Τραμπ για επιβολή δασμών 30% στα ευρωπαϊκά προϊόντα από την 1η Αυγούστου. Παρότι οι ελληνικές εξαγωγές προς τις ΗΠΑ είναι περιορισμένες, διαφαίνεται ήδη ότι μπορεί να μειωθούν κατά 20%-25%, με τις απώλειες να υπολογίζονται σε μισό δισεκατομμύριο δολάρια ετησίως, χτυπώντας παραγωγικούς κλάδους της ελληνικής οικονομίας. Αυτό θα μετατρέψει το ελληνικό εμπορικό πλεόνασμα σε ελλειμματικό, πλήττοντας τις ελληνικές εξαγωγικές επιχειρήσεις, ιδίως τις μικρομεσαίες.

Σύμφωνα με το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πειραιά (ΕΒΕΠ), το πρόσθετο κόστος για τις ευρωπαϊκές εξαγωγές συνολικά μπορεί να ξεπεράσει τα 150 δις. ευρώ ετησίως, αν εφαρμοστούν καθολικά στα 532 δις. των εξαγωγών προς τις ΗΠΑ. Το πραγματικό πλήγμα θα διαφέρει ανά κλάδο. Ειδικότερα, οι ελληνικές εξαγωγές σε τρόφιμα, ποτά, φάρμακα και βιομηχανικά προϊόντα θα αντιμετωπίσουν αυξημένο κόστος. Επιχειρήσεις θα μετακινήσουν το κόστος στους καταναλωτές, ειδικά σε φάρμακα και μηχανήματα, ενώ άλλες, όπως αυτές που εξαγωγούν οίνο, αγροτικά προϊόντα και αυτοκίνητα, μπο-

Ο πρόεδρος του ΕΒΕΠ, Βασίλης Κορκίδης

Οι επιπτώσεις των δασμών δεν θα είναι άμεσες και καταστροφικές, αλλά θα διαμορφωθούν σταδιακά μέσω μιας «αλυσιδωτής αντίδρασης»

ρεί να χάσουν μερίδιο της αγοράς λόγω αυξημένων τελικών τιμών.

Η στάση της Ε.Ε.

Σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, μια εναλλακτική εκτίμηση, με την υπόθεση πτώσης της ζήτησης 15-25% λόγω δασμών, μειώνει τις πωλήσεις από 100 έως 130 δις. ευρώ, προσθέτοντας και κόστη στις επιχειρήσεις για να καλύψουν τις απώλειες του μεριδίου της αγοράς. Με την επιβολή δασμών 30%, το εμπορικό πλεόνασμα της Ε.Ε. έναντι των ΗΠΑ θα συρρικνωθεί κατά 2/3 λόγω της εκτιμώμενης πτώσης 25% των εξαγωγών.

Τα σενάρια αυτά δεν περιλαμβάνουν προβλέψεις για τον κίνδυνο γενίκευσης του εμπορικού πολέμου. Δεν εξετάζουν το ενδεχόμενο η Ευρωπαϊκή Ένωση -που

τηρεί ήπια στάση μέχρι τώρα- να σπαντίσει με αντίμετρα στις εισαγωγές αμερικανικών πρώτων υλών και προϊόντων ή υπηρεσιών. Αυτό θα αυξήσει αιφνίδια τα κόστη και τις τιμές για τα ευρωπαϊκά νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις.

Η διαπραγμάτευση παραμένει σε εξέλιξη, με τον πρόεδρο Τραμπ να «φωτογραφίζει» εμμέσως στις δηλώσεις του τα ανταλλάγματα που ζητά, αφήνοντας περιθώρια προσαρμογής, ενώ η Ε.Ε. -αν και δεν έχει ακόμα επιβάλει αντίμετρα- έχει ανακοινώσει ότι μπορεί να ανταποδώσει με μέτρα ύψους 90-95 δις. ευρώ σε εισαγωγές εμπορευμάτων, υπηρεσιών και τεχνολογίας από τις ΗΠΑ.

Ο πρόεδρος του ΕΒΕΠ, Βασίλης Κορκίδης, εκφράζει ανησυχία επειδή «τα περιθώρια στενεύουν, ενώ η ανακοίνωση

για εφαρμογή 30% δασμών, από 1η Αυγούστου 2025, θέτει ουσιαστική πίεση και αυξάνει τον κίνδυνο εμπορικού πολέμου». Προσθέτει δε ότι η Ε.Ε. προσπαθεί να κερδίσει χρόνο για συμφωνία έως τις 31 Ιουλίου, με την ελπίδα επίτευξης μιας εσπευσμένης εμπορικής συμφωνίας με τις ΗΠΑ για το σύνολο των 27 χωρών.

Φυγή προς τα μπρος

Το κρίσιμο στοιχείο, όπως τονίζει η Τράπεζα της Ελλάδος, είναι η ένταση και η διάρκεια της αβεβαιότητας. Οσο περισσότερο καθυστερεί μια συμφωνία ή μια σταθεροποίηση των εμπορικών σχέσεων τόσο μεγαλύτερες θα είναι οι επιπτώσεις στην ελληνική οικονομία. Η αβεβαιότητα λειτουργεί σαν παραλυτικός παράγοντας για τις επιχειρήσεις, αναβάλλοντας αποφάσεις που θα μπορούσαν να τονώσουν την οικονομία.

Σε κάθε περίπτωση, οι αντοχές της ελληνικής οικονομίας δοκιμάζονται και πάλι. Η ανάλυση της κεντρικής τράπεζας δεν προβλέπει κατάρρευση, αλλά επιβράδυνση. Αυτό δίνει χρόνο στην κυβέρνηση, στις επιχειρήσεις και τους πολίτες να προσαρμοστούν. Οι εξαγωγικές επιχειρήσεις θα πρέπει να αναζητήσουν νέες αγορές, ενώ η Πολιτεία θα πρέπει να ενισχύσει τα προγράμματα στήριξης της επιχειρηματικότητας. Η διαφοροποίηση της οικονομίας γίνεται πιο επιτακτική από ποτέ, γιατί μόνο έτσι η πρόκληση αυτή μπορεί να εξελιχθεί σε ευκαιρία να καταστεί η χώρα ακόμα πιο ανθεκτική σε εξωτερικές κρίσεις, χωρίς να χαθεί η δυναμική της ανάπτυξης.

Καρκίνος

Ενας πόλεμος φθοράς με χιλιάδες μικρές νίκες

Η μείωση της θνησιμότητας, η προληπτική ιατρική και τα νέα εμβόλια δείχνουν ότι η μάχη με τις νεοπλασματικές νόσους δεν είναι μάταιη – αλλά επίπονη, πολύπλευρη και, τελικά, αποτελεσματική

ΤΗΣ ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΤΖΑΒΑΡΑ

Με μικρές αλλά σταθερές νίκες ο κόσμος κερδίζει τον πόλεμο κατά του καρκίνου, που αποτελεί ουσιαστικά μια από τις μεγαλύτερες επιστημονικές και πολιτικές προκλήσεις του 21ου αιώνα. Τα τελευταία τριάντα χρόνια, το ποσοστό θνησιμότητας από καρκίνο έχει μειωθεί σημαντικά, όταν λάβουμε υπόψη τη γήρανση και την αύξηση του παγκόσμιου πληθυσμού.

Η επιστήμη έχει κάνει άλματα: η ανοσοθεραπεία, η στοχευμένη φαρμακευτική αγωγή, οι προηγμένες τεχνικές χειρουργικής, αλλά και οι διαγνωστικές εξετάσεις πρώιμου εντοπισμού προσφέρουν καλύτερες πιθανότητες επιβίωσης από ποτέ.

Ακόμη πιο ενθαρρυντική είναι η επανάσταση στην πρόληψη: η εντυπωσιακή μείωση του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας μέσω του εμβολίου κατά του HPV, ο περιορισμός των καρκίνων των πνευμόνων χάρη στη μείωση του καπνίσματος, αλλά και η ανάπτυξη νέων εμβολίων

και βιοδεικτών που στοχεύουν σε ομάδες υψηλού κινδύνου, δείχνουν ότι ο καρκίνος μπορεί, σε πολλές περιπτώσεις, να προληφθεί προτού καν εμφανιστεί.

Σύμφωνα με στοιχεία – και πολύτιμο αρωγό τις νέες τεχνολογίες – φαίνεται πως η ελπίδα για έναν κόσμο με λιγότερο καρκίνο δεν είναι ουτοπία αλλά επιστημονική πιθανότητα. Κι ίσως το στοιχείο είναι να μεταφραστεί τελικά αυτή η δυνατότητα σε καθολική πρόβλεψη και συλλογική βούληση.

Όλοι γνωρίζουν κάποιον

Όπως επισημαίνεται σε αφιέρωμα του περιοδικού Economist για τον καρκίνο, παρά τις αισιόδοξες προβλέψεις ήδη από τη δεκαετία του 1970 ότι μέσα σε λίγα χρόνια θα είχε καταστεί εφικτή η θεραπεία του καρκίνου, σήμερα κάθε ενήλικας είτε είχε καρκίνο, είτε γνωρίζει κάποιον που είχε – ή και τα δύο. Οι μισοί άνδρες και το ένα τρίτο των γυναικών στις πλούσιες χώρες

αναμένεται να νοσήσουν κάποια στιγμή στη ζωή τους. Στην Αμερική, όπου ο καρκίνος είναι η δεύτερη συχνότερη αιτία θανάτου, αμέσως μετά τα καρδιαγγειακά νοσήματα, σκοτώνει περίπου 600.000 άτομα τον χρόνο. Σε παγκόσμιο επίπεδο, ευθύνεται για περίπου μία στις έξι συνολικές ανθρώπινες απώλειες. Αν το κριτήριο της επιτυχίας ήταν μια θεραπεία μέσα σε μια δεκαετία – ή και δύο ή τρεις ή τέσσερις – τότε θα μπορούσε κανείς να συμπεράνει ότι ο πόλεμος κατά του καρκίνου έχει χαθεί. Όμως όπως τονίζεται στο δημοσίευμα του Economist τα πράγματα είναι καλύτερα απ' ό,τι πιστεύουν πολλοί. Η πρόοδος είναι εμφανής με βάση τα δεδομένα και υπάρχουν πολλοί λόγοι να πιστεύουμε ότι θα συνεχιστεί.

Η παιδική λευχαιμία

Αυτό που κάποιοι επιστήμονες ήλπιζαν ότι θα ήταν ένας πόλεμος αστραπή, αποδείχθηκε τελικά ένας σταδιακός αλλά επιτυχής πόλεμος φθοράς. Κάποιες νίκες ήταν εντυπωσιακές. Η παιδική λευχαιμία κάποτε θεωρείτο σχεδόν καταδίκη σε θάνατο ενώ σήμερα έχει ποσοστό πενταετούς επιβίωσης πάνω από 90%. Ωστόσο, επειδή ο καρκίνος δεν είναι μία ασθένεια, αλλά μια ολόκληρη κατηγορία, μεγάλο μέρος της πρόοδου δεν οφείλεται σε μεγάλες ανακαλύψεις, αλλά σε χιλιάδες μικρές βελτιώσεις σε θέματα ανίχνευσης, χειρουργικής και φαρμακευτικής αγωγής.

Οι επιστήμονες επίσης υπογραμμίζουν ότι ο καρκίνος σχετίζεται με την ηλικία. Ετσι, αν αφαιρέσουμε την παράμετρο του αυξημένου προσδόκιμου ζωής, γίνεται σαφές ότι στις πλούσιες χώρες η αρχή της δεκαετίας του 1990 αποτέλεσε σημείο καμπής. Εκτοτε, ο προσαρμοσμένος στην ηλικία δείκτης θνησιμότητας έχει αρχίσει να πέφτει αργά αλλά σταθερά, κάθε χρόνο. Στην Αμερική, ο ρυθμός είναι πλέον περίπου κατά ένα τρίτο χαμηλότερος απ' ό,τι τη δεκαετία του '90. Η τάση είναι παρόμοια και σε άλλες ανεπτυγμένες χώρες.

Η σημαντική μείωση των ποσοστών καπνίσματος στις πλούσιες χώρες έσωσε πάνω από 3 εκατομμύρια ζωές από καρκίνους που σχετίζονται με το κάπνισμα

ΓΟΝΙΔΙΑ ΚΑΙ ΒΙΟΔΕΙΚΤΕΣ

«Η ασθένεια δεν εμφανίζεται από το πουθενά»

Εξετάσεις όπως οι μαστογραφίες, καλυνολογικές και τεστ Παπανικολάου βοηθούν στον εντοπισμό προκαρκινικών βλαβών που μπορούν να αφαιρεθούν εγκαίρως. Η πρόοδος στις χειρουργικές τεχνικές και τα αντικαρκινικά φάρμακα έχουν βελτιώσει τα ποσοστά επιβίωσης. Η ανοσοθεραπεία – ενίσχυση του ανοσοποιητικού για να επιτεθεί στον καρκίνο – έχει σημειώσει επίσης σημαντικά βήματα.

Σύμφωνα με το αφιέρωμα του Economist, εκτίμηση αναφέρει ότι τέτοιες πρόοδοι απέτρεψαν σχεδόν 6 εκατομμύρια θανάτους στις ΗΠΑ από το 1975 ως το 2020 σε καρκίνους πνεύμονα, μαστού, εντέρου, προστά-

τη και τραχήλου της μήτρας – που παλιότερα ευθύνονταν για το 70% των θανάτων από καρκίνο. Πάνω από το 50% των αποπειρόμενων θανάτων προήλθαν από λιγότερο κάπνισμα, το 23% από καλύτερο έλεγχο και το 20% από βελτιωμένες θεραπείες. Για τους καρκίνους του στομάχου με την ανακάλυψη του ελικοβακτηριδίου *Helicobacter pylori* – μαζί με την υγιεινή και τα αντιβιοτικά που είχαν ήδη περιορίσει τις μολύνσεις – η στοχευμένη θεραπεία οδήγησε σε περαιτέρω μείωση των περιστατικών.

Ο εντοπισμός των ομάδων υψηλού κινδύνου και οι στοχευμένες παρεμβάσεις είναι το ένα ζήτημα. Επιπλέον τα δεδομένα από βιοτράπεζες και η

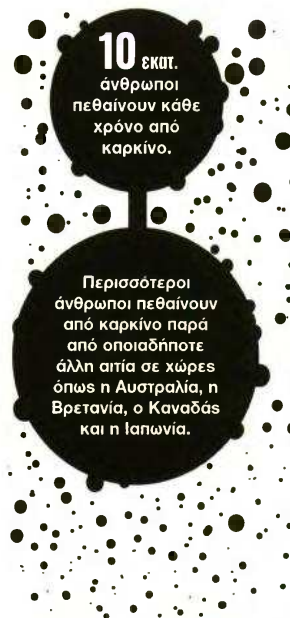
πρόοδος στην κυτταρική βιολογία βοηθούν στην ανάλυση προτύπων και εξατομικευση της θεραπείας. Νέα εμβόλια βρίσκονται ήδη σε ανάπτυξη. Τα δεδομένα βοηθούν και στον εντοπισμό προληπτικών φαρμάκων με στόχο την αποτροπή εξέλιξης ή και επέκτασης της νόσου.

«Ο καρκίνος δεν εμφανίζεται από το πουθενά», εξηγεί η Σάρα Μπλάγκντεν του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης. Αναπτύσσεται αργά, προσφέροντας ευκαιρίες παρέμβασης. Ξεκινά από γονιδιακές μεταλλάξεις που προκαλούν ανώμαλο πολλαπλασιασμό των κυττάρων και τελικά οδηγούν σε αλλοιώσεις, πολυπόδες ή όγκους. Οι αλλοιώσεις αυτές μπορεί να χρειαστούν

5-15 χρόνια για να αναπτυχθούν και άλλο τόσο για να δώσουν μεταστάσεις. Ωστόσο πολλές απ' αυτές μπορεί να μη γίνουν ποτέ καρκινικές.

Τα αντικαρκινικά εμβόλια έχουν σημειώσει τεράστια πρόοδο τα τελευταία χρόνια. Παλιότερα, τα εμβόλια χρησιμοποιούνταν για θεραπεία προχωρημένου καρκίνου. Τώρα, το 50% της έρευνας επικεντρώνεται σε προληπτικά εμβόλια.

Σημαντικό είναι ότι πολλά φάρμακα ή εμβόλια μπορούν να βοηθήσουν μόνο υποομάδες ασθενών. Ως εκ τούτου η πρόληψη στο μέλλον δεν μπορεί να βασίζεται στη λογική «μία λύση για όλους» αλλά πρέπει να είναι εξατομικευμένη.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Ο ΚΑΡΚΙΝΟΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΕΤΑΙ ΑΡΓΑ ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

ΚΛΕΙΔΙ Η ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΗ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Κλειδί αποτελεί ο καλύτερος εντοπισμός εκείνων που διατρέχουν πραγματικά αυξημένο κίνδυνο, κάτι που μπορεί να γίνει με δύο τρόπους

Μέσο:ΤΑ ΝΕΑ

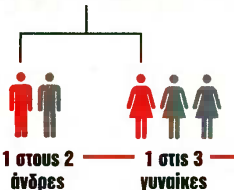
Ημ. Έκδοσης: ...21/07/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...21/07/2025

Σελίδα:9

ΤΙ ΔΕΙΚΝΟΥΝ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στις πλούσιες χώρες εμφανίζονται καρκίνο κάποια στιγμή στη ζωή τους...

Οι ηλικιωμένοι πλήττονται περισσότερο από τον καρκίνο, λόγω της αύξησης της μέσης ηλικίας και του χρόνου που χρειάζεται για να αναπτυχθεί η νόσος.

ΠΡΟΚΑΛΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ

Η ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΠΝΙΣΜΑΤΟΣ ΕΙΝΑΙ Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΠΡΟΟΔΟΣ

Βιοτράπεζες και η πρόοδος στη βιολογία κυττάρων βοηθούν στην καλύτερη ανάλυση και εξατομίκευση θεραπειών.

Το μέλλον της ογκολογίας είναι προσιτό, στοχευμένο και εμβολιασμένο

Η σημαντική στήριξη της πρόληψης με επέκταση των καλών πρακτικών παγκοσμίως, τα φθηνότερα φάρμακα και η χρηματοδότηση της έρευνας για την ανάπτυξη προσιτών λύσεων, αλλά και η εφαρμογή νέων δεδομένων της επιστήμης για τον εντοπισμό εκείνων που διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο, είναι οι βασικές πηγές από τις οποίες μπορούν να προκύψουν σημαντικά μελλοντικά οφέλη. Η σημαντική μείωση των ποσοστών καπνίσματος στις πλούσιες χώρες θεωρείται ότι έχει συμβάλει καθοριστικά σε μετρήσιμα αποτελέσματα: μόνο στις ΗΠΑ υπολογίζεται ότι έσωσε πάνω από 3 εκατομμύρια ζωές από καρκίνους που σχετίζονται με το κάπνισμα από το 1975 μέχρι σήμερα. Επειδή εκτιμάται ότι το κάπνισμα εξακολουθεί να ευθύνεται για έναν στους πέντε θανάτους από καρκίνο παγκοσμίως, οι αντικαπνιστικές εκστρατείες στις φτωχότερες χώρες μπορούν να έχουν τεράστια επίδραση.

Επίσης, ο καρκίνος του τραχήλου της μήτρας είναι ένας από τους συχνότερους καρκίνους στις γυναίκες και σχεδόν όλα τα περιστατικά αποτελούν καθυστερημένη συνέπεια μόλυνσης από τον ιό των ανθρώπινων θηλωμάτων (HPV). Το 2008, η Βρετανία άρχισε να προσφέρει σε έφηβες ένα νεοαναπτυγμένο εμβόλιο κατά του HPV. Δεκαπέντε χρόνια μετά, τα ποσοστά εμφάνισης καρκίνου του τραχήλου της μήτρας στις γυναίκες γύρω στα 20 έχουν πέσει κατά 90% και οι βρετανοί υγειονομικοί αξιωματούχοι μιλούν για ουσιαστική εξάλειψή του έως το 2040. Το αρχικό εμβόλιο ήταν σχετικά ακριβό. Αλλά μια φθηνότερη εκδοχή που αναπτύχθηκε στην Ινδία υποστηρίζει τώρα μια μαζική εκστρατεία εμβολιασμού και στη χώρα αυτή.

Για τους επιστήμονες πρόκληση αποτελεί η στοχευμένη εκτίμηση του κινδύνου ώστε να εντοπίζονται ασθενείς όσο το δυνατόν νωρίτερα για να είναι η θεραπεία τους πιο αποτελεσματική. Η δυσκολία, όπως επισημαίνει ο «Economist», έγκειται στο ότι ενώ έχουν εντοπιστεί γενετικές μεταλλάξεις που προδιαθέτουν για συγκεκριμένους τύπους καρκίνου, στην πραγματικότητα λιγότεροι από τους μισούς καρκινοπαθείς έχουν γνωστό παράγοντα κινδύνου. Εδώ πολύ σημαντικό ρόλο αναμένεται να παίξουν τεράστιες βιοτράπεζες ιστών σε συνδυασμό με τη δυνατότητα παρακολούθησης της ενεργοποίησης και απενεργοποίησης γονιδίων σε ζωντανά κύτταρα – κάτι που ήταν αδύνατο πριν από μια δεκαετία. Με νέους βιοδείκτες στο αίμα ή την αναπνοή και βαθύτερη κατανόηση των συνδυασμένων επιρροών γονιδίων και περιβάλλοντος, οι γιατροί μπορούν να στοχεύουν μόνο εκείνους που χρειάζονται θεραπεία. Αυτό έχει σημασία για να αποφεύγονται περιττές χειρουργικές επεμβάσεις, χημειοθεραπείες και ακτινοβολίες που είναι δαπανηρές και προκαλούν σοβαρές παρενέργειες.

Από τη στιγμή που θα καθοριστεί ποιοι τελικά θα χρειαστούν θεραπεία, οι γιατροί έχουν πλέον στη φαρέτρα τους σειρά σύγχρονων θεραπειών. Παράλληλα με τα βασικά εργαλεία, τα τελευταία χρόνια εξελίσσεται μια νέα τεχνική που αξιοποιεί τη δύναμη του ανοσοποιητικού συστήματος του ίδιου του ασθενούς. Η ιδέα είναι να ενισχυθεί η φυσική ικανότητα του οργανισμού να επιτίθεται σε καρκινικά κύτταρα. Ορισμένα εμβόλια – ίσως και γενετικά προσαρμοσμένα για κάθε ασθενή – μπορούν να στοχεύσουν καρκίνους που ήδη υπάρχουν. Αλλά, λειτουργώντας προληπτικά, στοχεύουν προκαρκινικά κύτταρα.

Σήμερα εξετάζονται πειραματικά εμβόλια για διάφορες μορφές καρκίνου, ενώ γίνονται κλινικές μελέτες πάνω σε φάρμακα με προληπτική δράση (ασπιρίνη, μεθοτρεξάτη, αναστροζόλη).

ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ – ΝΕΑ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ

Χιλιάδες πρωτεΐνες μπορούν πλέον να αναλυθούν από ένα μόνο δείγμα αίματος.

Η τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνει την πρόβλεψη καρκίνου από μαστογραφίες και αξονικές τομογραφίες.

Η τεχνολογία single-cell transcriptomics αποκαλύπτει πώς αλληλεπιδρούν τα κύτταρα σε έναν ιστό – γνώση κρίσιμη για την ανάπτυξη νέων φαρμάκων και εμβολίων.

Μέσο:ΤΑ ΝΕΑ_ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ 1

Ημ. Έκδοσης: ...19/07/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...19/07/2025

Σελίδα:35

ΣΑΒΒΑΤΟΥΡΙΑΚΟ 19-20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2025

ΑΦΙΕΡΩΜΑ: ΥΓΕΙΑ ΤΑ ΝΕΑ 35

Η μικροβιακή αντοχή και η ανάγκη πρόσβασης σε παλαιότερα ή καινοτόμα αντιβιοτικά

Η μικροβιακή αντοχή αποτελεί μια «σιωπηλή πανδημία», η οποία απειλεί να καταστήσει αναποτελεσματική τη σύγχρονη ιατρική, θέτοντας σε κίνδυνο ζωές, θεραπείες και χειρουργικές επεμβάσεις. Εκτιμάται ότι το 2024 περισσότεροι από 1,3 εκατομμύρια θάνατοι παγκοσμίως οφείλονταν άμεσα σε ανθεκτικές λοιμώξεις, ενώ έως το 2050 οι λοιμώξεις από ανθεκτικά μικρόβια θα αποτελούν το πρώτο αίτιο θανάτου παγκοσμίως. Η Ελλάδα κατέχει την πρώτη θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με 2.100 θανάτους ετησίως να σχετίζονται με μικροβιακή αντοχή.

Η πρόσβαση σε παλαιότερα ή καινοτόμα αντιβιοτικά, που είναι δραστικά για τα πολυανθεκτικά μικρόβια, αποτελεί ένα σοβαρό και πολυπλοκό πρόβλημα δημόσιας υγείας, το οποίο απαιτεί άμεση και συντονισμένη αντιμετώπιση. Στην Ελλάδα, η κατάσταση επιδεινώνεται από μια σειρά δομικών και λειτουργικών αδυναμιών που εμποδίζουν την έγκαιρη και επαρκή πρόσβαση σε αυτά τα ζωτικής σημασίας φάρμακα.

Ενας από τους βασικούς παράγοντες που συμβάλλουν στο πρόβλημα είναι η οικονομική διάσταση. Τα καινοτόμα αντιβιοτικά, ιδίως εκείνα που στοχεύουν πολυανθεκτικά στελέχη, είναι συνήθως εξαιρετικά ακριβά. Το ελληνικό σύστημα υγείας, το οποίο έχει υποστεί σημαντικές περικοπές κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης, δυσκολεύεται να απορροφήσει το κόστος αυτών των φαρμάκων. Στον αντίποδα, παλαιότερα αντιβιοτικά που παραμένουν δραστικά έναντι των πολυανθεκτικών μικροβίων δεν είναι διαθέσιμα σε επαρκείς ποσότητες λόγω της ιδιαίτερα χαμηλής τιμής τους και επομένως έλλειψης οικονομικού κινήτρου.

Η ανάπτυξη ενός καινοτόμου αντιβιοτικού είναι εξαιρετικά κοστοβόρα, απαιτώντας πάνω από 1 δισ. δολάρια. Η επακόλουθη διαδικασία έγκρισης και αποζημίωσης είναι συχνά χρονοβόρα και γραφειοκρατική, με αποτέλεσμα οι ασθενείς να στερούνται την πρόσβαση σε θεραπείες που θα μπορούσαν να σώσουν τη ζωή τους. Τα παραδοσιακά πλαίσια

ΓΝΩΜΗ

ΔΟΥΝΙΚΟΛΑΟΥ
Β. ΣΥΓΑΣ

αξιολόγησης (Health Technology Assessment - HTA) ενός νέου φαρμάκου δεν μπορούν να συλλάβουν την αξία των νέων αντιβιοτικών. Αυτά τα μοντέλα συχνά εστιάζουν σε βραχυπρόθεσμα κλινικά αποτελέσματα, στη σχέση κόστους / αποτέλεσμα και σε άμεση επίδραση στη νοσηρότητα και θνητότητα. Όμως, αδυνατούν να συλλάβουν τα ευρύτερα οφέλη για τη δημόσια υγεία, όπως η καταπολέμηση της μικροβιακής αντοχής και η διατήρηση των υπάρχοντων αντιβιοτικών. Τα νέα αντιβιοτικά παρέχουν κρίσιμα μακροπρόθεσμα οφέλη, συμπεριλαμβανομένων της μείωσης του κόστους υγειονομικής περίθαλψης, που σχετίζεται με τις ανθεκτικές λοιμώξεις, και της υποστήριξης των παγκόσμιων συστημάτων υγείας.

Όταν μια φαρμακευτική εταιρεία διαθέτει ένα καινοτόμο φάρμακο στην αγορά, υπολογίζει μεγάλες πωλήσεις προκειμένου η επένδυσή να αποδώσει. Το παρόμοιο με τα καινοτόμα αντιβιοτικά είναι ότι συνήθως αποτελούν την «τελευταία γραμμή θεραπείας», όταν δεν υπάρχουν άλλες θεραπευτικές επιλογές. Η χρήση τους ελέγχεται αυστηρά από εντεταλμένους ειδικούς (επιμελητρία αντιβιοτικών) και η κατάχρησή τους απαγορεύεται. Ετσι ο όγκος πωλήσεων περιορίζεται και αν συνδυάζεται με χαμηλή τιμή η επένδυσή στο καινοτόμο αντιβιοτικό μπορεί να αποτύχει. Είναι χαρακτηριστικό ότι τουλάχιστον δύο startup εταιρείες που ανέπτυξαν καινοτόμα αντιβιοτικά στις ΗΠΑ χρεοκόπησαν. Είναι προφανής η ανάγκη να αναπτυχθούν νέα μοντέλα αξιολόγησης και αποζημίωσης των καινοτόμων αντιβιοτικών.

Η περιορισμένη διαθεσιμότητα ορισμένων καινοτόμων αντιβιοτικών στην ελληνική αγορά αποτελεί ένα υπαρκτό πρόβλημα. Πολλές φαρμακευτικές εταιρείες διατάζουν να εισαγάγουν τα νέα τους προϊόντα σε μικρές αγορές όπως η ελληνική, λόγω της πολυπλοκότητας της διαδικασίας έγκρισης, των χαμηλών τιμών αποζημίωσης και του μικρού όγκου πωλήσεων. Αυτό σημαίνει ότι, ακόμα κι αν ένα αντιβιοτικό έχει εγκριθεί σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μπορεί να μην είναι άμεσα διαθέσιμο στην Ελλάδα, αναγκάζοντας τους γιατρούς να καταφεύγουν σε εναλλακτικές, λιγότερο αποτελεσματικές ή πιο τοξικές θεραπείες. Στον αντίποδα, παλαιά αντιβιοτικά, εκτός πατέντας, με δραστηριότητα έναντι των πολυανθεκτικών μικροβίων, λόγω της ιδιαίτερα χαμηλής τιμής τους, είτε δεν εισάγονται είτε, εάν υπάρχουν, εξάγονται σε άλλες χώρες όπου επιτυγχάνονται καλύτερες τιμές, με αποτέλεσμα συχνές ελλείψεις.

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος απαιτείται μια πολυδιάστατη προσέγγιση. Απαιτείται άμεση βελτίωση της πρόσβασης σε καινοτόμα αντιβιοτικά: απλοποίηση και επιτάχυνση των διαδικασιών έγκρισης και αποζημίωσης, καθώς και διαπραγμάτευση για βιώσιμες τιμές με τις φαρμακευτικές εταιρείες. Όσον αφορά τα παλαιότερα αντιβιοτικά με δράση έναντι των πολυανθεκτικών μικροβίων, θα πρέπει να δοθούν ισχυρότερα οικονομικά κίνητρα στην εγκύρια φαρμακοβιομηχανία για την παραγωγή τους στην Ελλάδα. Ενδεχομένως, η δημιουργία ενός εθνικού αποθεματίου κρίσιμων αντιβιοτικών θα μπορούσε να εξασφαλίσει την άμεση διαθεσιμότητα σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης. Κεφαλαιώδης είναι και η προώθηση της ορθολογικής χρήσης αντιβιοτικών: εκπαίδευση του υγειονομικού προσωπικού, δημιουργία νοσοκομειακών επιτροπών αντιβιοτικών, εφαρμογή κατευθυντήριων οδηγιών για τη συνταγογράφηση και τη χορήγηση αντιβιοτικών, καθώς και τακτική αξιολόγηση της συμμόρφωσης. Τέλος, απαιτείται επένδυση στην έρευνα και ανάπτυξη: ενθάρρυνση της εγχώριας έρευνας για νέα αντιβιοτικά, καθώς και συμμετοχή σε διεθνείς κλινικές μελέτες και συνεργασίες.

Η αντιμετώπιση του προβλήματος πρόσβασης σε παλαιότερα ή καινοτόμα αντιβιοτικά για τα πολυανθεκτικά νοσοκομειακά μικρόβια είναι μια κοινωνική και οικονομική επιταγή. Η αδράνεια θα οδηγήσει σε αυξημένη νοσηρότητα και θνησιμότητα, παρατεταμένες νοσηλείες, αυξημένο κόστος για το σύστημα υγείας και απώλεια παραγωγικότητας. Η επένδυση σε αυτόν τον τομέα αποτελεί επένδυση στην υγεία και την ευημερία των πολιτών και στο μέλλον του ελληνικού συστήματος υγείας. Η συνεργασία μεταξύ κυβέρνησης, επιστημονικών φορέων, φαρμακευτικής βιομηχανίας και διεθνών οργανισμών είναι απαραίτητη για την υπέρβαση αυτού του κρίσιμου εμποδίου και τη διασφάλιση ότι η Ελλάδα θα παραμείνει ικανή να αντιμετωπίζει τις λοιμώξεις του μέλλοντος.

Ο Νικόλαος Β. Σύγας είναι καθηγητής Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ, πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Λοιμώξεων

2.100 θάνατοι ετησίως στην Ελλάδα σχετίζονται με μικροβιακή αντοχή, η οποία κατέχει την πρώτη θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση
■ 1,3 εκατομμύρια θάνατοι παγκοσμίως το 2024 οφείλονταν άμεσα σε ανθεκτικές λοιμώξεις
■ Έως το 2050 οι λοιμώξεις από ανθεκτικά μικρόβια θα αποτελούν το πρώτο αίτιο θανάτου παγκοσμίως

Επιταχύνοντας την πρόσβαση στην καινοτομία στην Ελλάδα

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΣΑΒΒΑ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗ

Τις τελευταίες ημέρες έχει ξεκινήσει η συζήτηση μεταξύ του υπουργείου Υγείας και της φαρμακευτικής βιομηχανίας για τη δημιουργία ενός «Ταμείου Καινοτομίας». Το Ταμείο αυτό, με ξεχωριστή χρηματοδότηση, θα διαχειριστεί την άμεση διάθεση και στην Ελλάδα των προηγμένων θεραπειών (ATMPs) και των θεραπειών προτεραιότητας (PRIMEs), όπως αυτές έχουν χαρακτηριστεί από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων.

Το Ταμείο αναμένεται να λειτουργήσει ως ένας μεταβατικός μηχανισμός χρηματοδότησης. Θα προβλέπει την παρακολούθηση των κλινικών αποτελεσμάτων των θεραπειών που θα ενταχθούν σε αυτό για ένα διάστημα έως και 3 χρόνια, προκειμένου να αξιολογηθεί η αξία τους στην κλινική πράξη. Και να ενημερωθεί, με πραγματικά δεδομένα και σε πραγματικό χρόνο, η διαδικασία διαπραγμάτευσης για τη μόνιμη ένταξή τους στο σύστημα υγείας της χώρας.

Ως τέτοιο, το Ταμείο Καινοτομίας φαίνεται ότι θα συμβάλλει στην επιτάχυνση της πρόσβασης των ασθενών στις θεραπείες αυτές. Εξάλλου, αρκετές από τις κυτταρικές και γονιδιακές θεραπείες που ανήκουν στις προηγμένες θεραπείες δεν έχουν ακόμη καταστεί διαθέσιμες στην Ελλάδα: οι υψηλές υποχρεωτικές επιστροφές στο κανάλι διάθεσης φαρμάκων από τα νοσοκομεία λειτουργούν σχεδόν απαγορευτικά σε οποιαδήποτε απόφαση επένδυσης. Ιδίως για προϊόντα τόσο υψηλής τεχνολογικής

πολυπλοκότητας και, άρα, και κόστους παραγωγής. Για τα οποία και η παραγωγική δυνατότητα των εταιρειών είναι περιορισμένη – άρα, ανταγωνιζόμαστε και με άλλες χώρες και συστήματα υγείας για τη διαθεσιμότητά τους.

Επιπλέον, η συστηματική παρακολούθηση, ανάλυση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων τους στην κλινική πράξη αναμένεται να συμβάλει στην τεκμηριωμένη απόφαση της πολιτείας για το πλαίσιο μόνιμης ένταξης στο σύστημα υγείας της χώρας. Με απλά λόγια: αν είναι τόσο αποτελεσματικές, ασφαλείς και οικονομικά αποδοτικές όσο αναμένεται, τότε θα πρέπει να παρέχουμε ένα πλαίσιο διαπραγμάτευσης και συνεργασίας που θα ενθαρρύνει τη διάθεσή τους στη χώρα και μετά την έξοδο από το Ταμείο.

Λειτουργείες για τις επόμενες διαδικασίες λειτουργίας του Ταμείου, δηλαδή ένταξης, παραμονής και εξόδου, δεν γνωρίζουμε ακόμη. Και θα είναι απολύτως απαραίτητο να τις δούμε προσεκτικά με το υπουργείο, καθώς όλοι γνωρίζουμε ότι «ο διάβολος κρύβεται στις λεπτομέρειες».

Είναι απαραίτητο οι σύνδεσμοι της φαρμακευτικής βιομηχανίας να συμμετέχουν άμεσα σε μια συζήτηση εφ' όλης της ύλης με το υπουργείο για τις διαδικαστικές και ρυθμιστικές λεπτομέρειες και την υλοποίηση στην πράξη του Ταμείου. Είναι, όμως, επίσης σαφές, ότι η θέσπιση του Ταμείου είναι προς τη σωστή κατεύθυνση. Για τρεις λόγους:

Πρώτον. Θα ενθαρρύνει την άμεση διάθεση των θεραπειών αυτών στην Ελλάδα προς όφελος των ασθενών, πολύ νωρίτερα από ό,τι θα ήταν εφικτό στη σημερινή πραγματικότητα. Στον ίδιο βαθμό, θα εξοικονομήσει πόρους για το σύστημα υγείας, στους ασθενείς εκείνους για τους οποίους δεν υπάρχει άλλη θεραπευτική εναλλακτική και η πρόσβαση στις θεραπείες αυτές θα έπρεπε να επιδιωχθεί με μετάβαση στο εξωτερικό. Με πρόσθετη ταλαιπωρία για τους ίδιους και για τις οικογένειές τους, δυναμική καθυστέρηση αλλά και πολλαπλό κόστος για τον ΕΟΠΥΥ. Επιπλέον, θα προσφέρει στο ανθρώπινο δυναμικό, κυρίως της ογκολογίας και αιματολογίας, το οποίο σημειωτόν είναι από τα κορυφαία σε όλη την Ευρώπη, την ευκαιρία να εξοικειωθούν με τη διαχείριση των θεραπειών αυτών, ενόσω του ΕΣΥ, με όλες τις ιδιαιτερότητες που το σύστημα υγείας μας έχει.

Δεύτερον. Η κουλτούρα της συστηματικής καταγραφής των κλινικών αποτελεσμάτων μιας θεραπείας στην πραγματική ζωή, αποτελεί εξέλιξη για την Ελλάδα. Η περιοδική ανάλυσή τους και η τελική, συνολική αξιολόγησή τους ενόψει μιας διαπραγμάτευσης φέρνει τη διαδικασία αξιολόγησης των φαρμακευτικών θεραπειών στο ίδιο επίπεδο με τις πλέον προηγμένες χώρες της Ευρώπης. Επιπλέον, επιτρέπει τη διαφορική διαπραγμάτευση ανάλογα με την πραγματική κλινική αξία.

Τρίτον. Επειδή το πεδίο εφαρμογής του είναι αρκετά περιορισμένο (στα ATMPs και τα PRIMEs), το Ταμείο θα μπορεί να λειτουργήσει ως ένας πυλώνας για τις διαδικασίες που προβλέπει και να επιτρέψει την προσαρμογή τους στις πραγματικές ανάγκες και δυνατότητες του συστήματος, χωρίς να διαταράξει τον ρυθμό πρόσβασης των ασθενών στις υπόλοιπες θεραπείες. Βέβαια, ακριβώς λόγω των περιορισμένων πεδίων εφαρμογής του, το Ταμείο δεν μπορεί να απαντήσει σε όλες τις εμμένουσες εκκρεμότητες πρόσβασης, όπως π.χ. στα ορφανά φάρμακα για πολύ σπάνιες νόσους κ.λπ., τα οποία θα εξακολουθούν να έρχονται μέσω της γενικής διαδικασίας. Ή να μην έρχονται. Θα είναι, όμως, πρέπει να ελπίζουμε, ένα μονοπάτι που θα προσφέρει λύσεις επιτάχυνσης της πρόσβασης και στις θεραπείες αυτές, σε δεύτερο χρόνο.

Συνολικά, το Ταμείο Καινοτομίας, όπως το αντιλαμβανόμαστε μέχρι στιγμής, φαίνεται να έχει να κομίσει οφέλη στην επιτάχυνση της πρόσβασης των ασθενών στην καινοτομία και στην εξέλιξη του ίδιου του συστήματος αξιολόγησης τεχνολογιών υγείας στην Ελλάδα. Κανείς δεν αναμένει ότι θα φέρει την άνοιξη, ιδίως όσο επιμένουν οι χρηματοδοτικές προκλήσεις, υποσκάπτεται η προβλεψιμότητα και αμφισβητείται η βιωσιμότητα της αγοράς. Όμως, ας ελπίσουμε ότι θα λειτουργήσει ως αρχή, έστω, για την επίλυση προοπτικά, με τεκμήρια και δεδομένα, των προκλήσεων που η καινοτομία τόσο χρόνια συνεχίζει, αλυσιτελώς, να αντιμετωπίζει.

Ο Σάββας Χαράλαμπίδης είναι γενικός διευθυντής Gilead Sciences Ελλάδας, Κύπρου και European Distributor Markets

Είναι απαραίτητο οι σύνδεσμοι της φαρμακευτικής βιομηχανίας να συμμετέχουν άμεσα σε μια συζήτηση εφ' όλης της ύλης με το υπουργείο Υγείας για τις διαδικαστικές και ρυθμιστικές λεπτομέρειες και την υλοποίηση στην πράξη του «Ταμείου Καινοτομίας». Είναι, όμως, επίσης σαφές ότι η θέσπισή του είναι προς τη σωστή κατεύθυνση

Ωρα για ουσιαστικές μεταρρυθμίσεις: πώς η Ελλάδα μπορεί να απελευθερώσει τη δύναμη της φαρμακευτικής καινοτομίας

ΓΝΩΜΗ

ΤΗΣ ΕΛΙΣΑΒΕΤ
ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ

Η συζήτηση για τη φαρμακευτική πολιτική στην Ελλάδα έχει εισέλθει σε μια φάση υψηλών προσδοκιών αλλά και αντίστοιχων απαιτήσεων. Οι προκλήσεις είναι γνωστές και επαναλαμβανόμενες: υψηλές υποχρεωτικές επιστροφές (clawback), απουσία προβλέψιμου πλαισίου αποζημίωσης, καθυστερήσεις στην πρόσβαση σε καινοτόμες θεραπείες, περιορισμένα εργαλεία ενίσχυσης της κλινικής έρευνας σε επίπεδο επενδύσεων. Ωστόσο, το πλαίσιο έχει αρχίσει να μεταποιοποιείται και αυτό δημιουργεί ευκαιρίες αλλά και ευθύνες.

Η ελληνική κυβέρνηση έχει διατυπώσει την πολιτική βούληση να κινηθεί προς ένα πιο βιώσιμο και προβλέψιμο μοντέλο φαρμακευτικής πολιτικής. Η εξαγγελία δημιουργίας ενός σχήματος μεταβατικής αποζημίωσης για ορισμένες προηγμένες θεραπείες αιχμής όπως οι κυτταρικές, είναι ενδείξεις πολιτικής δέσμευσης προς αυτή την κατεύθυνση. Ωστόσο, παρά τις προσπάθειες σύγκλισης με τις πραγματικές ανάγκες της καινοτομίας, προς το παρόν οι παρεμβάσεις αυτές δεν έχουν καταφέρει να περιορίσουν ουσιαστικά την επιβάρυνση. Το clawback παραμένει εκτροχιασμένο, ειδικά στα νοσοκομειακά φάρμακα όπου το 2023 άγγιξε το 79%, και συνεχίζει να λειτουργεί ως αντικίνητρο για τη διαθεσιμότητα καινοτόμων θεραπειών. Είναι, επομένως, κρίσιμο η μετάβαση από τον σχεδιασμό στην εφαρμογή να γίνει άμεσα και με συνέπεια.

Οι επιπτώσεις από την παραμονή σε αυτό το καθεστώς δεν είναι θεωρητικές αλλά αφορούν όλους τους ασθενείς στη χώρα μας. Όταν η εισοδος νέων θεραπειών καθυστερεί ή αναστέλλεται λόγω αβεβαιότητας, το κόστος υγείας, τελικά, μεταφέρεται στους ασθενείς και στο υγειονομικό σύστημα. Όταν για τις κλινικές μελέτες επιλέγονται άλλες χώρες με ευνοϊκότερο πλαίσιο, η Ελλάδα χάνει όχι μόνο έσοδα και θέσεις εργασίας, αλλά και τη δυνατότητα να δώσει πρώιμη πρόσβαση σε ασθενείς που δεν έχουν εναλλακτικές. Και όταν η φαρμακευτική

πολιτική βασίζεται σε βραχυπρόθεσμους μηχανισμούς διόρθωσης, χωρίς ένα μακροπρόθεσμο πλάνο που να βάζει στο κέντρο τον ασθενή και την εισαγωγή νέων θεραπειών, σύμφωνα με τις ανάγκες του πληθυσμού και την κλινική και οικονομική αποτελεσματικότητα των θεραπειών, δεν μπορεί να στηρίξει ούτε την ανάπτυξη, ούτε την πρόνοια, ούτε την καινοτομία.

Γι' αυτό και η ανάγκη για μια συνολική αναθεώρηση του μοντέλου δεν είναι απλώς τεχνική. Είναι στρατηγική. Ο εξορθολογισμός των επιστροφών μέσω επαρκών δημόσιων πόρων και ελέγχου της συνταγογράφησης, η επανεργροποίηση μηχανισμών συμψηφισμού επενδύσεων, η φορολογική κινητροδότηση της έρευνας και ανάπτυξης και η διαμόρφωση ενός διατομεακού σχεδίου για τις βιοεπιστήμες μπορούν να αποτελέσουν τη σταθερή βάση για την επόμενη ημέρα. Το στοίχημα είναι η Ελλάδα να περάσει από την τακτική της διαχείρισης σε μια μακροπρόθεσμη πολιτική με σαφείς στόχους, σταθερούς κανόνες και συνεχή αξιολόγηση.

Η φαρμακευτική καινοτομία δεν είναι απλώς ένα εργαλείο θεραπευτικής εξέλιξης. Είναι παράγοντας εθνικής ανθεκτικότητας και μοχλός ανάπτυξης. Είναι η δυνατότητα να αντιμετωπίζονται πιο αποτελεσματικά σοβαρές και χρόνιες παθήσεις. Είναι οι νέες θέσεις εργασίας σε υψηλής ειδίκευσης τομείς. Είναι η εξωστρέφεια και η σύνδεση της χώρας με τη διεθνή επιστημονική κοινότητα. Είναι, τελικά, ένα στοίχημα αξιοπιστίας.

Για να ευδοκιμήσει, χρειάζεται εμπιστοσύνη και ένα οικοσύστημα συμπεριληπτικό για όλους. Και αυτή κερδίζεται όταν οι κανόνες είναι σαφείς, οι υποσχέσεις γίνονται πράξη και οι αποφάσεις λαμβάνονται με συνέπεια. Η Ελλάδα έχει ήδη προσελκύσει το ενδιαφέρον του διεθνούς φαρμακευτικού κλάδου εδώ και αρκετές δεκαετίες. Το ερώτημα είναι αν μπορεί να το μετατρέψει σε διατηρήσιμη και αυξανόμενη επένδυση.

Ως Bristol Myers Squibb, παραμένουμε σταθερά παρόντες σε αυτή τη διαδρομή. Με ιστορία άνω των 60 ετών στη χώρα, επενδύουμε διαχρονικά σε ανθρώπινο κεφάλαιο, συνεργασίες, επιστημονική πρόοδο και καινοτόμες λύσεις για τους ασθενείς. Μόνο την τελευταία πενταετία έχουμε επενδύσει πάνω από €10 εκατομμύρια στην κλινική έρευνα στην Ελλάδα, με 47 ενεργές, σήμερα, μελέτες και περισσότερους από 1.000 ασθενείς να συμμετέχουν. Πάνω από 5.500 ασθενείς στη χώρα ωφελούνται κάθε χρόνο από κλινικές μελέτες σε θεραπείες του καρτοφολακίου μας.

Θέλουμε να κάνουμε περισσότερα. Θέλουμε να διευρύνουμε την επενδυτική μας παρουσία, να φέρουμε νέες θεραπείες, να ενισχύσουμε τη συμμετοχή της Ελλάδας στη διεθνή επιστημονική πρόοδο. Για να γίνει αυτό, χρειάζεται ένα πλαίσιο που δεν τιμωρεί την καινοτομία, αλλά τη στηρίζει. Που δεν εξαπνεί στη διαχείριση, αλλά επενδύει με στρατηγική.

Η ευκαιρία υπάρχει. Ας μη χαθεί.

Η Ελισάβετ Προδρόμου είναι γενική διευθύντρια της Bristol Myers Squibb Ελλάδας

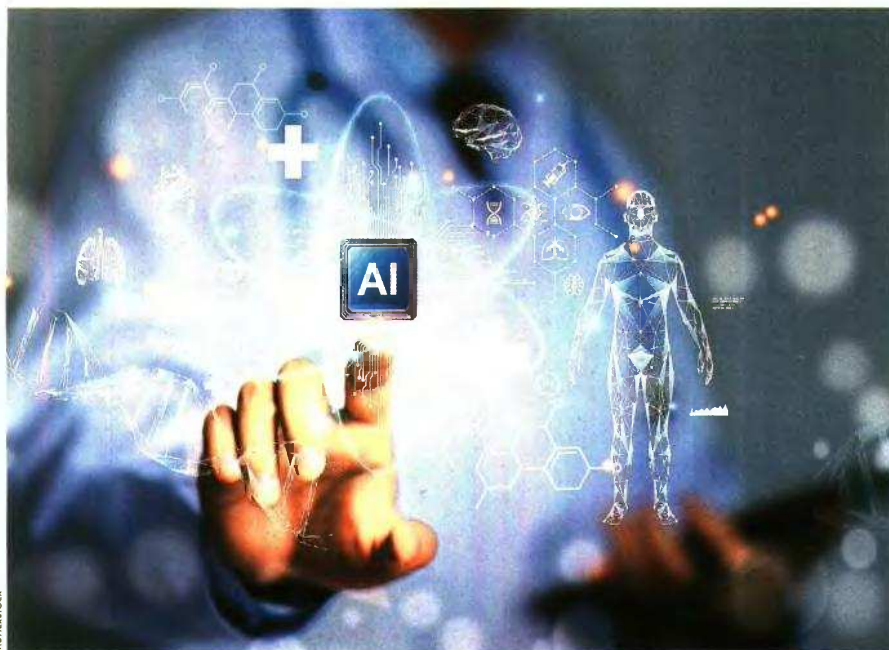
Ως Bristol Myers Squibb επενδύουμε διαχρονικά σε ανθρώπινο κεφάλαιο, συνεργασίες, επιστημονική πρόοδο και καινοτόμες λύσεις για τους ασθενείς. Μόνο την τελευταία πενταετία έχουμε επενδύσει πάνω από €10 εκατομμύρια στην κλινική έρευνα στην Ελλάδα

8 ΤΑ ΝΕΑ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΥΓΕΙΑ

ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ 19:20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2025

Η αξιοποίηση δεδομένων για ένα πιο προδραστικό, βιώσιμο και αποδοτικό σύστημα Υγείας

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥΚΩΣΤΑ
ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ

Διανύουμε την εποχή της ψηφιακής επανάστασης στην υγεία. Οι καινοτόμες τεχνολογίες ανοίγουν νέους ορίζοντες και επαναπροσδιορίζουν ριζικά τον τρόπο με τον οποίο παρέχεται η υγειονομική φροντίδα. Η τεχνητή νοημοσύνη (AI) μετασχηματίζει τον φαρμακευτικό τομέα και εξελίσσεται σε βασικό μοχλό πρόδοι, φέρνοντας επανάσταση στην πρόληψη, τη διάγνωση και τη θεραπεία ασθενειών. Τα δεδομένα υγείας αυξάνονται με εντυπωσιακούς ρυθμούς: ενδεικτικά σήμερα περίπου το 30% του παγκόσμιου όγκου δεδομένων προέρχεται από τον τομέα της υγείας. Μάλιστα, εκτιμάται ότι έως το τέλος του 2025 ο ρυθμός αύξησής τους θα αγγίξει το 36% ετησίως – ταχύτερα από πολλούς άλλους κλάδους.

Την ίδια στιγμή, οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα συστήματα Υγείας σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο, όπως η γήρανση του πληθυσμού,

η αύξηση των χρόνιων παθήσεων και οι περιορισμένοι δημόσιοι πόροι, απαιτούν πιο έξυπνες, στοχευμένες και αποδοτικές λύσεις. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός και η συστηματική και θεσμικά κατοχυρωμένη δευτερογενής αξιοποίηση των δεδομένων υγείας βρίσκονται στην καρδιά αυτών των λύσεων.

Είναι γεγονός ότι ως χώρα έχουμε κάνει αξιοσημείωτα βήματα στον τομέα της ψηφιακής υγείας. Εφαρμογές όπως το MyHealth app και ο Ατομικός Φάκελος Υγείας αποτελούν απτά παραδείγματα ότι κινούμαστε σταθερά προς ένα πιο σύγχρονο και προσβάσιμο σύστημα υγειονομικής φροντίδας. Το μεγάλο στοίχημα, ωστόσο, είναι η μετάβαση από την ψηφιακή ετοιμότητα στην ψηφιακή ωριμότητα – εκεί όπου η τεχνολογία μετατρέπεται σε πραγματικό εργαλείο στρατηγικής. Δηλαδή, στη δυνατότητα να αξιοποιούμε τα υγειονομικά δεδομένα δευτερογενώς, με στόχο τη χάρση τεκμηριωμένων πολιτικών υγείας, την ενίσχυση της πρόληψης και την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών. Η ψηφιακή ωριμότητα δεν περιορίζεται στις υποδομές, οι οποίες στη χώρα μας έχουν ήδη αναπτυχθεί σε σημαντικό βαθμό. Αφορά κυρίως τη δυνατότητα χρήσης των δεδομένων έξυπνα, έγκαιρα και ηθικά, ώστε να δημιουργείται ουσιαστική αξία για το σύστημα Υγείας και την κοινωνία στο σύνολό της.

Αυτή ακριβώς η δευτερογενής χρήση των δεδομένων υγείας μπορεί να λειτουργήσει ως καταλύτης για τη μετάβαση από ένα αντιδραστικό σε ένα προδραστικό μοντέλο υγείας, δηλαδή σε ένα σύστημα Υγείας που προβλέπει, προλαμβάνει και παρεμβαίνει έγκαιρα. Αυτό με τη σειρά του μεταφράζεται σε αποσυμφόρση του συστήματος Υγείας, βελτιστοποίηση της χρήσης των διαθέσιμων πόρων, εξοικονόμηση και επένδυσή τους για την εισαγωγή καινοτομιών, όπως οι νέες θεραπείες και τεχνολογίες. Η αξία αυτής της προσέγγισης αναδεικνύεται ιδιαίτερα σε πεδία με υψηλό φορτίο νοσηρότητας, όπως τα καρδιαγγειακά νοσήματα, που αποτελούν την πρώτη αιτία θανάτου στην Ελλάδα, με την πλειονότητα των περιστατικών να σχετίζεται με τροποποιήσιμους παράγοντες κινδύνου. Με στοχευμένη αξιοποίηση των δεδομένων, έγκαιρη ανίχνευση και αποτελεσματικές παρεμβάσεις ενημέρωσης, ένας σημαντικός αριθμός αυτών των περιστατικών θα μπορούσε να είχε αποφευχθεί.

Το πρόγραμμα «Προλαμβάνω» του υπουργείου Υγείας αναδεικνύει έμπρακτα τη δυναμική τέτοιων παρεμβάσεων: προσυμπτωματικός έλεγχος, αξιοποίηση του τεράστιου όγκου των παραγόμενων δεδομένων και χρήση τεχνητής νοημοσύνης επιτρέπουν τον εντοπισμό ατόμων υψηλού κινδύνου και την έγκαιρη παρέμβαση πριν ακόμη εμφανιστούν συμπτώματα. Με αυτόν τον τρόπο, διαμορφώνεται ένα σύγχρονο μοντέλο δημόσιας υγείας που επενδύει στη διατήρηση της υγείας του πληθυσμού και όχι μόνο στη διαχείριση της νόσου.

Η Ελλάδα διαθέτει όλα τα εφόδια για να εξελιχθεί σε περιφερειακό κόμβο δεδομένων υγείας, αρκεί να επενδύσει στρατηγικά και με συνέπεια. Το υψηλό επίπεδο ανθρώπινου δυναμικού σε συνδυασμό με τις αναδυόμενες ψηφιακές υποδομές δημιουργούν ένα ιδιαίτερα ευνοϊκό περιβάλλον, ενώ η ενίσχυση συνεργειών μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα μπορεί να λειτουργήσει ως επιταχυντής για την αξιοποίηση αυτής της δυναμικής.

Στη Novartis Hellas στηρίζουμε διαχρονικά πρωτοβουλίες οι οποίες συμβάλλουν στη βιωσιμότητα του συστήματος υγειονομικής περιθαλψής, ακολουθώντας πιστά την αποστολή μας, να βοηθάμε τους ασθενείς να ζουν περισσότερο και καλύτερα. Το έργο PAVE αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα. Πρόκειται για μια πρωτοβουλία της Novartis Hellas, σε συνεργασία με τη HealThink και διακεκριμένους επιστήμονες, η οποία προτείνει ένα εφαρμόσιμο πλαίσιο αξιοποίησης των δεδομένων υγείας στη χώρα, υποστηρίζοντας ουσιαστικά τον ψηφιακό μετασχηματισμό της.

Η επιτυχία αυτής της μετάβασης απαιτεί συντονισμένη δράση όλων των εμπλεκόμενων φορέων, με πνεύμα συνεργασίας, διαφάνειας και ισοτήτης πρόσβασης. Μόνο μέσα από συλλογική προσπάθεια μπορούμε να οικοδομήσουμε ένα σύγχρονο, ανθεκτικό και καινοτομο σύστημα Υγείας που δεν περιορίζεται μόνο στη θεραπεία, αλλά επενδύει στη διατήρηση της υγείας, δημιουργώντας πραγματική αξία για όλους.

Ο Κώστας Παπαγιάννης είναι πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος, Novartis Ελλάδας, Κύπρου και Μάλτας, γενικός γραμματέας ΣΦΕΕ.

Η Ελλάδα διαθέτει όλα τα εφόδια για να εξελιχθεί σε περιφερειακό κόμβο δεδομένων υγείας, αρκεί να επενδύσει στρατηγικά και με συνέπεια. Το υψηλό επίπεδο ανθρώπινου δυναμικού σε συνδυασμό με τις αναδυόμενες ψηφιακές υποδομές δημιουργούν ένα ιδιαίτερα ευνοϊκό περιβάλλον

6 ΤΑ ΝΕΑ ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΥΓΕΙΑ

ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ 19-20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2025

Η ανάγκη στρατηγικών συνεργασιών και το εργαλείο του επενδυτικού clawback

ΓΝΩΜΗ

ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΑΝΑΓΟΥΛΑ

Η εποχή μας, εποχή ραγδαίων αλλαγών σε όλα τα επίπεδα, δημιουργεί ένα νέο τοπίο για το επιχειρείν στον κλάδο του Φαρμάκου, έναν ιδιαίτερος ρυθμιζόμενο κανονιστικό παραγωγικό κλάδο. Είναι, κατά τη γνώμη μας, εποχή όπου αναδύεται με πιο έντονο τρόπο η ανάγκη στρατηγικών συνεργασιών μεταξύ ελληνικών και πολυεθνικών εταιρειών, προκειμένου οι επιχειρήσεις να ανταποκριθούν σε ολόκληρα και πιο σύνθετες προκλήσεις – οικονομικές, τεχνολογικές, κοινωνικές/δημογραφικές, για να αναφερθούμε μόνο ενδεικτικά.

Η ελληνική φαρμακοβιομηχανία άλλωστε γνωρίζει καλά το περιβάλλον τέτοιων συνεργασιών, καθώς ιστορικά αναπτύχθηκε έχοντας κυρίως ως αφετηρία τη διορατικότητα και τη σκληρή προσπάθεια πρωτεργατών επιχειρηματιών του Φαρμάκου οι οποίοι επένδυσαν και στη συνεργασία με πολυεθνικές εταιρείες του κλάδου σε μια αμοιβαία επωφελητή σχέση. Η συνεργασία αυτή συνετέλεσε καθοριστικά στη μεταφορά τεχνολογίας προς τις ελληνικές επιχειρήσεις, οι οποίες στη συνέχεια κατόρθωσαν να εξελίσουν τις τεχνολογικές και παραγωγικές τους δυνατότητες και, σε πολλές περιπτώσεις, να επεκτείνουν τη δραστηριότητά τους εκτός συνόρων, συμβάλλοντας στην εξωστρέφεια του κλάδου.

Σήμερα πλέον, με δεδομένο το κοινό ευρωπαϊκό πλαίσιο, τη σημασία της καινοτομίας, την ανάγκη αυτονομίας, αλλά και με την προσοχή στις εξελίξεις στο διεθνές εμπόριο, είναι πιο σημαντικό από ποτέ να ενισχυθούν οι εκατέρωθεν συνεργασίες, ελληνικών και πολυεθνικών εταιρειών του Φαρμάκου. Δεν πρόκειται – ούτε και ομιλούμε – απλώς για οικονομικές συμπράξεις ή εμπορικές συμφωνίες. Αυτές υφίστανται – και

είναι μεν θετική η διεύρυνσή τους, μεγαλύτερη σημασία όμως έχει η ανάπτυξη περαιτέρω σχέσεων αμοιβαίας εμπιστοσύνης και αναγνώριση κοινού οφέλους, δύο στοιχεία που δύνανται να αποτελέσουν καταλύτη για τη μεταφορά τεχνολογίας, την από κοινού ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και την αναβάθμιση της παραγωγικής βάσης.

ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Αναμφιβόλως, η πρόωθηση τέτοιων συνεργειών ενισχύει την ελληνική φαρμακοβιομηχανία και την εθνική οικονομία, αυξάνει την προστιθέμενη αξία που παράγεται και παραμένει στη χώρα και ταυτόχρονα προάγει τη διεθνή παρουσία των ελληνικών εταιρειών. Παράλληλα, συμβάλλει στη στρατηγική αυτονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα του φαρμάκου ικανοποιώντας μια συνθήκη-κλειδί για την νέα πολιτική της ΕΕ στον τομέα αυτόν, μετά και την πανδημία.

Οι μελέτες σχετικά με τις πωλήσεις από τα φαρμακεία δείχνουν ότι σήμερα ποσοστό 10,4% αφορά προϊόντα από συνεργασίες ελληνικών και ξένων εταιρειών (LMP εξωτερικού). Το ποσοστό αυτό υποδηλώνει ότι υπάρχουν σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης. Μάλιστα, με την πραγματοποίηση επενδύσεων εκ μέρους της φαρμακοβιομηχανίας και υπό την προϋπόθεση της υποστήριξης από την Πολιτεία με τα κατάλληλα κίνητρα, είναι δυνατόν το ποσοστό αυτό να αυξηθεί σημαντικά, καθιστώντας την Ελλάδα έναν ακόμα περισσότερο υπολογισμένο κόμβο παραγωγής φαρμάκων στην Ευρώπη.

Είναι πλέον γεγονός ότι η ελληνική φαρμακοβιομηχανία συνιστά στρατηγικό πυλώνα της εθνικής οικονομίας με ουσιαστική συμβολή στο ΑΕΠ και στην απασχόληση. Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς της, η ενσωμάτωση καινοτόμων λύσεων, καθώς και η πλήρης συμμόρφωση προς τις διαρκώς αυστηρότερες διεθνείς ποιοτικές και κανονιστικές προδιαγραφές, δημιουργούν διαρκώς αυξανόμενες απαιτήσεις για επενδύσεις.

ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Σε αυτό ακριβώς το σημείο σημειώνεται ότι το επενδυτικό clawback έχει καταστεί ένα από τα πλέον επιτυχημένα εργαλεία ενίσχυσης των επενδύσεων στον φαρμακευτικό κλάδο, καθώς συνεισφέρει ουσιαστικά στην τόνωση της παραγωγικής δραστηριότητας και της καινοτομίας. Η διατήρηση και η ενίσχυσή του είναι αναγκαίες, ωστόσο αναγκαίες είναι και ορισμένες στοχευμένες παρεμβάσεις που θα μεγιστοποιήσουν τον αναπτυξιακό αντίκτυπο αυτού του θεσμού. Είναι ουσιαστικές σημασίας η Πολιτεία να εξετάσει βελτιώσεις όπως:

■ **Α. Αναθεώρηση του πλαισίου** κρατικών ενισχύσεων για τη φαρμακοβιομηχανία. Εξάιρεση της φαρμακοβιομηχανίας από το ισχύον πλαίσιο περιορισμών των κρατικών ενισχύσεων. Συγκεκριμένα, το κατώτατο ποσοστό ενίσχυσης να διαμορφωθεί τουλάχιστον στο 50%, ώστε να αντανακλά τον κρίσιμο ρόλο του κλάδου και να ενισχύσει τη διεθνή ανταγωνιστικότητα των ελληνικών παραγωγικών μονάδων.

■ **Β. Συμφωνισμός επενδύσεων** από πολυεθνικές που αναθέτουν παραγωγή σε ελληνικές επιχειρήσεις. Οι πολυεθνικές φαρμακευτικές εταιρείες που προχωρούν σε μεταφορά παραγωγικής δραστηριότητας σε εγκαταστάσεις ελληνικών επιχειρήσεων θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα συμψηφισμού των επενδύσεων που πραγματοποιούν στο πλαίσιο αυτό με τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τον μηχανισμό clawback. Η ρύθμιση θα λειτουργήσει ως ισχυρό κίνητρο προσέλκυσης Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στη μεταποίηση φαρμάκων.

■ **Γ. Διεύρυνση της επιλεξιμότητας** επενδύσεων στον χώρο της Υγείας. Η δυνατότητα εφαρμογής του επενδυτικού clawback να συμπεριλάβει επενδύσεις που υλοποιούνται από φαρμακευτικές επιχειρήσεις στον ευρύτερο χώρο της Υγείας (ψηφιακή υγεία, διαγνωστικά κέντρα, βιοτεχνολογία κ.ά.), υπό την προϋπόθεση ότι προωθούν τεκμηριωμένα συνέργειες και ενίσχυση του οικοσυστήματος Υγείας στη χώρα μας.

Καταλήγοντας, η Ελλάδα έχει το ανθρώπινο δυναμικό και την επιχειρηματική δυναμική για να αναδειχθεί σε κόμβο ποιοτικής παραγωγής και καινοτομίας. Η εγχώρια φαρμακοβιομηχανία έχει αποδείξει ότι δημιουργεί νέες προοπτικές ανάπτυξης, επέκτασης και εξωστρέφειας. Ο στρατηγικός σχεδιασμός, το σταθερό περιβάλλον και η πολιτική βούληση αποτελούν αναγκαία και ικανή συνθήκη για να αξιοποιηθούν πλήρως αυτά τα χαρακτηριστικά.

Ο Κωνσταντίνος Παναγούλας είναι αναπληρωτής πρόεδρος ΣΦΕΕ και αντιπρόεδρος της ΒΙΑΝΕΣ ΑΕ

Η εγχώρια φαρμακοβιομηχανία έχει αποδείξει ότι δημιουργεί νέες προοπτικές ανάπτυξης, επέκτασης και εξωστρέφειας. Ο στρατηγικός σχεδιασμός, το σταθερό περιβάλλον και η πολιτική βούληση αποτελούν αναγκαία και ικανή συνθήκη για να αξιοποιηθούν πλήρως αυτά τα χαρακτηριστικά

4 ΤΑ ΝΕΑ ΔΦΙΕΡΩΜΑ ΥΓΕΙΑ

ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ 19.20 ΙΟΥΛΙΟΥ 2025

Ψηφιακό εργαλείο για την αξιολόγηση της νοσηλείας: στο ΕΣΥ η γνώμη των ασθενών μετράει

Οι οργανισμοί υγείας καλούνται σήμερα να διαχειριστούν δύο συνθετικές και αλληλένδετες προκλήσεις. Αφενός την προσαρμογή και τη διασφάλιση της βιωσιμότητάς τους μέσα σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο εξωτερικό περιβάλλον και αφετέρου την ενίσχυση της εσωτερικής τους οργάνωσης, που αποτελεί θεμέλιο της αποτελεσματικής λειτουργίας τους.

Το περιβάλλον της υγειονομικής φροντίδας είναι από τη φύση του εξαιρετικά απαιτητικό: χαρακτηρίζεται από υψηλό ψυχολογικό φόρτο, επηρεάζεται ραγδαία από τις τεχνολογικές εξελίξεις, απαιτεί την ορθολογική διαχείριση των διαθέσιμων πόρων και, πρωτίστως, δεν επιτρέπει το σφάλμα, καθώς έχει ως αποστολή την προστασία του υπέρτατου αγαθού της υγείας. Παράλληλα, ολόένα και πιο επιτακτική είναι η απαίτηση για κοινωνική λογοδοσία και διαφάνεια.

Για να επιτευχθούν οι παραπάνω στόχοι, είναι κρίσιμο τα δημόσια νοσοκομεία να γνωρίσουν σε βάθος τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα αλλά και τις αδυναμίες τους. Κι αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσα από έναν συνεχή, αξιόπιστο και δομημένο μηχανισμό ανατροφοδότησης από τον ίδιο τον πολίτη.

Στο πλαίσιο αυτό, το υπουργείο Υγείας προχωρά στη δημιουργία ενός καινοτόμου ψηφιακού εργαλείου για την αξιολόγηση της εμπειρίας του ασθενούς. Ο σχεδιασμός του εργαλείου βασίστηκε σε διεθνώς αναγνωρισμένες καλές πρακτικές και στην αξιοποίηση δείκτων PREM (Patient-Reported Experience Measures), οι οποίοι αποτυπώνουν με τρόπο μεθοδικό και αντικειμενικό την εμπειρία του ασθενούς ως κρίσιμο και αναγκαίο δείκτη ποιότητας. Ακολούθησε προσεκτικός έλεγχος της αξιοπιστίας και της λειτουργικότητας του εργαλείου και είμαστε πλέον έτοιμοι να προχωρήσουμε στην πλήρη εφαρμογή του.

ΠΩΣ ΘΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ

Κάθε ενήλικος ασθενής που νοσηλεύεται σε δημόσιο νοσοκομείο και έχει ενεργοποιήσει την άυλη συνταγογράφηση θα λαμβάνει πέντε ημέρες μετά το εξιτήριο ένα SMS με έναν μοναδικό υπερσύνδεσμο. Μέσω αυτού θα μπορεί να μεταβεί σε μια ειδική ψηφιακή πλατφόρμα και να συμπληρώσει ανώνυμα το ερωτηματολόγιο αξιολόγησης.

Ο υπερσύνδεσμος είναι μοναδικός για κάθε ασθενή και συνδέεται με τα στοιχεία της νοσηλείας του, καθώς η αυθεντικοποίηση του χρήστη πραγματοποιείται μέσω

Κάθε ενήλικος ασθενής που νοσηλεύεται σε δημόσιο νοσοκομείο και έχει ενεργοποιήσει την άυλη συνταγογράφηση θα λαμβάνει πέντε ημέρες μετά το εξιτήριο ένα SMS με έναν μοναδικό υπερσύνδεσμο. Μέσω αυτού θα μπορεί να μεταβεί σε μια ειδική ψηφιακή πλατφόρμα και να συμπληρώσει ανώνυμα το ερωτηματολόγιο αξιολόγησης

ΓΝΩΜΗ

ΤΗΣ ΛΙΛΙΑΝ ΒΕΝΕΤΙΑΣ
ΒΙΔΑΛΙΔΙΑΗ

του ΑΜΚΑ. Παράλληλα, διασφαλίζεται πλήρως η ανωνυμία των απαντήσεων, προστατεύοντας απόλυτα την ιδιωτικότητα και τα προσωπικά δεδομένα των συμμετεχόντων.

ΤΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Στόχος του ψηφιακού εργαλείου είναι η ουσιαστική ενσωμάτωση της φωνής του πολίτη στον πυρήνα της λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Υγείας – όχι απλώς ως αποδέκτη των υπηρεσιών υγείας, αλλά ως ισότιμου συνομιλητή και ενεργού συμμετόχου στη διαρκή προσπάθεια για τη βελτίωσή τους.

Η πρωτοβουλία αυτή γεννήθηκε από την ανάγκη να διαμορφωθεί ένα ενιαίο και συνεκτικό πλαίσιο αξιολόγησης της εμπειρίας του ασθενούς, κεντρικά συντονισμένο, που θα επιτρέψει τη συστηματική και αξιόπιστη συλλογή δεδομένων και την αξιοποίηση αυτών για τον σχεδιασμό τεκμηριωμένων πολιτικών και την πραγματοποίηση διαχρονικών συγκρίσεων.

Ενα από τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα του νέου συστήματος είναι ότι, για πρώτη φορά, διασφαλίζεται ότι οι απαντήσεις προέρχουν αποκλειστικά από πολίτες που πράγματι νοσηλεύτηκαν. Αυτό προσδίδει υψηλό βαθμό εγκυρότητας και αξιοπιστίας στη διαδικασία αξιολόγησης και καθιστά δυνατή τη λήψη τεκμηριωμένων και στοχευμένων αποφάσεων για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Επιπλέον, το νέο ψηφιακό εργαλείο καθιστά τη συμμετοχή των πολιτών πιο άμεση, πιο εύκολη και πιο προσβάσιμη από ποτέ. Οι πολίτες θέλουν να ακουστούν, επιθυμούν να μοιραστούν την εμπειρία τους, ώστε να επισκοπούν τη λειτουργία τους σωστά αλλά και τη αποτελέσει πηγή δυσκολίας ή ταλαιπωρίας κατά τη νοσηλεία τους. Ωστόσο, μέχρι σήμερα, δεν υπήρχε ένας σταθερός και αποτελεσματικός μηχανισμός που να διευκολύνει ουσιαστικά αυτή τη διαδικασία. Πλέον, με την αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας, διασφαλίζουμε ότι κάθε πολίτης που το επιθυμεί έχει τη δυνατότητα να αξιολογήσει την εμπειρία του από τη νοσηλεία με τρόπο απλό, ασφαλή και πλήρως ανώνυμο.

Ενα ακόμη πλεονέκτημα του ψηφιακού εργαλείου είναι ότι οι ερωτήσεις είναι σαφείς και κατανοητές, αλλά ταυτόχρονα καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα της νοσοκομειακής εμπειρίας: από την προγραμματισμένη ή επείγουσα είσοδο στο νοσοκομείο έως το εξιτήριο. Ενδεικτικά, θα συλλέγονται δεδομένα για τους χρόνους αναμονής, την αλληλεπίδραση του ασθενούς με το προσωπικό, την καθαριότητα και την καταλληλότητα των χώρων, την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών, τη συμμετοχή του ασθενούς στη λήψη αποφάσεων και εν γένει τον σεβασμό των δικαιωμάτων του.

Με άλλα λόγια, για πρώτη φορά φωτίζονται όλες οι πτυχές της εμπειρίας του ασθενούς κατά τη νοσηλεία.

ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Η εφαρμογή του νέου συστήματος αξιολόγησης ακολουθεί μια σταδιακή και ευέλικτη προσέγγιση, ώστε να διασφαλίζεται η προσαρμογή του στις ιδιαιτερότητες κάθε πληθυσμιακής ομάδας και κάθε περιβάλλοντος φροντίδας.

Στο πρώτο στάδιο, η αποστολή του SMS δεν θα περιλαμβάνει ασθενείς που νοσηλεύτηκαν σε παιδιατρικά και ογκολογικά νοσοκομεία, καθώς οι ανάγκες αυτών των ασθενών διαφέρουν σημαντικά και απαιτούν εξειδικευμένη προσέγγιση στο περιεχόμενο και στη μεθοδολογία.

Στη δεύτερη φάση, μετά την αρχική αξιολόγηση και τη διαμόρφωση ειδικότερων ερωτηματολογίων, το εργαλείο θα επεκταθεί σε ειδικές κατηγορίες νοσοκομείων, ξεκινώντας από τα ογκολογικά, και σταδιακά θα καλύψει έως και την εμπειρία των πολιτών στα Τμήματα Επειγόντων Περιστατικών.

Ο ΑΣΘΕΝΗΣ ΣΤΟ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ

Είμαστε βέβαιοι ότι οι πολίτες θα αγκαλιάσουν αυτή τη σημαντική πρωτοβουλία, αφιερώνοντας λίγα λεπτά από τον χρόνο τους για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου.

Μέσα από αυτήν υλοποιούμε έμπρακτα τη δέσμευσή μας για ένα δημόσιο σύστημα υγείας ακόμη πιο αποτελεσματικό, πιο ανθρωποκεντρικό και πιο διαφανές.

Με τη φωνή του ασθενούς στο επίκεντρο του σχεδιασμού και της λήψης αποφάσεων, ενισχύουμε την ποιότητα και την ασφάλεια των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας.

Στόχος μας είναι κάθε δημόσιο νοσοκομείο να εξελιχθεί σε έναν ζωντανό οργανισμό διαρκούς μάθησης, βελτίωσης και λογοδοσίας, σε έναν οργανισμό αριστείας, με επίκεντρο τις ανάγκες του πολίτη.

Η Λίλιαν Βενετία Βιδαλιδία είναι γενική γραμματέας Υπηρεσιών Υγείας του υπουργείου Υγείας

Ενα πιο σύγχρονο ΕΣΥ επιχειρεί να χτίσει η ηγεσία στην οδό Αριστοτέλους, όπως σημειώνει στη συνέντευξη που παραχωρεί στο ενθето «Υγεία» ο υφυπουργός Υγείας Μάριος Θεμιστοκλέους. Σε μόνιμη προτεραιότητα, όμως, είναι και η ενίσχυσή του με προσωπικό, ενώ την τρέχουσα περίοδο ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην κάλυψη των τουριστικών περιοχών, με το σχέδιο να περιλαμβάνει συνεργασία με ιδιωτικά εταιρεία ελικοπτερίων για άμεσες αεροδιακομιδές αλλά και καλύτερη κάλυψη του ΕΚΑΒ σε απομακρυσμένες και μη περιοχές.

Αεροδιακομιδές με ιδιωτικά ελικοπτερα: Τι προβλέπει το σχέδιο; Προκύπτει οικονομική επιβάρυνση για τους ασθενείς;

Το σχέδιο περιλαμβάνει τη συνεργασία με το Βελγικό Ιδρυμα το οποίο εδρεύει στην Πάρο και με ιδιωτική εταιρεία ελικοπτερίων που μπορεί να πραγματοποιεί αεροδιακομιδές με συνοδεία ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού. Είναι μια πολύ σημαντική προσθήκη στα ήδη υπάρχοντα διαθέσιμα μέσα του ΕΚΑΒ, της Πολιτικής Αεροπορίας και της Αεροπορίας Στρατού. Η αεροδιακομιδή των ασθενών γίνεται εντελώς δωρεάν για τους πολίτες και το χαρακτηριστικό είναι ότι τις περισσότερες φορές είναι πιο οικονομική από τις πλωτές διακομιδές. Στόχος μας είναι ένα πιο γρήγορο, πιο ασφαλές και πιο προσβάσιμο σύστημα επείγουσας φροντίδας για όλους.

Ποια είναι η εικόνα των υγειονομικών μονάδων στη νησιωτική χώρα; Προβλέπετε ένα ακόμη δύσκολο καλοκαίρι;

Η χώρα μας διαθέτει ένα μοναδικό γεωγραφικό ανάγλυφο. Αυτό δημιουργεί μεν μοναδικές ομορφιές και δυνατότητες ανάπτυξης της τουριστικής μας βιομηχανίας, δημιουργεί όμως και δυσκολίες συγκριτικά με την ηπειρωτική χώρα. Θέλω να τονίσω πως αυτό το καλοκαίρι το Εθνικό Σύστημα Υγείας είναι περισσότερο προετοιμασμένο από κάθε άλλη χρονιά. Και το εξηγούμε:

Η πολιτική των κινήτρων που δώσαμε στους γιατρούς για να υπηρετήσουν σε απομακρυσμένες περιοχές απέδωσε. Αναφέρω ενδεικτικά πως καλύψαμε τα 2/3 των θέσεων που επισημαζόταν ως κενά. Είναι επίσης σημαντικό ότι η εικόνα των υγειονομικών μονάδων στα νησιά είναι σαφώς βελτιωμένη. Το ΕΣΥ έχει το περισσότερο προσωπικό που είχε ποτέ. Για την ακρίβεια, σήμερα διαθέτουμε 7% περισσότερους γιατρούς, 11% περισσότερους νοσηλευτές και 10% περισσότερους λοιπό προσωπικό από το 2019 σε όλη τη χώρα, και στην ηπειρωτική και στη νησιωτική.

Από την περσινή περίοδο εφαρμόζουμε επιχειρησιακό σχέδιο ΕΚΑΒ για την κάλυψη των αυξημένων αναγκών στις τουριστικές περιοχές. Το επιχειρησιακό σχέδιο περιλαμβάνει προσλήψεις επικουρικού προσωπικού, μετακινήσεις προσωπικού από την ηπειρωτική χώρα στα νησιά, εξασφάλιση στέγης στις τουριστικές περιοχές, ενίσχυση με μηχανές για πιο γρήγορη ανταπόκριση και συνδρομή σιτηλών ενόπλων δυνάμεων. Με το σχέδιο αυτό πετύχαμε την καλύτερη κάλυψη του ΕΚΑΒ διαχρονικά. Στις νησιωτικές περιοχές του Αιγαίου και Ιονίου, όπου τα προηγούμενα χρόνια επιχειρούσε μόνο ένα ασθενοφόρο ανά βάρδια την καλοκαιρινή περίοδο, έχουμε και δεύτερο ασθενοφόρο και μηχανές ταχείας επέμβασης σε νησιά όπως η Ρόδος, η Πάρος, η Ναξός, η Σαντορίνη, η Μυκός, η Σύρος κ.ά. Επίσης, και στις νησιωτικές περιοχές, αλλά και στη Χαλκιδική, διασφαλίστηκε στέγη για τους διασωθέντες που μετακινήθηκαν για την κάλυψη των αναγκών. Για εμάς δεν υπάρχουν πολίτες απομακρυσμένοι ή μη. Ακόμα και στο πιο μακρινό νησί το ΕΣΥ θα είναι εκεί. Να συνδράμει, να αντιμετωπίσει και, αν χρειαστεί, με ταχύτητα να διακριθεί.

Επειτα είναι και το πρόβλημα των ελλείψεων σε νοσηλευτικό προσωπικό στο σύνολο

Μάριος Θεμιστοκλέους

«Ακόμα και στο πιο μακρινό νησί το ΕΣΥ θα είναι εκεί»

Ο υφυπουργός Υγείας μιλάει για τις αεροδιακομιδές με ιδιωτικά ελικοπτερα, την ενίσχυση των υγειονομικών μονάδων στη νησιωτική χώρα και τις προσλήψεις προσωπικού

της χώρας. Τι δρομολογείτε προς την κατεύθυνση αυτή;

Αυτή τη στιγμή το Εθνικό Σύστημα Υγείας διαθέτει το περισσότερο προσωπικό που είχε ποτέ. Ειδικά στο νοσηλευτικό προσωπικό, έχουμε πετύχει σημαντική αύξηση, 11%, και προχωράμε άμεσα σε 1.000 επιπλέον προσλήψεις επικουρικού προσωπικού. Αναφέρεστε σε ένα πρόβλημα που αποτελεί κοινό παρονομαστή για όλες τις χώρες. Ζητήματα με παγκόσμια διάσταση, όπως η έλλειψη νοσηλευτών, πρέπει να αντιμετωπίζονται με στοχευμένες πολιτικές που θα κάνουν το εν

λόγω λειτουργήμα θελκτικότερο για τους νέους ανθρώπους. Όπως με την επικείμενη ένταξή τους στα βαρέα και ανθυγιεινά από το νέο έτος. Πρέπει στην Ελλάδα να καλλιεργήσουμε μια κουλτούρα μακρόχρονης στρατηγικής και όχι να επικεντρωθούμε μόνο στο πώς θα ξεπερνάμε τις δυσκολίες «εφίμερα», κληρονομώντας στους επόμενους τη δυναμική επανεμφάνισή τους.

Με τα δωρεάν απογευματινά χειρουργεία επιδιώκεται η σημαντική συρρίκνωση της σχετικής λίστας αναμονής. Θα έχει επιπε-

Η αεροδιακομιδή των ασθενών γίνεται εντελώς δωρεάν για τους πολίτες και το χαρακτηριστικό είναι ότι τις περισσότερες φορές είναι πιο οικονομική από τις πλωτές διακομιδές. Στόχος μας είναι ένα πιο γρήγορο, πιο ασφαλές και πιο προσβάσιμο σύστημα επείγουσας φροντίδας για όλους

χθεί ως στόχος που έχει τεθεί έως το τέλος του έτους;

Θα είμαστε σε πολύ καλύτερο επίπεδο από ό,τι ήμασταν, αυτό είναι το σίγουρο. Η εφαρμογή των δωρεάν απογευματινών χειρουργείων αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες μεταρρυθμίσεις του Εθνικού Συστήματος Υγείας. Από τον Νοέμβριο του 2024 μέχρι σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί 6.426 απογευματινά χειρουργεία, ενώ στο πρώτο τρίμηνο του 2025 πραγματοποιήθηκαν πάνω από 135.000 πρωινά τακτικά χειρουργεία, δηλαδή αύξηση 7,2% σε σχέση με την περσινή χρονιά. Πλέον, ανοίγουμε δωρεάν στους πολίτες και την πόρτα των ιδιωτικών κλινικών, έχοντας εξασφαλισμένα ήδη 7.000 χειρουργεία. Όλα μετά από έγκαιρη αξιοποίηση ευρωπαϊκών χρημάτων. Το σημαντικό είναι ότι οι αναμονές μειώνονται σταθερά, αφού από την αρχή του προγράμματος καταγράφεται μείωση στον χρόνο αναμονής άνω του 40%, ενώ η λίστα τακτικών χειρουργείων συρρικνώνεται σε όλη τη χώρα. Στόχος μας η αναμονή των πολιτών για μια οποιαδήποτε τακτική επέμβαση να μην ξεπερνά τους τέσσερις μήνες. Πρέπει στη χώρα αυτή να σταματήσουμε να υπηρετούμε προκαταλήψεις. Ηρθε η ώρα να ξεκινήσουμε να υπηρετούμε ουσιαστικά τη βελτίωση των παροχών υγείας για κάθε συμπολίτη μας.

Στο ΕΣΥ έχουν ήδη δρομολογηθεί σημαντικές αλλαγές: «Βραχιολάκια» στις εφημερίες, ανακαίνιση των Τμημάτων Επειγόντων Περιστατικών (ΤΕΠ), συνεισφορά εθελοντών του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού κ.ο.κ. Πότε εκτιμάτε ότι οι ασθενείς που απευθύνονται στα δημόσια νοσοκομεία θα βιώσουν αποτελεσματικές αλλαγές;

Με μια πρόταση θα έλεγα πως δημιουργούμε ένα ΕΣΥ πιο σύγχρονο, πιο άμεσο, πιο ποιοτικό, πιο λειτουργικό. Είναι ζήτημα ανθρωπιάς και σεβασμού προς τον πολίτη. Είναι ζήτημα ανταποδοτικότητας προς τον φορολογούμενο που το χρηματοδοτεί. Η αλλαγή έχει ήδη ξεκινήσει και γίνεται σταδιακά ορατή. Οι πολίτες που προσέρχονται σήμερα στα δημόσια νοσοκομεία τα παρατηρούν να αλλάζουν και να ανακαινίζονται «εν κινήσει», δηλαδή σε πλήρη λειτουργία. Παράλληλα, τα πρώτα στοιχεία που έχουμε από την εφαρμογή του συστήματος ηλεκτρονικής ιατρούλασης για τη μείωση των αναμονών είναι άκρως ενθαρρυντικά. Το ΕΣΥ δεν είναι δεν είναι μόνο κρατικός πυλώνας στήριξης και φροντίδας μιας κοινωνίας. Αποτελεί σήμερα και το ζωντανό παράδειγμα μιας Ελλάδας που προοδεύει και προχωράει μπροστά. Το ΕΣΥ είμαστε εμείς.

19. Η ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ ΠΟΥ ΤΡΕΧΟΥΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΟΥ ΑΙΩΝΑ

Μέσο: ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 20/07/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 20/07/2025

Σελίδα: 1

ΠΟΓΚΡΟΜ ΣΤΙΣ ΗΠΑ

Brain Regain

Η Ελλάδα και οι άλλοι
που τρέχουν για
την ευκαιρία του αιώνα

Η ΕΕ αυξάνει τα κονδύλια για την επιστροφή των επιστημόνων από τις ΗΠΑ, η Κίνα και η Ινδία ενεργοποιούνται, άλλες χώρες απευθύνουν προσκλήσεις. Τι κάνει η χώρα μας; Οι ανταποκριτές του «Β» μεταδίδουν, κορυφικοί ακαδημαϊκοί δείχνουν τον δρόμο.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ Μάρνη Παπαματθαίου

→ ΣΕΛ. 30, 32-33

30

Φάκελος Το πογκρόμ και το σαφάρι

Στοχεύοντας στην προσέλκυση επιστημόνων από τις ΗΠΑ, η Ευρωπαϊκή Ένωση αυξάνει τα κονδύλια για την έρευνα και την καινοτομία, η Γερμανία έχει καταρτίσει «πρόγραμμα 1.000 εγκεφάλων», η Κίνα προσφέρει ισχυρά οικονομικά κίνητρα ενώ η Ινδία ετοιμάζει τις δικές της μεταρρυθμίσεις. Γιατί η Ελλάδα δεν έχει χαράξει ακόμη τον δικό της σχεδιασμό;

Η «ευκαιρία του αιώνα»

«**Α**υτή τη στιγμή η Ελλάδα είναι θελκτική γιατί είναι μια λίμνη ειρήνης»... έλεγε πρόσφατα ομότιμος καθηγητής του Χάρβαρντ μιλώντας στο «Βήμα» και σχολιάζοντας την απόλυτη... αταξία στην οποία έχει περιέλθει όλη πανεπιστημιακή κοινότητα των ΗΠΑ από τις πολιτικές του Ντόναλντ Τράμπ στον χώρο της ανώτατης εκπαίδευσης.

Κατά πολλούς, αυτό που έκανε πραγματικά την Αμερική «μεγάλη» (κατά παράφραση του δημοφιλούς συνθήματος του αμερικανού προέδρου) ήταν η ικανότητά της να μαζεύει τα τελευταία 60 με 70 χρόνια τα καλύτερα και λαμπρότερα μυαλά από όλον τον κόσμο σε ένα ανοικτό σύστημα έρευνας που χρηματοδοτούνταν γενναίως και απολάμβανε πλούσιων ακαδημαϊκών ελευθεριών.

Ακριβώς αυτή η εικόνα του επιστημονικού «παραδείσου» ήταν που τοποθέτησε ο νέος πρόεδρος των ΗΠΑ στη θέση του μεγαλύτερου εσωτερικού ιδεολογικού του

αντιπάλου, ξεκινώντας μια μάχη την οποία δεν μπορεί να επιτρέψει πλέον στον εαυτό του να χάσει. Τα αμερικανικά πανεπιστήμια άλλωστε δεν είναι ένας δύσκολος στόχος, καθώς για μεγάλο μέρος των ψηφοφόρων των θεωρούνται πολύ ελιτίστικά, πολύ «αριστερά» και βεβαίως πολύ... ακριβά. Ωστόσο, πολιτικοί και οικονομολόγοι, αν και θεωρούν πιθανή τη βραχυπρόθεσμη επικράτηση του Ντόναλντ Τράμπ και την επιβολή τις πολιτικές του ατζέντας στα περίπου 2.500 ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης της χώρας, ταυτόχρονα κρίνουν ως καταστροφική τη μακροπρόθεσμη επιπτώση της στην ανάπτυξη της χώρας και πιθανώς μη αναστρέψιμη. Έτσι, σχολιάζουν ότι αν οι ΗΠΑ μεταβληθούν το επόμενο χρονικό διάστημα σε ένα ανεπιθύμητο μέρος για τους διεθνείς φοιτητές και φοιτήτριες, αλλά και τους επιστήμονες, θα ακολουθήσουν αλυσιδωτές αντιδράσεις που είναι πιθανόν να οδηγήσουν σε τεκτονικές αλλαγές στο εσωτερικό τους.

Τα παραπάνω ωστόσο τον Ευ-

Της Μάρνυς Παπαματθαίου

ρώπη δεν τη στενοχωρούν. Αντίθετως, μάλλον αποτελούν ένα... κοσμικό δώρο στην αναζήτηση του νέου αφηγήματος και της επανακαράξης της στρατηγικής της.

Για την Ελλάδα, δε, το στρατηγικό πλεονέκτημα που χαράσσεται στο ακαδημαϊκό στερέωμα της χώρας λάμπει τόσο δυνατά που προκαλεί απορία γιατί το αρμόδιο υπουργείο Παιδείας δεν έχει ακόμη κινηθεί ώστε να προσελκύσει στα ελληνικά πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα τους δυσαρεστημένους επιστήμονες από τις ΗΠΑ.

«Σε μια πρόσφατη πτήση επιστροφής στις ΗΠΑ, αναρωτήθηκα αν θα με σταματούσαν στον έλεγχο διαβατηρίων. Ήταν εκείνη τη στιγμή που σκέφτηκα ότι ίσως ήταν καίριος να φύγω από την Αμερική»... έγραφε την περασμένη εβδομάδα σε άρθρο του στο περιοδικό «Time» ο καθηγητής Ιστορίας **Μπράιαν Ξάντμπεργκ**, ο οποίος δέχθηκε πρόσφατα μια θέση στο γαλλικό πανεπιστήμιο Aix-Marseille.

«Επέστρεψα από τη Μαοοαλία της Γαλλίας, αφού συμμετείχα σε ένα εργαστήριο τον Μάρτιο που συνδι-

οργάνωσα στο ερευνητικό ινστιτούτο *Imtata* για την κλιματική αλλαγή και τις θρησκευτικές συγκρούσεις κατά τη Μικρή Εποχή των Παγετώνων. Το θέμα έχει πλέον ανισοαξιακά απαγορευτεί από την ομοσπονδιακή χρηματοδότηση, αφού η κυβέρνηση Τραμπ αφαιρέσει την υποστήριξη για επιστημονική έρευνα που αναφέρει τη λέξη «κλίμα», εν μέσω μιας ευρύτερης εκκαθάρισης λέξεων-κλειδίων σχετικών με τηwoke καλλιέργεια της ομοσπονδιακής κυβέρνησης»... ανέφερε στο ίδιο άρθρο. «Έτσι, όταν το Πανεπιστήμιο Aix-Marseille αποφάσισε να ξεκινήσει ένα πρόγραμμα "Ασφαλείας Μέρος για την Επιστήμη", έγινα ένας από τους 298 ερευνητές που υπέβαλαν αίτηση»...

Αυτά εξελίσσονται αυτή τη στιγμή στον ιδιότυπο ακαδημαϊκό πόλεμο των ΗΠΑ. «Το Βήμα» ζήτησε από τους ανταποκριτές του στις ΗΠΑ και την ΕΕ, αλλά και από έγκριτους καθηγητές στην Ελλάδα και το εξωτερικό να καταγράψουν την εικόνα που βλέπουν σήμερα και να προβλέψουν ποιος θα κερδίσει τελικά από την «ευκαιρία του αιώνα»;

ΚΩΣΤΑΣ ΜΕΓΗΡ

Ελληνοβρετανός οικονομολόγος, καθηγητής στο Yale University των ΗΠΑ

Δειλή και χωρίς όραμα η ευρωπαϊκή πολιτική

Η έρευνα σε συνδυασμό με την πρόσβαση σε μια σχεδόν απεριόριστη «δεξαμενή ταλέντων» μέσω της μετανάστευσης αποτελούν δύο βασικούς πυλώνες της επιτυχίας των Ηνωμένων Πολιτειών.

Η έρευνα ξεκινά στα πανεπιστήμια, όπου διανοοίμενοι από όλους τους τομείς παράγουν ιδέες που τελικά οδηγούν στις μεγάλες καινοτομίες, τις οποίες όλοι γνωρίζουμε, χωρίς απαραίτητα να ξέρουμε από πού είναι η καταγωγή ή οι ρίζες τους.

Το Διαδικτυό, η τεχνολογία επεξεργασίας γονιδιώματος CRISPR, τα εμφύλια mRNA, το τεστ Παπανικολάου, ο αλγόριθμος αναζήτησης της Google, θεραπείες για τον καρκίνο, η δημόσια κρυπτογράφηση, ο «καθαρισμός» της ινσουλίνης, η βελτιωμένη κατανόησή μας για τα αίτια της φτώχειας και τις οικονομικές αναπτύξεις, το πως λειτουργούν οι αγορές και πότε αποτυγχάνουν είναι μόνο μερικά από τα παραδείγματα αυτής της έρευνας.

Από τη φύση της, η πανεπιστημιακή έρευνα δημοσιεύεται και είναι προσβάσιμη από όλους, ενώ η εμπορική αξιοποίηση των ιδεών των επιστημόνων γίνεται στη συνέχεια από ιδιωτικές εταιρείες.

Ένας συνδυασμός παραγόντων έχει καταστήσει τις ΗΠΑ πρωτόπoρες στην έρευνα σχεδόν σε όλους τους τομείς. Ποιοι είναι αυ-

τοί; Ο απόλυτος ελεύθερος λόγος. Οι ιδιότητες διαρτές, που όφειλαν την επιτυχία τους στη ζωή τους στα πανεπιστήμια, έχουν δημιουργήσει με δωρεές τους κληροδοτήματα θρυλικού μεγέθους, παρέχοντας στα κορυφαία ερευνητικά ιδρύματα βαθμό ανεξαρτησίας. Η φιλόξενη ατμόσφαιρα και η γενναία χρηματοδότηση των ΗΠΑ που προσέλκυαν επιστήμονες από όλον τον κόσμο, είτε για να ξεφύγουν από δίωξεις είτε αναζητώντας καλύτερες ευκαιρίες (παραδείγματα παγκοσμίου γνωστός: Άϊνσταϊν, Φον Νόϊμαν, Φέρμι, Σουμπάτερ, Κούζνετς, Σεργέι Μπριν).

Μια κυβέρνηση που κατανοούσε τη σημασία της έρευνας για την ανάπτυξη, προσφέροντας γεν-

ναία χρηματοδότηση μέσω των Εθνικών Ινστιτούτων Υγείας (NIH) και του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (NSF).

Όλα αυτά συνέβαλαν στην ξεχωριστή φυσιογνωμία των Ην. Πολιτειών. Ελεύθεροι στοχαστές που παρήγαν ιδέες και οδηγούσαν σε πρωτοφανή επιτυχία.

Για λόγους που είναι δύσκολο να κατανοήσουμε – και δεν θα προσπαθήσω να εικάσω – η σημερινή αμερικανική κυβέρνηση υποχωρεί από όλα αυτά: Η χρηματοδότηση της έρευνας έχει μειωθεί κατά το ήμισυ και τα έσοδα από τα πανεπιστημιακά κληροδοτήματα των κορυφαίων ιδρυμάτων φορολογούνται με 8%, μειώνοντας τους πόρους που στηρίζουν τους φοιτητές και την έρευνα. Πανεπιστημιακεία, όπως το Χάρβαρντ και το Κολομπία, έχουν δει δραστική μείωση σε ερευνητικά κεφάλαια να «παγώνουν» με αμφίβολα προσήματα, θέτοντας σε κίνδυνο βασικά ερευνητικά προγράμματα στην ιατρική και τις επιστήμες.

Υπάρχουν ακόμη και κυβερνητικοί σύμβουλοι που επιθυμούν να μειώσουν τη μετανάστευση επιστημόνων και να περιορίσουν τους ξένους φοιτητές. Αν αυτό συνεχιστεί η υλοποιείται στη χειρότερη εκδοχή του, οι ΗΠΑ – και γενικά η Δύση – είναι καταδικασμένες να χάσουν την κυριαρχία τους από την

Κίνα και η ανάπτυξή τους ενδέχεται να πληγεί ανεπανόρθωτα. Αυτή η διαδικασία θα είναι αργή, θα ξεδιπλωθεί μέσα από εκλογικούς κύκλους και θα γίνει φανερή μόνο μετά από πολλά χρόνια, όταν θα είναι πλέον αργά.

Το πιο θλιβερό είναι ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν σπεύδει να καλύψει το κενό. Η κυρία Φοντερ Λάιεν ανακοίνωσε μια πενιχρή αύξηση 500 εκατομμυρίων ευρώ στη χρηματοδότηση της έρευνας, επιδεικνύοντας ανικανότητα αυτή για δυναμισμό: με τους πανεπιστημιακούς μισθούς δε στην Ευρώπη να βρίσκονται στο μισό ή και στο ένα τέταρτο από αυτούς των κορυφαίων πανεπιστημίων των ΗΠΑ.

Με σύγκριση ΑΕΠ με τις ΗΠΑ, η ΕΕ θα μπορούσε κατ' αρχήν να πάρει τη σκυτάλη, όπως θα έπρεπε. Όμως τελικά η ευρωπαϊκή πολιτική αποδεικνύεται δειλή και χωρίς όραμα.

Η Κίνα, με την τεράστια «δεξαμενή ταλέντων» της και τη χειρουργική προσήλωση της στην έρευνα, θα είναι η κυρίαρχη και αδιαμφισβήτητη δύναμη σε λίγες μόλις δεκαετίες – εκτός αν η Δύση συλλογικά ξανααναειδητοποιήσει ότι ο δρόμος προς την ευημερία περνάει μέσα από την έρευνα και την ελεύθερη ροή ιδεών και επιστημόνων.

Φάκελος
Το πογκρόμ και το σαφάρι

Η παγκόσμια μάχη του brain regain

ΓΙΑΝΝΗΣ Μ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο Tufts των ΗΠΑ, αντεπιστέλλον μέλος της Ακαδημίας Αθηνών

Η Silicon Valley μπορεί να αναπαραχθεί αλλού

Οι πολιτικές του Ντόναλντ Τραμπ στη χρηματοδότηση της έρευνας στα πανεπιστήμια των ΗΠΑ και σε συνεργαζόμενα ιδρύματα εκτός ΗΠΑ, ο οικονομικός πόλεμος εναντίον τους και η στοχοποίηση των ξένων σπουδαστών αποτελούν κολοσσιαία απειλή για την ευημερία της υψηλής, συγκρίσιμη με πολεμική καταστροφή. Είτε είναι προσωπικές επιλογές του είτε στόχοι του Project 2025 (της σκιάς του στέφανου της διακυβέρνησης), νέες θεραπείες, επιστημονικές ανακαλύψεις και τεχνολογίες, θεραπευτικές αγωγές και προσεγγίσεις σε κάθε τομέα πληττονται δραματικά. Σημαντικές παράγοντας είναι και ο «νεοσκαταβι-

σμός» που πνίγει την κοιλότητα της επιστημονικής ανταλλαγής.

Μάλλον λίγοι επιστήμονες (πολύ από τους οποίους είναι μεταναστες) θα εγκαταλείψουν αμέσως τις θέσεις τους, επειδή σε σημαντικό βαθμό οι απαραίτητοι πόροι και υποδομές (εργαστήρια και σπουδαστές) και συνθήκες εργασίας δεν υπάρχουν εκτός ΗΠΑ. Αλλά η απειλή γρήγορα θα γίνει πραγματικότητα εάν οι καταστροφικές επιλογές δεν εγκαταλειφθούν. Τότε το μέγα θεσμικό επίτευγμα της συνεργασίας κράτους και επιστημόνων στις ΗΠΑ θα καταστραφεί. Η Silicon Valley δεν έγινε σε μία ημέρα, αλλά οπωσδήποτε μπορεί να αναπαραχθεί αλλού με τη συμβολή κρατικών και ιδιωτικών πόρων. Είτοι ξεκίνησαν το Διαδίκτυο και οι

τεχνολογίες αιχμής στη βιοϊατρική και την πληροφορική. Υπάρχουσες διεθνείς συνεργασίες επιστημόνων με βάση τις ΗΠΑ αποτελούν περίπου το 15% των δαπανών των National Institutes of Health, αλλά ο ρόλος της διεθνούς συνεργασίας είναι πολύ μεγαλύτερος.

Οι ουσιαστικές επιπτώσεις διεθνώς θα είναι αρνητικές μεσοπρόθεσμα, αλλά με έντεχνες πρωτοβουλίες σε τεχνολογίες βάσης και αιχμής η διεθνής επιστήμη θα αναλάβει μακροπρόθεσμα στους επιστημονικούς χώρους όπου το «κακό» είναι αναστρέψιμο. Δυστυχώς αυτό δεν ισχύει σχετικά με την κλιματική αλλαγή! Και ελπίζω ότι οι πληγείσες νεότερες γενιές θα αναλάβουν πολιτικές πρωτοβουλίες.

ΠΕΤΡΟΣ ΚΑΣΦΙΚΗΣ

Ανταποκριτής στις ΗΠΑ

Θα πάνε στην Ευρώπη ή στην Κίνα;

Μπορεί να μην είναι ιδιαίτερα γνωστό αλλά στις ΗΠΑ οι περισσότεροι καθηγητές θετικών επιστημών πληρώνονται μόνο για τους εννέα μήνες που διδάσκουν. Τους υπόλοιπους τρεις μήνες, το 25% του ετήσιου εισοδήματός τους το καλύπτουν από ερευνητικά προγράμματα.

Η μεγαλύτερη πηγή εσόδων για την έρευνα στις θετικές επιστήμες είναι το Εθνικό Ιδρυμα Επιστημών (NSF), ενώ για τις ιατρικές επιστήμες το Εθνικό Ινστιτούτο Ιατρικής (NIH). Τα προγράμματα αυτά άρχισαν να υφίστανται ήδη από τον Μάρτιο, ενώ η μεγάλη «σφαγή» έχει

γίνει στον προτεινόμενο προϋπολογισμό, όπου η χρηματοδότηση θα μειωθεί από 45% μέχρι 55%.

Μιλώντας κάποιος με ακαδημαϊκούς αλλά και ερευνητές δεν αρνεί να διαπιστώσει ότι αυτό που στην αρχή ήταν ένα κλίμα φόβου και αστάθειας παγιώνεται πλέον ως μια «νέα πραγματικότητα». Οι πάντες λένε, ήδη έχουν συναδέλφους που έχουν εγκαταλείψει τις ΗΠΑ και άλλους που σκέφτονται να το κάνουν μέσα στον επόμενο χρόνο, ίσως δίνοντας μια παράταση με την ελπίδα ότι κάτι πρόκειται να αλλάξει.

Τα στοιχεία όμως που παρουσιάζονται στον αμερικανικό Τύπο δεν αφήνουν μεγάλο περιθώριο αισιοδοξίας. Μια έρευνα του «Nature» τον

Μάρτιο διαπίστωσε ότι το 75% των ακαδημαϊκών ερευνητών σκέφτεται να εγκαταλείψει τη χώρα, αναφέροντας ως κύριους παράγοντες τις περικοπές χρηματοδότησης και τις περιοριστικές πολιτικές.

Σε συζήτηση με Ελληνοαμερικανό που έχει πρόσβαση στους κύκλους των Ρεπουμπλικανών και που πάντα έχει μια λέξη για να υπερασπιστεί τις αποφάσεις του Τραμπ βλέπω ότι για το συγκεκριμένο θέμα παραμένει σιωπηλός. «Εάν πάνε στην Ευρώπη, καλά θα είναι» λέει προβληματισμένος. «Το πρόβλημα είναι εάν ακολουθήσουν τους συνταξιούχους πλοήρους της Πολεμικής Αεροπορίας μας και πετάξουν προς την Κίνα. Αυτό θα είναι καταστροφικό».

ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ανταποκριτής στις Βρυξέλλες

«Πρόκειται για σιωπηρό πόλεμο»

Να προσελκύσουν επιστήμονες από όλον τον κόσμο στη Γηραιά Ηπειρο επιθυμούν οι Βρυξέλλες σύμφωνα με τη νέα πρόταση της Κομισιόν για τον επόμενο προϋπολογισμό της περιόδου 2028-2034, καθώς η χρηματοδότηση για έρευνα αναμένεται να εκτοξευθεί.

Συγκεκριμένα, ο προϋπολογισμός του προγράμματος έρευνας και καινοτομίας «Horizon Europe» αναμένεται σχεδόν να διπλασιαστεί. Η πρόταση της Κομισιόν κάνει λόγο για αύξηση από 95 δισ. ευρώ που είναι σήμερα, σε 175 δισ. ευρώ για την περίοδο 2028-2034. Σύμφωνα με πηγές της Κομισιόν, η αυξημένη χρηματοδότηση στοχεύει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης και στην αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων μέσω της έρευνας και της καινοτομίας.

Μέρος του προγράμματος «Horizon» θα είναι και η προσέλκυση επιστημόνων από τις ΗΠΑ αλλά και άλλες χώρες, σε μια χρονική στιγμή που βλέπουν ως ευκαιρία οι Βρυξέλλες δεδομένου του εκτυλισσόμενου «ακαδημαϊκού πολέμου» αυτή τη στιγμή στην Ουάσινγκτον μεταξύ κυβερνήσεων και επιστημόνων.

Πληροφορίες αναφέρουν ότι το πρόγραμμα «Choose Europe» θα βρίσκεται κάτω από τον πύλο «Excellent Science», τον οποίο η Κομισιόν προτείνει να χρηματοδοτηθεί με 44 δισ. ευρώ.

Πηγές της Κομισιόν δεν ήταν σε θέση να διευκρινίσουν το ακριβές ποσό για το «Choose Europe», ωστόσο επισήμαναν στο «Βήμα» ότι συνιστά βασική προτεραιότητα.

Υπενθυμίζεται ότι νωρίτερα η Κομισιόν πρότεινε ένα πακέτο χρηματοδότησης 500 εκατ. ευρώ για την περίοδο 2025-2027, με στόχο την προσέλκυση των λαμπρών μυαλών στην Ευρώπη.

Στις Βρυξέλλες θεωρούν ότι η Ευρώπη – και δη ο τομέας των φαρμακευτικών και έρευνας – βρίσκεται υπό αυστηρή πίεση τόσο από τις ΗΠΑ όσο και από την Κίνα.

Καθοριστικό παράγοντα θα αποτελέσει η τελική απόφαση της κυβέρνησης του Ντόναλντ Τραμπ αναφορικά με τους δασμούς και το κατά πόσο θα πιέσει τις φαρμακευτικές εταιρείες να μετεγκατασταθούν από την Ευρώπη στις ΗΠΑ.

«Πρόκειται για έναν σιωπηρό πόλεμο [silent war] προσέλκυσης ταλέντων καθώς και οι ΗΠΑ αντιμετωπίζουν έλλειψη εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού... η δημιουργία ενός περιβάλλοντος ευνοϊκού σε επενδύσεις αναπόφευκτα θα προσελκύσει και ταλέντα» τόνισε στο «Βήμα» ευρωπαίος διπλωμάτης που ασχολείται με θέματα καινοτομίας.

ΚΩΣΤΑΣ ΦΩΤΑΚΗΣ

Ομιητής καθηγητής Φυσικής Πανεπιστημίου Κρήτης, πρώην υπουργός

Επιβάλλεται μια νέα πολιτική

Το φαινόμενο του brain drain, δηλαδή της μονόπλευρης μετανάστευσης εξειδικευμένων επιστημόνων στο εξωτερικό, συνδέεται με το πρότυπο της οικονομικής ανάπτυξης που επικρατεί και ιδιαίτερα με τον βαθμό έντασης γνώσης που υποκρύπτεται στην παραγωγική διαδικασία. Η ελληνική οικονομία είναι διαχρονικά καθυλωμένη σε δραστηριότητες, κυρίως, υψηλής έντασης εργασίας και χαμηλής έντασης γνώσης. Η σημερινή προσφορά

θεσών εργασίας εντάσσεται σε ένα πρότυπο ανάπτυξης που βασίζεται σε φθηνές υπηρεσίες και προϊόντα χαμηλής προστιθέμενης αξίας, στον τουρισμό, στο real estate, αδυνατώντας να απορροφήσει τους υψηλά καταρτισμένους αποφοίτους των ελληνικών δημόσιων πανεπιστημίων, οι οποίοι ταυτόχρονα είναι περιζήτητοι σε τεχνολογικά ανεπτυγμένα κράτη. Αυτή είναι η βαθύτερη αιτία του brain drain. Εν ολίγοις, η προβληματική δομή του ελληνικού κεφαλαίου ευνοεί την εισαγωγή εργατικού δυναμικού χαμηλής εξειδίκευσης και την εξαγωγή υψηλά

καταρτισμένου δυναμικού. Για τον επαναπαρισμό επιστημόνων – ερευνητών από τις ΗΠΑ, μια νέα πολιτική επιβάλλεται, μακριά από τη σημερινή κούφια επικοινωνία. Επείγει ο σχεδιασμός μέτρων στόχευσης σε ελκυστικά εργασιακά περιβάλλοντα τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Μια πρώτη απόπειρα έγινε τα δύσκολα χρόνια 2015-19 με την ίδρυση του Ελληνικού Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΙΔΕΚ). Σήμερα προέχουν: α) η άμεση και συστηματική προκήρυξη νέων θέσεων καθηγητών και ερευνητών

στα πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα της χώρας, β) η έμφαση στην αναβάθμιση και τον εμπλουτισμό των ερευνητικών υποδομών, γ) η δραστηριτική μείωση της επισφάλειας και αξιοπρεπείς μισθοί για νέους επιστήμονες και η δημιουργία προσεκτικών εξελίξεως τους και δ) στον ιδιωτικό τομέα, η ενίσχυση της έντασης γνώσης στις επιχειρήσεις με γενναία απόδοση θέσεων εργασίας για την ανάπτυξη τμημάτων R&D (Έρευνας και Ανάπτυξης).

Αυτά τα αυτονόητα και ελάχιστα, δυστυχώς, η σημερινή κυβέρνηση δεν τα υιοθετεί.

Μέσο:ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: ...20/07/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...20/07/2025

Σελίδα:33

ΕΙΡΗΝΗ

ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ
Ανταποκρίτρια στο Βερολίνο«Πρόγραμμα
1.000 εγκεφάλων»

Δεν μπορεί να γίνει ακόμη λόγος για ένα πραγματικό brain gain επιστημόνων από τις ΗΠΑ προς τη Γερμανία, προς το παρόν τουλάχιστον. Οι λόγοι είναι κατ' αρχάς οικονομικοί. Τα κρατικά πανεπιστήμια και οι ανώτατες σχολές της Γερμανίας δεν είναι ιδιαίτερα ελκυστικές για κορυφαίους αμερικανούς ερευνητές. Στις ΗΠΑ

όχι μόνο οι μισθοί είναι πολύ υψηλότεροι, αλλά και ο εξοπλισμός των ερευνητικών τμημάτων είναι σαφώς πιο ολοκληρωμένος από ό,τι στη Γερμανία. Σε κάθε περίπτωση υπάρχει η πολιτική βούληση να απορροφήσει το Βερολίνο ένα μέρος από το πρόγραμμα Choose Europe for Science της ΕΕ για να προσελκύσει επιστήμονες από τις ΗΠΑ. Πρωτοβουλίες, όπως το πρόγραμμα Max Planck Transatlantic, στοχεύουν

ακριβώς σε αυτό. Ο Πάτρικ Κράμερ, πρόεδρος της Max-Planck-Gesellschaft, αναφέρει ότι το τελευταίο διάστημα οι αιτήσεις από ξένους ερευνητές από τις ΗΠΑ έχουν διπλασιαστεί και από επιστήμονες με αμερικανικό διαβατήριο έχουν τριπλασιαστεί. Αλλά και το Τεχνικό Πανεπιστήμιο του Μονάχου (TUM) δέχεται περισσότερα ερωτήματα από τις ΗΠΑ, από ό,τι συνήθως.

Η χώρα ωστόσο έχει ήδη δε-

σμευτεί να διευκολύνει τη χορήγηση visas, να κάνει πιο ευνοϊκό το κλίμα υποδοχής των ξένων, να στηρίξει την ένταξη οικογενειών και να επεκτείνει τα προγράμματα ανταλλαγής. Τέλος, η συμφωνία κυβερνητικού συνασπισμού της κυβέρνησης Μερτς περιλαμβάνει το λεγόμενο «πρόγραμμα 1.000 εγκεφάλων» για διεθνείς ερευνητές, χωρίς να προσδιορίζει χώρα, αλλά εννοείται ότι στοχεύει στην αμερικανική δεξαμενή.

Φάκελος

Το πογκρόμ και το σαφάρι

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

ΕΛΛΑΔΑ

ΚΙΝΑ

ΙΝΔΙΑ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΟΥΚΙΔΗΣ

Καθηγητής Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών, αντιπρόεδρος
Εθνικού Συμβουλίου Ερευνας,
Τεχνολογίας και Καινοτομίας (ΕΣΕΤΕΚ)Εθνική στρατηγική
επαναπατριsmού

Εκτιμάται ότι 100.000-150.000 επιστήμονες υψηλού επιπέδου ελληνικής καταγωγής εργάζονται στο εξωτερικό, εκ των οποίων 7.000-8.000 είναι καθηγητές πανεπιστημίου. Η υψηλή ποιότητά τους αναλύεται σε έρευνα του 2017 που καταγράφει ότι στα κορυφαία 50 πανεπιστήμια των ΗΠΑ οι Έλληνες (με πρώτο πτυχίο από ελληνικό πανεπιστήμιο) καθηγητές αριθμητικά είναι στην 11η θέση παγκοσμίως και σε αναλογία πληθυσμού στην 3η, πίσω μόνο από το Ισραήλ και τον Καναδά.

Τα παραπάνω υποδηλώνουν την υψηλή ποιότητα εκπαίδευσης και έρευνας στα ελληνικά πανεπιστήμια (παρά τα γνωστά προβλήματα) και τη στρατηγική σημασία της ελληνικής ακαδημαϊκής διασποράς στη διατήρηση στενών δεσμών με το τοπικό ακαδημαϊκό οικοσύστημα ή ακόμη στο πλαίσιο μιας εθνικής στρατηγικής επαναπατριsmού με στόχο την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Μια εθνική στρατηγική για αποδοτικότερη αξιοποίηση/επαναπατριsmό της ακαδημαϊκής διασποράς περιλαμβάνει: 1) Διαρκές οικοσύστημα συνεργασίας (λεπτομερής καταγραφή, συνεργασία με σχετικές επιστημονικές ενώσεις, επιστημονική διπλωματία, εξειδικευμένο παράρτημα ακαδημαϊκής επιστήμης). 2) Φιλικό πλαίσιο προσέλκυσης (φορολογικά κίνητρα, επενδύσεις σε ακαδημαϊκούς τεχνολογικούς, υποστήριξη στον επαναπατριsmό, ευελιξία λειτουργίας εκτός της γραφειοκρατίας του Δημοσίου). 3) Κίνητρα για συνεργασίες (χρηματοδότηση κοινών ερευνητικών προγραμμάτων με χώρες ενδιαφέροντος, κοινά μεταπτυχιακά, αγγλόφωνα προγράμματα σπουδών). 4) Δημιουργία στην Ελλάδα διεθνών επιστημονικών κέντρων παγκόσμιας αριστείας σε τομείς αρχής και πρωτοπορίας της διασποράς (AI, βιοτεχνολογία, κβαντική μηχανική). 5) Ευελιξία στις προσκλήσεις επισκεπτικών καθηγητών/ερευνητών (μικρά διαστήματα, καλοκαιρινή περίοδος, αξιοποίηση μη κρατικών πανεπιστημίων).

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΜΩΝΗΣ

Επίκουρος καθηγητής Κινεζικής Πολιτικής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο και στο King's College του Λονδίνου

Μη βιώσιμη η μετακόμιση στο Πεκίνο,
αλλά δεν επωφελείται η Ευρώπη

Ηδη κατά την πρώτη προεδρική θητεία του Ντόναλντ Τραμπ υιοθετήθηκαν αυστηρά μέτρα περιορισμού της πρόσβασης κινέζων φοιτητών, ερευνητών και ακαδημαϊκών στις Ηνωμένες Πολιτείες. Το 2018, στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «China Initiative», το υπουργείο Δικαιοσύνης στόχευσε κινέζους επιστήμονες και ερευνητές, με την αιτιολογία πιθανής ανάμειξης σε κατασκοπευτικές ενέργειες. Το 2020, με το προεδρικό διάταγμα 10043, αναστάλη η χορήγηση θεωρήσεων εισόδου σε φοιτητές και ερευνητές που συνδέονταν με τον Λαϊκό Απελευθερωτικό Στρατό της Κίνας. Επίσης την ίδια χρονιά ακυρώθηκαν προγράμματα πρακτικής άσκησης για ξένους αποφοίτους στην αμερικανική αγορά εργασίας, ενώ και επί Μπάϊντεν απαγορεύθηκε η ομοσπονδιακή χρηματοδότηση σε διάφορους ερευνητικούς τομείς σχετικούς με την άμυνα και την ασφάλεια προς πανεπιστήμια που συνεργάζονται με κινεζικά ιδρύματα ή φιλοξενούν Ινστιτούτα Κομφούκιος. Η επιστημονική έρευνα και η τεχνολογία αποτελούν πλέον κρίσιμα πεδία γεωπολιτικού ανταγωνισμού

ανάμεσα σε δύο δυνάμεις με δομικές αντιθέσεις και αλληλοσυγκρουόμενα στρατηγικά συμφέροντα.

Κατά τη διάρκεια της δεύτερης προεδρικής θητείας του Ντόναλντ Τραμπ, η ανώτατη εκπαίδευση στις Ηνωμένες Πολιτείες αντιμετωπίζει ήδη σοβαρές προκλήσεις, οι οποίες εντείνουν τις τάσεις φυγής επιστημόνων και ερευνητών. Η Κίνα, από την πλευρά της, επιχειρεί να εκμεταλλευτεί τη συγκυρία, προσφέροντας ισχυρά οικονομικά κίνητρα για τον επαναπατριsmό κινέζων επιστημόνων. Ωστόσο, η απουσία κράτους δικαίου και θεσμικών εγγυήσεων για την ακαδημαϊκή ελευθερία και την ανεξαρτησία της έρευνας καθιστά τη μετεγκατάσταση στην Κίνα μια μη βιώσιμη επιλογή για τους ξένους επιστήμονες. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η Ευρώπη θα μπορούσε να αναδειχθεί σε ελκυστικό προορισμό για επιστήμονες και ερευνητές, καλύπτοντας εν μέρει τη μεγάλη απόσταση με τις ΗΠΑ σε κρίσιμους τομείς επιστημονικής έρευνας και τεχνολογικής καινοτομίας. Ωστόσο, η διαφανόμενη απουσία ασφαλούς στρατηγικής και η έλλειψη επαρκούς χρηματοδότησης υπονομεύουν τις δυνατότητες της ΕΕ να αξιοποιήσει ουσιαστικά αυτή την ευκαιρία.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΣΥΡΟΣ

Καθηγητής, επίτιμος εντεταλμένος εταίρος στην ινδική δεξαμενή σκέψης National Maritime Foundation

Οι όροι για προσέλκυση επιστημόνων από ΗΠΑ

Η Ινδία δεν διαθέτει στην παρούσα φάση μια ολοκληρωμένη στρατηγική προσέλκυσης επιστημόνων από το εξωτερικό. Αντίθετα, η πολυπληθέστερη και δημοκρατία του κόσμου διακρίνεται από υπερπληθώρα επιστημονικού δυναμικού, ιδιαίτερα στις θετικές επιστήμες, τα οικονομικά και τη διοίκηση επιχειρήσεων, το οποίο εξάγει σε πανεπιστημιακά ιδρύματα και ερευνητικά κέντρα στις ΗΠΑ, την Ευρώπη, την Αυστραλία και άλλες χώρες. Είναι πιθανό ότι η σταδιακή άνοδος του βιοτικού επιπέδου, αν όχι σε όλες, τουλάχιστον σε ορισμένες πολιτείες, η

ίδρυση και εδραίωση ιδιωτικών πανεπιστημίων, τα οποία είναι πιο ευέλικτα και προσφέρουν πιο ευνοϊκές συνθήκες εργασίας σε σύγκριση με τα δημόσια, η βελτίωση των υποδομών και η αύξηση των κονδυλίων για την έρευνα θα συντελέσουν στον περιορισμό του brain drain και θα καταστήσουν την Ινδία πιο ελκυστικό προορισμό για επιστήμονες από τις ΗΠΑ και μέλη της ινδικής διασποράς.

Αν και η Ινδία διακρίνεται για τις κορυφαίες επιδόσεις της στην τεχνολογία και την ψηφιακή οικονομία, τα επόμενα χρόνια θα απαιτηθούν γενναίες μεταρρυθμίσεις και περαιτέρω ενίσχυση των ανθρωπιστικών επιστημών. Ηδη έχουν δρομολογηθεί σημαντικές

πρωτοβουλίες σε αυτόν τον τομέα, οι οποίες είναι εν μέρει συναρμηνύσιμες με το φιλόδοξο όραμα της κυβέρνησης του Νάρεντρα Μόντι να προωθήσει την επαναβιοποίηση των χωρών παραδόσεων και τη σύλληψη των γνώσεων και το μπόλτισμα της παιδείας με αρχές και ιδέες που πηγάζουν από την ινδική κληρονομιά. Σε αυτό το πλαίσιο, η μεταφορά τεχνολογίας στις θεωρητικές επιστήμες από τις ΗΠΑ και άλλες χώρες μπορεί δυναμικά να λειτουργήσει ως καταλύτης για διάδραση και ζυμώσεις με ενδογενείς προεγγυήσεις και συνάμα για νέους προβληματισμούς σχετικά με την ήπια ισχύ και την πολιτιστική διπλωματία της Ινδίας ως αναδυόμενης παγκόσμιας δύναμης.